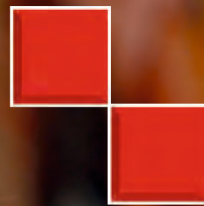

VILA

ČASOPIS ZA LIKU I VELEBITSKO PRIMORJE * TRAVANJ 2011. * BR.19 (111) * CIJENA 10 KUNA * ISSN 1331-7059

E L E B I T A

Svim čitateljima želimo *Sretan Uskrs!*

Francuski ataše
za kulturu
u posjeti
Karlobagu

str. 43

Marijan Matijević
Junak
iz
Like

U posjeti
Županji

str. 47

Hrvatska policija u Domovinskom ratu
PRVI HRVATSKI REDARSTVENIK str. 56

Drago Asić

Samostalni umjetnik - plesač

Interview
str. 4

PLAMEN IZ TMINE

**Planino crna,
Što vrha ti ne vidim
Od Oblaka koji nadvili su nas,
Što li to tako žarko,
Tako tajanstveno gori na tebi?**

**Ti Plamenu,
Koji moćniji si od crne Planine
I tmurnih Oblaka,
Poslušaj me.**

**Prolaznici vidaju rane moje
I ne znajući za njih,
A oni koji na ljubav su se kleli,
Napustili su me.**

**Reci mi,
Da li slabost moja to bijaše
Jer dopustih im da me ostave?**

**Ti Plamenu,
Koji ipak gasneš
Kada se kišne kapi obruše na te,
Poslušaj me.**

**Ne čuju me od ponosa svog.
Ljubav moja nemoćna je,
Duša moja umorna je.
Opravdanje za njih ovaj put ne nađoh.**

**Reci mi,
Zar je spokoj moj
U daljini neznanjoj?**

VILA VELEBITA

časopis Like i Velebitskog primorja

Osnivač i izdavač:

Udruga Ličana "Vila Velebita"
Ul. kneza Ljudevita Posavskog 37, Zagreb
Tel.: 01/4635-888

Za izdavača:

prof.dr.sc. Milan Vrkljan

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Milan Vrkljan

Uredništvo:

Pomoćnik glavnog urednika:
dr. Jure Murgić

Članovi:

prof. Luka Maršić, Tihomir Marjanović,
Jasmina Milinović Katalinić, Ivica Sokolić,
fra Draženko Tomić, Dijana Fišter, Vlado
Marić

Suradnici:

Jasna Čutić, Josipa Dasović, Mirjana Greblo,
Ana Jelinić, Karolina Vidović Krišto, Marin
Smolčić, Željko Mataija, Ana-Maria Devčić,
Dražen Prša, Lucija Tomljenović, dr. sc.
Željko Holjevac, Dorotea Prpić, Milan
Murgić, Željko Starčević, Milan Ostović,
Nikica Marković

Adresa uredništva:

Vila Velebita
Ul. kneza Ljudevita Posavskog 37, Zagreb
E-mail: urednistvo@vila-velebita.hr
http://vila-velebita.hr

Grafička priprema:

Tihomir Marjanović Šima

Fotografije:

Tihomir Marjanović Šima,
Arhiv Vile Velebita,
Internet photo pages.

Tisak:

Grafički Zavod Hrvatske
Zagreb

Broj žiro-računa:

2360000-1101435362

Cijena jednog primjerka:

10,00 kuna

Naklada: 2000 primjeraka

Upravni odbor Udruge:

Predsjednik:
Željko Radošević

Dopredsjednici:

Nikola Kostelac, Ivan Krpan

Članovi:

Milan Vrkljan, Stjepan Bićan, Tomislav
Crnić, Ivica Francetić, Nikola Jurković,
Katarina Kolaković, Josip Milinković, Damir
Miškulin, Milan Murgić, Petar Rajković,
Ivan Šimunović, Mile Vranić

Nadzorni odbor Udruge:

Predsjednik:
Josip Zdunić

Članovi:

Drago Asić, Darko Brkljačić, Predrag
Čudina, Nikica Marković

ISSN 1331-7059

EAN code: 9771331705001

IZ SADRŽAJA

Drago Asić - interview

4

Ante Pađen - Ličke pastirske igre

11

Ana Marija Vrkljan - Fotoamaterski kutak

12

Svjedoci života i smrti Ivana Burika

14

Poribljavanje Gacke

16

Nikica Marković - Društvena mreža (filmska kritika)

18

dr.sc Darko Katalinić - Žučni kamenci

20

prof. Luka Maršić - Gubitak posla i mentalne bolesti

22

Vlado Prpić Prpa - Prijevoj Stara vrata

25

Studentski zbor Gacke

28

 <http://www.vila-velebita.hr/>

IZ SADRŽAJA

Hrvoje Milinković - ELKRO KUP 2010. 31

Zločin u Tovarniku 1991. 33

Vlado Prpić Prpa - Zmije Hrvatske (POSKOK) 34

Francuski ataše za kulturu u Karlobagu 43

Senjski volonteri 46

Posjet Županji (Oživljavanje lika i djela Marijana Matijevića) 47

Miroslav Marjanović Gonza - Pjesme 50

Jure Karakaš - SOM (ulomak iz romana «Ratnik») 51

Lička večer 2010 54

Hrvatska policija u Domovinskom ratu 56

Biskup Mile Bogović - «Žao mi je naroda» (knjiga) 61

Lika i Velebitsko primorje u Lisinskom 62

«Vila Velebita» - Kronika aktivnosti 2005. - 2011. 65

Još niste član Udruge Ličana
Vila Velebita !?
Što se čeka?

Posjetite našu stranicu:
www.vila-velebita.hr

Birajte:
"Postanite član Udruge"

Ispunite pristupnicu

Na Vaš E-mail dobit će te
uplatnicu za jednogodišnju članarinu
i...
uživajte u članskim pogodnostima!!!

UDRUGA LIČANA "VILA VELEBITA"
Ul. kneza Lj. Posavskog 37, 10000 ZAGREB
Tel./Fax: 01/4635 888 • www.vila-velebita.hr

ČLANSKA ISKAZNICA
Br.: 0044-04-2008
Ime i prezime: Član Članić
Adresa: ul. Članarska bb, Člankovo

Riječ urednika

prof.dr.sc. Milan Vrkljan

Uvrijeme opće krize, globalne i lokalne, otvarati neke teme jednako je igri s vjetrenjačama. Sjedim na terasi Hotela Velinac i preko kanala gledam naše, današnje vjetrenjače na otoku Pagu. Hrvati su za njih po povjesnom iskustvu donirali samo zemlju, prostor. Netko drugi dalekog roda i podrijetla imao je spoznaju da pod Velebitom puše bura i da se ista može koristiti. Bura puše, elise se vrte i podebljavaju konto

nekome nama nepoznatom. Moji Karlobažani stoje na rivi, podbočili karlobašku općinu i pogledom čuvaju vjetrenjače. Prije dvije stotina godina austrijski car u dalekom Beču saznao je od svojih savjetnika da podno Velebita, u negermanskoj provinciji, postoje naselja koja su žedna vode. Poslao je u ove krajeve svoje inženjere i napravio mnoge šterne. Ovih dana sam obilazio jednu šternu u malom podvelebitskom zaselku Zelenike i oduševio se. To su

krasne građevine koje su i nakon dva stoljeća u funkciji, prava mala građevinska remek djela. Prije par dana tu je boravio Jean Maiffredy, ataše za kulturu Veleposlanstva Republike Francuske u Hrvatskoj i interesirao se za spomenik Šimi Starčeviću. Zna da je bio francuski đak, da je vrhunski govorio francuski jezik i bio sljedbenik francuske deklaracije o ljudskim pravima. On je ataše za kulturu, ali naravno i predstavnik francuske države. Nakon cjelodnevnog druženja, fotografiranja uz spomenik i finog ručka otkrio nam je da želi sa svojim prijateljima ovo ljeto provesti godišnji odmor baš u Karlobagu. Što je zajedničko vjetrenjačama, šterni u Zelenikama i francuskom atašeu, a u suprotnosti sa spomenikom Šimi Starčeviću? Ništa zajedničkog nema. Vjetrenjačama, šternama i atašeu zajedničko je da su bili i jesu u funkcije svojih država i utjecajnih sfera. Gdje je tu Šime Starčević? Ponovno sam i napušten. On i siromašni narod u Karlobagu. Jedino ga štiju lokalno stanovništvo i dva društva iz Zagreba, Udruga "Vila Velebita" i Društvo "Naš red". Država Hrvatska preko Ministarstva kulture projekt podizanja spomenika vrijedan 450.000,00 kuna pomogla je sa skromnih 6.000,00 kuna. Obećalo Ministarstvo kulture brinuti o već izgrađenom i postavljenom spomeniku, dati ime osnovnoj školi u Karlobagu po Šimi Starčeviću i nakon dvije godine ništa, baš ništa. Zato se veselim ulasku Hrvatske u EU pa možda se netko iz Beča, Berlina ili Pariza sjeti pomoći našem Šimi.

RESTAURANT Stara poštarica

Otvoreno 10.10.1987. godine na 100. rođendan Zvonimira Pape Rogoza

ZAGREB

Ogrizovićeva 8
Trešnjevka

vl. Marko Jurković

Domaća lička kuhinja – roštilj na drveni ugljen

Osvježite se uz pivo po izboru
Izdvajamo: Ožujsko - svijetlo i tamno
Velebitsko - svjetlo, tamno, kasačko

Očekujemo vas na: domijencima, svečanim ručkovima, zarukama, svadbama, krštenjima, ...

Zaželite li se domaćih ličkih specijaliteta, ...

ne izlazite iz Zagreba - navratite kod nas !

Birajte mjesto
u jednoj od tri sale ili
prostranoj natkrivenoj terasi!

DOKAZ KVALITETE SU MNOGI GOSTI IZ JAVNOG ŽIVOTA
PA TAKO I LEGENDARNI ZVONIMIR ROGOZ
KOJI JE IMAO I SVOJ STOL
U SALI KOJA JE DOBILA IME PO NJEMU
U ISTOJ SALI JE 1990. GODINE OSNOVANA
UDRUGA LIČANA "VILA VELEBITA"

lički sir Škripavac
velebitski ovčji sir
lički krasnarski sir
lička palenta s kajmakom
plata Kozjak
domaći lički pršut
domaći kulen
kuhana prepeličja jaja

ličke mesne okruglice
ličke pečenice
ličke češnjovke
lički lonac
domaće krvavice
piletina, puretina
zec na lovački
jela sa roštilja

riblji specijaliteti
špageti
gulaši
kuhana i sušena janjetina
janjetina s ražnja
odojak s ražnja
razne salate
domaće slastice ...

Informacije na tel: 01/382 00 23, 01/382 04 22, mob: 01/382 00 23

Ispunjeni mladenački snovi

Lice s naslovnice

Drago Asić • samostalni umjetnik - plesač

Interview

Za razliku od mnogih koji su otišli iz Gospića, ja se njemu uvijek vraćam s radošću, i nerijetko na upite odgovaram da sam "38 godina na privremenom radu u Zagrebu!"

Za Čisu u Gospiću znaju svi. A on je Drago Asić, rođeni Gospićanin iz Žabičke ulice.

Mama Olga i ja

Osnovnu školu "Nada Dimić" i Gimnaziju "Nikola Tesla" završio je u rodnom gradu. Djetinjstvo je proveo na Novčici i "Dolini ljubavi" još u danima dok preko rijeke nije bilo mosta kod Brijuna. "Dolina ljubavi" je dolina njegova djetinjstva. Tu se kupao ali i ulovio svoje prve

klenove. Na dolini se i španao nogomet.

U osnovnoj školi bavio se raznim aktivnostima, od kojih je jedna bila i dramska sekcija. Već kao školarac htio je biti glumac. To su bili dani nestašluka i kojekavih izmišljanja. Tako je dobio i nadimak. Namjesto Asić, unatrag pročitano prezime bilo je 'Čisa', po kojem ga i danas svi znaju. Iz tog se vremena Drago rado sjeti i svoje prve učiteljice

Ankice Jagar koja je za sve svoje đake imala riječi dobrote.

U Gimnaziji nastavlja s raznoraznim

Mama Olga, tata Joja, sestra Štefanija i ja na Dolini Ljubavi

aktivnostima: od košarke i glume do plesa i prvih žurnalističkih iskoraka. Skupa sa susjedom i školskim

kolegom Dadom Rosandićem uređivao je školski list, pisao prve tekstove za Arenu, Plavi vjesnik,

Dolina Ljubavi s povijesnim grbom

Studio... Već tada svi su mu dečki iz škole bili zavidni jer je ljeti na plesnjacima samo Ćisa moga plesati što je htio... Glazbeno i ritmički nadaren uvijek je bio gospodar plesnog podija. Bilo ga je gušt gledati

Bratići, sestrične i ja

kako 'ćaga rock'!...

Njegov otac, Joja odmah je vidio da u tom 'njegovom malom' ima nekog

Studio za suvremeni ples u pauzi snimanja cjelovečernjeg baleta

talenta pa ga je dao Josipu Kaileru i Jendi Kubičeku na učenje gitare, harmonike, trube... koje na žalost nikada do kraja nije završio, ali je u nogama ostao ritam!

Pošto je to bilo doba 'Hrvatskog proljeća' jedan student iz Zagreba,

Plesna predstava Simfonija

podrijetlom Ličan prvi je došao s hrvatskim grbom na jakni. A onda je drugi dan Ćisina mama Olga i svom sinu na rukav prišla grb. Kako je to u ono vrijeme sve bilo 'ispod glasa' sve se znalo a ništa glasno pričalo. Prof. Borić ga je s nastave udaljio jer je imao 'traperice'! Zgodno!

A kako su tekli srednjoškolski dani?

U Gimnaziji je na mene ali i na cijelu moju generaciju poseban utjecaj imao razrednik Branimir Šimunić. Tako da su mi povijest i društveni predmeti uz glazbu bili glavni favoriti u životu. Uspomenu na te dane budi i činjenica kada sam u borbi za prava đaka, izbačen s

polaganja mature. Godinama kasnije, pokazalo se da je to bila naplata za moje isticanje nacionalnih i domoljubnih stremljenja.

Upisujete Pravo a završavate kao plesač, kako to?

Dolaskom u Zagreb, upisujem Pravni fakultet, a upis u Kazališnu akademiju zbog vlastite neigurnosti te neiskustva ostao je neispunjena želja. Na Pravu se odmah aktiviram u fakultetski Odbor saveza studenata koji je baštiniio sva pozitivna stremljenja Hrvatskog proljeća i

Kolegica Branka Kolar i ja na glazbu Gustava Mahlera

postaje njezin predsjednik, do svrgnuća, kada su fakultetom zavladao omladinci. Tada sam shvatio da u politici nema sreće, i onda sam se upisao u folklorni ansambl "Lado" želeći se usavršavati u plesu.

I što, onda je na red došao profesionalizam?

Neposredno prije potpisivanja profesionalnog ugovora pročitao sam da Studio za suvremeni ples Tihane Škrinjarić (san iz mladih dana) raspisuje audiciju za plesače suvremenog plesa. Bez greške prolazim na udiciji i pokazujem da je sva ona ljubav za pokret koja živi u meni godinama, sada prepoznata. Kako je Studio bio suradnik

Plesna predstava Vila lutaka u ulozji jodlera

Kazališta "Komedija" nastupam na pozornici u svim tadašnjim uspješnicama popularne kazališne kuće: "O kaj", "Jalta, Jalta", "Dundo Maroje"...

Gostovanje u Grčkoj

Kad sam imao prvi plesni nastup na kazališnim daskama u mjuziklu "Jalta, Jalta" s trojicom kolega, odmah sam izmamio pljesak... trojica plesača na pravu stranu, a ja završio na oglasnoj ploči s opaskom "NOVO lice ne zna korake!"

Ali, ja duhovit kakav inače jesam, odmah sam imao pripremljen razložan izgovor: "Ja na pravu, a njih trojica na krivu stranu!"

Kao Ćisa poznaju vas Gospićani, a

otkud nadimak Lika?

Osim sjajnih nastupa pobrao sam epitet najsimpatičnijeg i najveselijeg plesača. Od tada sam na estradnoj sceni bio poznat samo pod nadimkom "Lika". Dinamičan četverogodišnji staž kao pripravnika, na upit Tihane Škrinjarić da li se želim profesionalno baviti plesom, napuštam Pravni fakultet i ostvarujem status slobodnog umjetnika, baletnog plesača.

Ima li kakva dogodovština za istaknuti?

Druženje s mnoštvom poznatih glumaca, pjevača, plesača i drugih umjetnika odrazilo se i na moje profiliranje kao umjetnika i čovjeka. Anegdota je bezbroj. Sjećajući se štošta ne zaboravljam ni pokojnog glumca damira Mejovškega koji je na jednoj probi stigao s psom. Ljubimac mu je bio pas - čiuva! Pita glumca jedan glazbenik a koja vam je to pasmina psa? Na to će mu Mejovšek,

Plesni nastup na UMAH-ovoj modnoj reviji

profesionalnu karijeru.

Uz ples vezano je mnoštvo anegdota. Znali su često pitati čime se bavim, a ja odgovaram: plešem! A što radiš? - bilo bi novo pitanje onih koji nisu shvaćali koliko je to i naporan i lijep poziv. A onda kada bi u nekoj od zabavno-glazbenih emisija pod palicom Antona martija nastupao s plesačicama Tihane Škrinjarić, svima iz Gospića bilo je oku ugodno vidjeti kako guštam plešući.

Ples, ples pa ples, a onda i mirovina. Kako teku dani smiraja?

Na neki način, mladenački san je tim bio ispunjen. Plesao sam od 1974. do 2009., odlaskom u zasluženu mirovinu. Radni je vijek plesača 26,5 godina!

Plesni nastup na izboru za Miss Hrvatske

Životopis

Rođen u Gospiću 29.07.1953. godine. Gimnaziju završio u Gospiću. Dolaskom u Zagreb na studij, angažiran u profesionalnom plesnom ansamblu „STUDIO ZA SUVREMENI PLES" kao pripravnik, a od 1974. kao stalni član.

Od 1978. - priznat status samostalnog umjetnika po Pravilniku o samostalnim umjetnicima.

Od 1974. do danas prisutan u gotovo svim cjelovečernjim predstavama Studija za Suvremeni Ples.

Prisutan na svim međunarodnim i domaćim smotrama plesnog i drugih scenskih izražaja.

2. Ljetna akademija u Koelnu i Rovinju

Gostovanja u: Njemačkoj, Italiji, Rusiji i Ukrajini

Gostovanje u Seulu (Južna Koreja) na Međunarodnom plesnom festivalu uoči Olimpijade (1988.)

Grčka (otok Peloponez) u sklopu Dana hrvatske kulture

Gostovanje u Poljskoj - Katowice, Krakov

Gostovanje u Litvi, Latviji, Estoniji itd.

Dubrovačke ljetne igre/predstave: Hamlet, Richard II, Elektra

Od 1974. kao plesač Studija - pa do današnjih dana, stalni honorarni član „gradskog kazališta Komedija" u svim predstavama glazbeno-scenskog karaktera:

1. mjuzikli (O, kaj; Jaltajalta; Guslač na krovu; Aplauz; Splitski akvarel; Dlakav život; Car Franjo Josip; Lejdi Šram; itd.)
2. operete (Zemlja smješka; Gospoje i husari; Grofica Marica; Čovjek iz Manče; itd.)
3. pop opere (Gubec beg; Grička vještica; Crna kraljica; Jadnici, itd.)

Uz Komediju - suradnik i sa svim kazalištima u Zagrebu:

- „HNK" - balet - Don Kihot
- „Gavella" - Maestro i Margarita, Priče iz bečke Šume
- „ZKM" - Traviata
- „Histrioni" - Oluja, itd.

Suradnja s televizijom i mnogim glazbenim emisijama.

Uz ples, bavljenje i pedagoškim i koreografskim radom:

- Dječji zbor „Pahuljice",
- „Zaprešićki mali manekeni",

te suradnja s modnom agencijom „Umah".

Posebno mi je zadovoljstvo dugogodišnja suradnja sa Specijalnom školom za retardiranu djecu u Krapinskim toplicama, Centrom Goljak te bolnicom Šalata,

Aktivan sam u novonastaloj Udruzi samostalnih i drugih profesionalnih umjetnika Hrvatske - član Upravnog odbora te predložen u Skupštinu hrvatskih samostalnih umjetnika.

Kao dragovoljac - 1991. sudionik Domovinskog rata u sastavu - Satnija hrvatskih umjetnika, te zapovjednik samostalnog voda - grupa Lika.

Uz Spomenicu Domovinskog rata 1990. - 1992. dodjeljen mi je časnički čin poručnika. Uredbom predsjednika RH o dodjeli činova. Trenutno u pričuvu kao savjetnik u vojarni „Taborac" u Samoboru.

Predsjednik Udruge Hrvatskih Umjetnika Dragovoljaca Domovinskog Rata (UHUDDR) te voditelj podružnice planinarskog društva „Zeljezničar", Gospić.

Predsjednik Udruge Ličana „Vila Velebita" Društvo Gospićana u Zagrebu.

Aktivan u propagiranju suvremenog plesa i njegove važnosti za kulturu grada i države.

Uloga u predstavi Gubec Beg s glumicama Nadom Abrus i Vandom Winter

No, ja ne mirujem. Sada glumim. Nerijetko me se može vijeti u serijama, reklamama, a od sv. Nikole do Nove Godine samo zamjenjujem uniforme sv. Nikole ili Djeda Mraza i zabavljam mališane dosjetkama.

Plesni nastup u Zadru s kolegicom Andreom Baković

Na što ste posebno ponosni?

Posebno sam ponosan na humanitarni rad i suradnju sa Specijalnom školom Krapinske Toplice, pedi-

jatrijskim odjelom Šalata-Onkologija te Dječjom bolnicom u Klaićevoj ulici jer već dugi niz godina odlazim u posjet da bi razveselio dječicu. A sve je zapravo počelo zahvaljujući umjetniku Đaniju Šegini i njegovoj supruzi Đurđi Dević.

Pop pjesmom protiv Minotaura

Postava predstave Labirint u Dubrovniku; Ivana Kindl, Žak Houdek, Hrvoje Čermak, Nikita, Mila Elegović, Ervin Baučić i Drago Asić u ulozi asistenta koreografa

Neizbježno je pitanje: što ste radili za Domovinskog rata?

Kao dobrovoljac sam bio uključen u četu umjetnika Hrvatske. Na ličko ratište redovito sam stizao s umjetnicima a jednoj desetini sam ja bio i zapovjednik. Desetina nam se zvala "Grupa Lika". Kao logistička potpora stizali smo na prvu liniju fronte i dizali moral našim dečkima, družili

se s njima, a nećete vjerovati: prvu smo ratnu predstavu pod granatama imali 1992. kada je kazalište "Jazavac" izvelo predstavu 'Pišem pismo da zajedno više nismo'. Za tadašnjeg boravka u Gospiću najčešće sam se družio sa Živom,

Marijanom...

Ima zanimljivih dogodovština iz tog vremena. Najbolji je bio moj tata Joja u ono najgore vrijeme, kada su oni pritisli s neprijateljske strane i već zamalo bili u centru grada, a moj će tata lijepo na komadu papira na stolu u kuhinji ostaviti poruku: "Dragi Srbine, ako uđeš u ovu kuću ja više vjerojatno neću biti živ. Molim Te

U ulozi bana Jelačića na Jelačić balu u Zaprešiću

Domovinski rat u Ribniku na položaju

nahrani i napoji stoku i živad da ne umru od gladi i žeđi! Vaš did Joja!"

Ponosan sam na te naše dane, jer sam i sam ugradio mali kamenčić u mozaik slobodne Hrvatske. Nakon svega sam postao i predsjednik Udruge umjetnika dragovoljaca Domovinskog rata Hrvatske.?

U ulozi Djeda Mraza

Da li se vraćate zavičaju?

Za razliku od mnogih koji su otišli iz Gospića, ja se njemu uvijek vraćam s radošću, i nerijetko na upite odgovaram da sam ja "38 godina na privremenom radu u Zagrebu!"

To se odražava i na moje volonterske aktivnosti. Predsjednik sam Društva Gospićana u Zagrebu, član "Vile Velebita". A bio sam i predsjednik planinarske podružnice PD "Željezničar Gospić". Dolaskom u nadzorni odbor "Vile Velebita" preuzeo sam rad na kulturnim događanjima pa smo tako organizirali nastup folklornog ansambla "Ante Starčević" iz Gospića sa scenskim prikazom Ličko prelo, održano u kazalištu "Vidra" u Zagrebu krajem rujna. Te veliki program "Lika i velebitsko Primorje" gdje su nastupili 480 izvođača iz cijele Ličko-senjske županije, od Senja, Novalje do Lovinca i Donjeg

Lapca. Taj smo prijekt upriličili u KD "Vatroslav Lisinski" i na jednom mjestu okupili 2.000 Ličana, nadam se na radost!

Pošto me za moj rodni grad vežu najljepše uspomene, uvijek s radošću i na ponos ga spominjem u svakoj

poželjeti živjeti u njemu. I moja je želja da se što prije vratim zato sam i ponudio program za ljeto "Glumci u Gospiću" po uzoru na slične manifestacije u Zagvozdu, Bjelovaru... Nadam se da bih time potpomogao kulturnim događanjima za ljetnih mjeseci.

Supruga Snježana i kći Anja

prilici. S razlogom mogu reć da je Gospić sada postao baš pravi mali ljepe gradić s puno stvari koje se mogu pokazati. Gospić je i uredan, i čist, i obnovljen, ima se gdje popiti kava, kuda odvesti gosta ... Na to sam ponosan! Prije sam morao sve svoje prijatelje i goste dovesti k sebi u dvorište, a sada je to obratno!

Tko god, htio to priznati ili ne, al moj se grad razvija i još će mnogi

Što još volite, u čemu uživate?

Dinamičan život traži i posvećivanje, a ja u svoje hobije mogu ubrojati skijanje, ribolov, planinarenje... ne smijem zaboraviti ni brigu o svom Ariju kojem sam zahvalan i zbog činjenice kada je mojoj supruzi Žani bilo najteže, on je uvijek bio uz nju. Ponosan sam i na svoju kći Anju, koja mi je priuštila mnoge radosne trenutke, a sretni sam tata jer je nedavno došla s diplomom Ekonomskog fakulteta. Kud ćeš veće sreće! Eh, da i tim se moram pohvaliti. Prije dvije godine postao sam Samoborec. Uživamo kao obitelj u svojem domu na Gizniku.

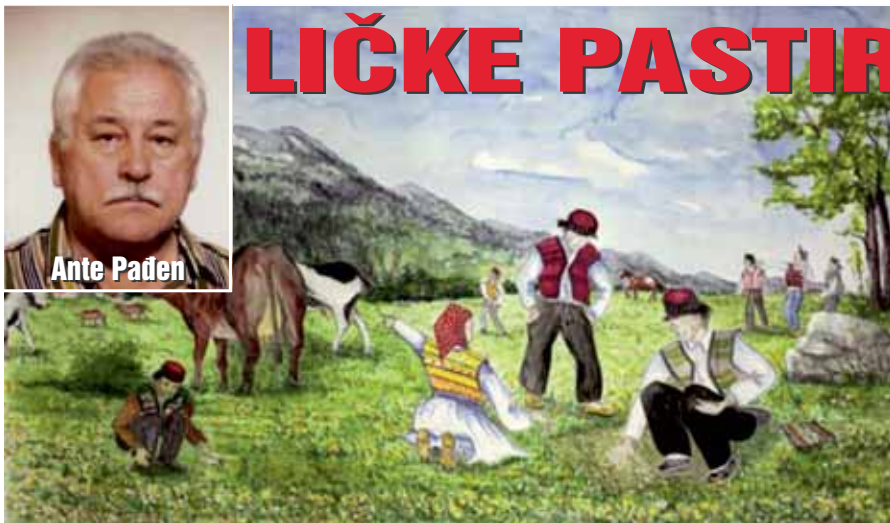
Kod biskupa Mile Bogovića sa Udrugom Ličana «Vila Velebita»

Za Vilu piše: prof.dr.sc.Milan Vrkljan

Ante Pađen

LIČKE PASTIRSKE IGRE

Uskoro izlazi iz tiska interesantna knjižica koju bi svaki Ličan trebao imati u svojoj biblioteci

Ante Pađen, rođen 1943, u Zagrebu, po struci graditelj umirovljenik. Poriječlom Ličan po ocu iz sela Podoštra nedaleko Gospića. Nije puno pisao ali je davno odlučio pisati o Lici gdje je proveo rano djetinjstvo u pomenutom selu. Zalagao se je i zalaže se stalno i intenzivno kako bi se kompletna Lika kao pokrajina, na nadmorskoj visini cca 500 - 700 nm zaštitila kao ekološki čisto, zdravo i do sada ne devastirano područje, puno prekrasnih prirodnih ljepota. Ovu knjigu je napisao da zaštiti i otrgne od zaborava dio Ličke baštine, a to su vrlo zanimljive, jednostavne ali i vrlo zabavne igre Ličkih pastira.

PRASIČANJE

TOPANJE

UMEĆAVANJE

Ova knjižica je autorovo vlastito iskustvo, jer sve igre koje je opisao, i sâm je doživio i osobno u njima sudjelovao. Autor je zajedno sa svojom suprugom, inače slikaricom, ilustrirao i crtežima točno prikazao igre, jer to današnjem čovjeku koji je vizualan tip, olakšava shvaćanje igara i običaja.

Ličani su, zahvaljujući svojem načinu života i okruženju, imali svoju etno kulturu koja je uključivala zabave i igre ovdje opisane, i koje su bile sačuvane i uobičajene sve do kraja pedesetih godina prošlog stoljeća. Ličan je mukotrпно radio na zemlji i stočario i nije imao puno vremena za zabavu i igre. No ipak u ljetno i jesensko vrijeme, te u nedjelju, praznike, i u tzv. prelu, a pogotovo pastiri, imali su i vrijeme i prostor kada su upražnjavali zabavu i igre.

Pastiri su uistinu uživali uz mnogobrojna stada koja su poslije II. svjetskog rata (a prije toga i još više) bila tako brojna da su livade Ličkog polja, izgledale kao scene iz western filmova kada se vide kauboji kako tjeraju velika krda. Po cijeli dan uz blago čobani su se igrali, pjevali i zabavljali na jednostavan ali učinkovit, i uzbudljiv način, koji se ne smije zaboraviti.

Ovdje se opisuju one igre koje su karakteristične kao, čovjek bi rekao, sportske tj natjecateljske. Ovako prikazane igre mogu poslužiti svim ljudima koji se zateknu u divljini u planini ili pašnjaku kao na primjer planinari i izletnici i tada odigrati neku od tih igara. Ovi običaji su idealni za seoski turizam, jer gradska djeca i mladež ne znaju ništa o tome, kako su su se jednostavno ali krasno bavljali ljudi u selima bez električne energije, i naravno radija, televizije, interneta i telekomunikacija bilo koje vrste.

Trebalo bi preko turističkih zajednica pojedinih Ličkih općina uvesti godišnja natjecanja (na primjer «Ličke pastirske igre» i taj naziv bi trebalo zaštititi) te na taj način očuvati ove zgodne igrice za sva vremena.

KNJIGA IZLAZI U NAKLADI DRŽAVNOG ARHIVA U GOSPIĆU

Za Vilu piše: Ante Pađen

Fotoamaterski kutak

Ana Marija Vrkljan

Ana Marija Vrkljan, rođena 1986. u Zagrebu. Student medicine. Fotografijom se bavi od ljeta 2008. godine.

Do sada je imala nekoliko zamješćenih fotografskih uradaka te radi u timu poznatog hrvatskog fotografa vjenčanja. Poseban joj je interes modna fotografija, portreti, priroda i ulična fotografija. Donosimo fotografije inspirirane putopisnim zanimljivostima.

Dominikanska republika

Portugal

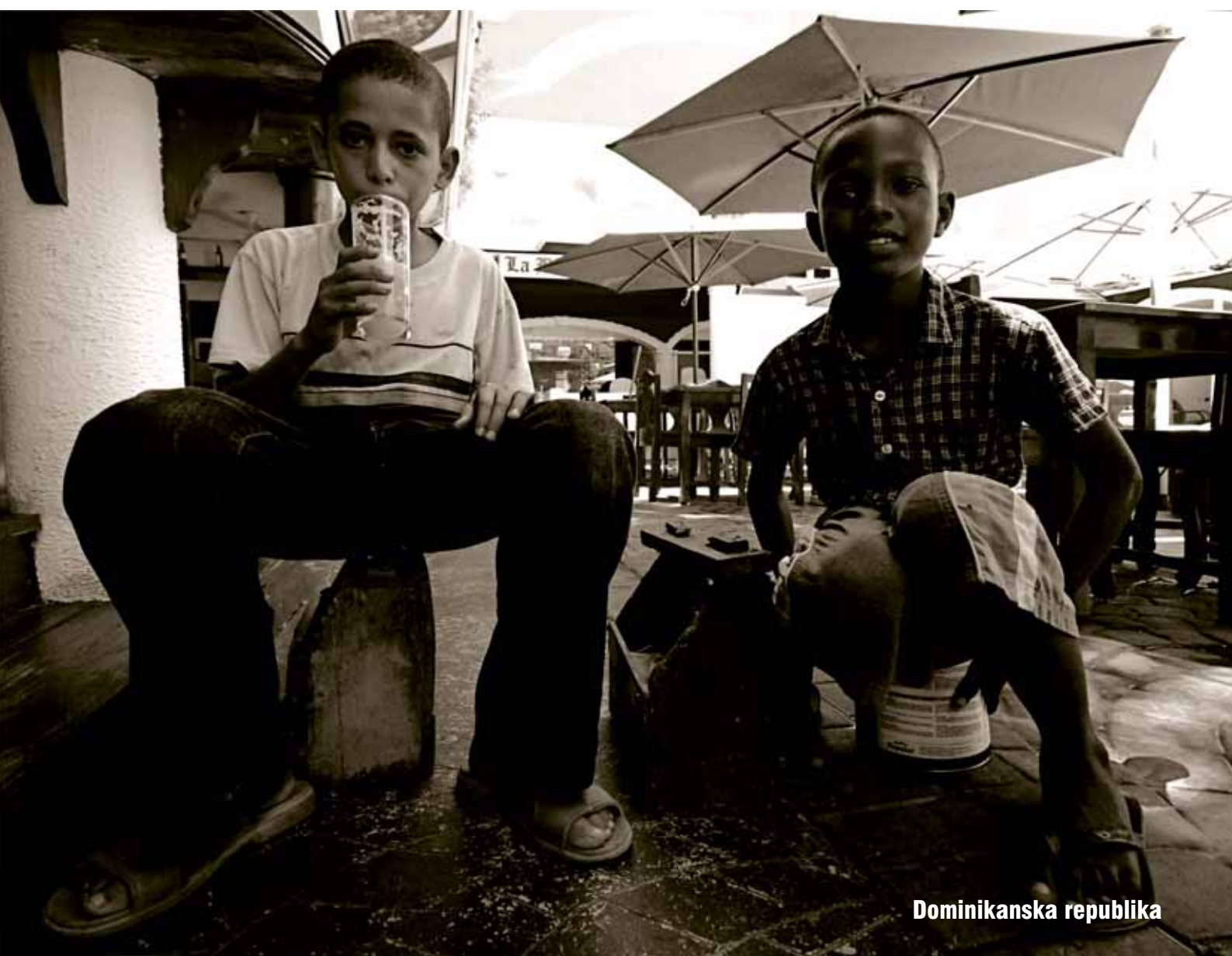
Malta

Venecija

Dominikanska republika

Dominikanska republika

Predstavljanje knjige dokumenata o Buriku

»Svjedoci života i smrti Ivana Burika«

Dana 26. siječnja 2011. predstavljena je knjiga dokumentarne građe o svećeniku-mučeniku vlč. Ivanu Buriku. Predstavljanje je bilo u dvorani Nadbiskupske klasične gimnazije u Zagrebu u okviru Svećeničkoga tjedna, a predstavljači su bili: msgr. biskup gospičko-senjski dr. Mile Bogović, akademik Stjepan Damjanović, dr. Ante Nazor, književnica i urednica knjige Nevenka Nekić i nakladnik Antun Ivanković, predsjednik Udruge dr. Ante Starčević-Tovarnik».

Pred mnoštvom slušatelja predstavljači su iznijeli ne samo svoje dojmove o knjizi, nego i vlastite spoznaje o vlč. Ivanu Buriku koji kao mučenik zaslužuje da se pridruži blaženicima, a posebno je msgr. Mile Bogović naglasio tu dimenziju, kao i razliku između ove dokumentarne knjige i romana o Buriku.

One nadopunjuju jedna drugu i čine cjelinu, a vrijednost im je i u tome što sadržajem dopiru do Drugoga svjetskoga rata te predstavljaju svojevrsni kompendij dokaza o mučeništvu jednoga cijeloga naroda.

Akademik Damjanović osvrnuo se posebnim emocijama na razdoblje osobnoga prijateljstva s pokojnim Burikom, istakavši njegovu ulogu unutar kruga mladih ljudi u ondašnjoj Strizivojnoj, kao i ulogu znamenitoga svećenika Mitra Dragitunca.

Zanimljiv i znanstveno vrijedan prinos dao je u svom nastupu dr. Ante Nazor predočivši nove dokumente o nevinosti optuženih branitelja Vukovara, posebno Tihomira Purde. Knjiga koju predstavljamo ulazi u važnu dokumentacijsku građu za naš Dokumentacijski centar, rekao je, i time je snažan doprinos i našem radu.

Nevenka Nekić govorila je o sadašnjem trenutku u kojem se nalaze hrvatski branitelji i narod, sjećajući se zanosa iz godina rata i priznanja Republike Hrvatske. Odnos Europe prema Hrvatskoj i razlikovanje dviju političkih opcija bile su izražene i u ratu, a ona na čelu s papom Ivanom

Pavlom II. odigrala je značajnu ulogu kod priznanja Hrvatske. Stoga se nadamo da će i naše nastojanje da se Ivan Burik uzdigne na čast oltara, biti pomognuto od iste Europe.

Antun Ivanković predstavio je rad Udruge i dosadašnja vrijedna ostvarenja-od knjiga, filmova, manifestacija, znanstvenoga skupa i planova za budućnost u kojoj je jedan od ciljeva podići Spomen-sobu vlč. Ivana Burika. Time bi Tovarnik postao značajno mjesto u kulturnom (Matošev centar) i vjerskom smislu.

V

*Za Udrugu
dr. Ante Starčević – Tovarnik*

*Nevenka Nekić, književnica
Antun Ivanković, predsjednik*

RAVEL d.o.o.

projektiranje, nadzor i gradnja
Brajkovićev prilaz 13, 10020 Zagreb

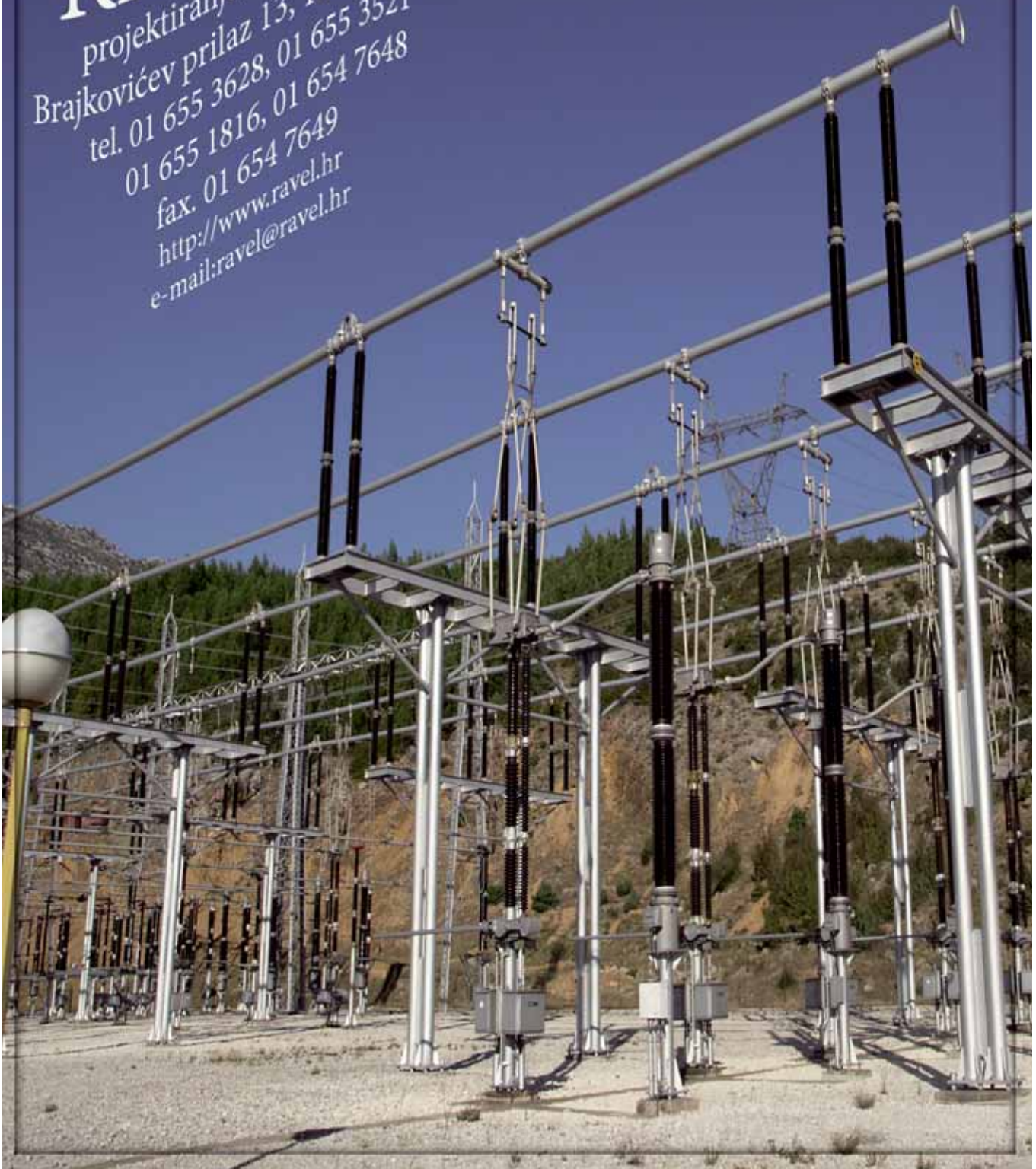
tel. 01 655 3628, 01 655 3521
01 655 1816, 01 654 7648

fax. 01 654 7649

<http://www.ravel.hr>

e-mail: ravel@ravel.hr

ISO 9001

Gacka poribljena sa 1800 kg pastrve

Denis Lončar

Kako bi se održao ali i poboljšao riblji fond u rijeci Gacki, ona se redovito poribljava. Svjedoci smo bili jedno takvoj akciji kada je rijeka Gacka poribljena s dvije

tone pastrve. U Gacku je sa ribnjaka Leko u Sincu pušteno 1.200 kilograma pastrve, a iz Hrvatskog centra za autohtone vrste riba i rakova krških voda 550 kilograma.

Inače, ovo je prvi puta da je pastrva iz Centra puštena u Gacku, a to je u stvari i bio jedan od ciljeva osnutka Hrvatskog centra za autohtone vrste riba i rakova.

Ravnatelj Centra Denis Lončar kaže da je riba u odličnoj kondiciji, a primjerci imaju u prosjeku od 37 do 40 centimetara i teže oko pola kilograma. Dodao je:

„U Centru imamo izvrstan prirast jer su ove pastrve koje smo pustili u Gacku težile ukupno 200 kilograma u prosincu prošle godine, a sada su premašile 500 kilograma. Kako su popunile kapacitet bazena u kojem su se nalazile, odmah smo ih prebacili u rijeku. U ispražnjeni bazen prebacit će se pastrva iz drugih bazena u kojima se povećala gustoća, kako bi opet svaka jedinka imala dovoljno hrane, kisika i prostora za rast bez oštećenja. Takva riba je ono što ribolovci traže, a upravo i jest cilj Grada Otočca, poduzeća Gacka i Centra da ribiči budu zadovoljni kvalitetom pastrve i da se vrati ime Gacke kakvo je bilo prije rata“, kazao je Lončar.

Djelatnici poduzeća Gacka i Centra pastrvu su ubacivali u rijeku iz čamca.

Za Vilu piše: Dražen Prša

MILE BOGOVIĆ
 milošću Božjom i Apostolske Stolice
 biskup Gospićko-Senjski

PROGLAS

Primivši molbu mons. Jurja Batelje, postulatora zakonito uspostavljenoga, koji je dana 9. travnja 2010., zatražio da se uvede postupak za proglašenje blaženom i svetom službenice Božje Žarke Ivasić (Krašić, 18. studenoga 1908. – Gospić, 16. svibnja 1946.), nakon što sam dobio jednoglasni pristanak Hrvatske Biskupske Konferencije i *nulla osta* Kongregacije za kauze svetaca

Ovim PROGLASOM
 prema propisima određenima u dokumentu *Normae servandae* br. 11b i
 Pobudnice *Sanctorum Mater* čl. 43, par. 3, obavješćujem Biskupijsku zajednicu
 da namjeravam uvesti
postupak proglašenja blaženom i svetom
 službenice Božje **Žarke Ivasić**, mučenice, redovnice iz Družbe sestara
 milosrdnica.

Shvaćajući kako tešku odgovornost nosi takva odluka pozivam sve one koji bi poznavali kakvu zapreku, koja bi bila u nesuglasju s glasom svetosti i mučeništva rečene službenice Božje da spoznaju o tome proslijede Potpisanome ili Postulatoru.

U skladu kanonskih propisa za kauze svetih, pozivam sve one koji posjeduju spise (rukopise, dnevnike, pisma...) i bilo koji drugi dokument koji bi rečena službenica Božja s. Žarka Ivasić napisala ili koji o njoj govori, da ih dadnu na raspolaganje Postulatoru kauze u Uredu Ordinarijata biskupije Gospićko-Senjske u Gospiću. Ako posjednik takvog dokumenta ili spisa želi sačuvati izvornik, neka ovamo proslijedi njegovu zakonito ovjerovljenu presliku.

Ovaj PROGLAS neka bude istaknut kroz tri tjedna na oglasnoj ploči Biskupskog ordinarijata u Gospiću, župnih crkava, samostana i ustanova posvećenoga života. Osim toga PROGLAS će biti objavljen u *Glasniku Gospićko-senjske biskupije* i u listu *Zvona*, mjesečniku za kršćansku kulturu.

Dano u sjedištu biskupije u Gospiću, 3. travnja 2011.
 Prot. br. 64/2011.

Marijko Lilićević
 Biskupijski kancelar

+ Mile Bogović
 † Mile Bogović
 biskup

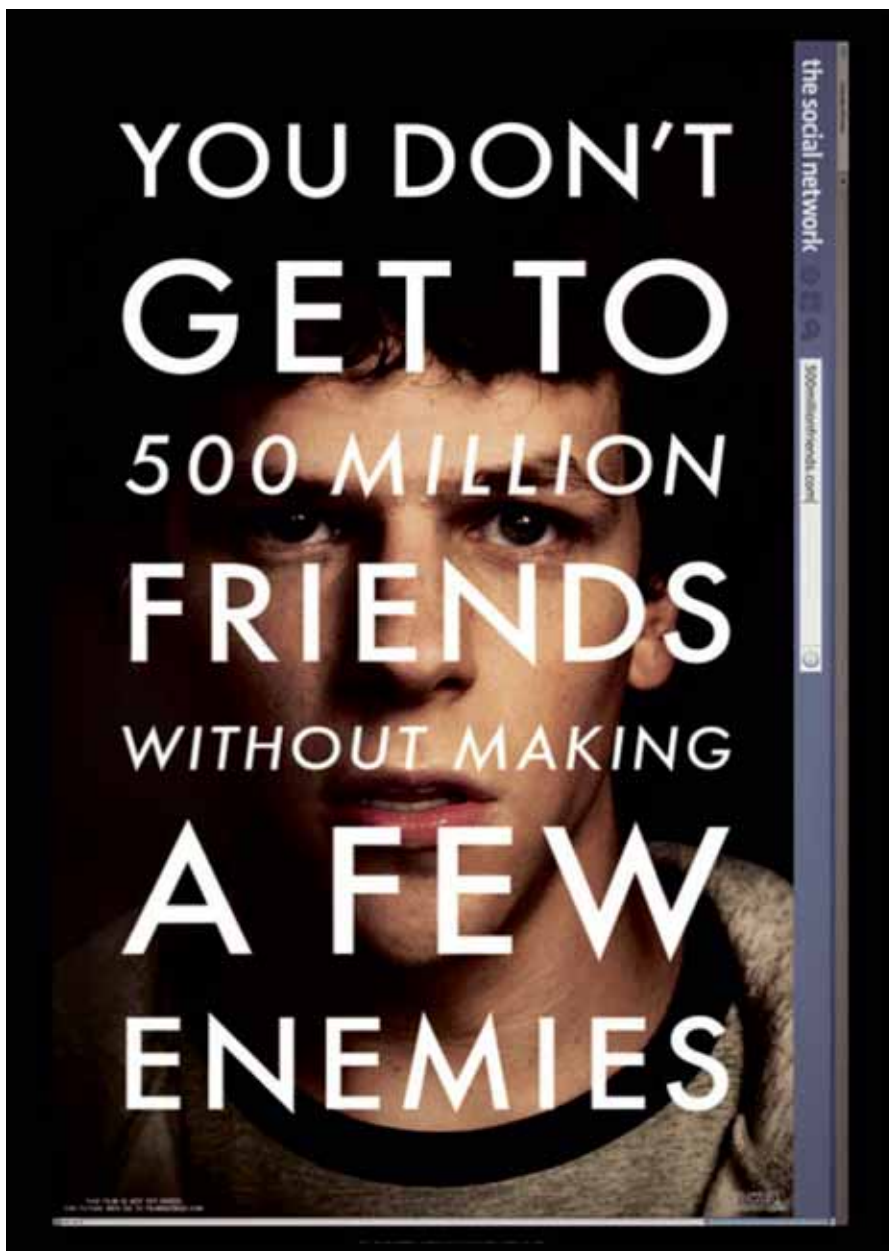

Nikica Marković **Filmski kritičar**

Redatelj: David Fincher
Scenarij: Aaron Sorkin
Uloge: Jesse Eisenberg, Andrew Garfield, Justin Timberlake
Žanr: Drama
Godina: 2010.
Zemlja: SAD

Društvena mreža (The Social Network)

Krajem 2003. godine Mark Zuckerberg, harvardski student i kompjuterski genijalac počeo je raditi na novom projektu. Nakon nebrojenih sati programiranja na laptopu u svojoj studentskoj sobi napravio je nešto što je postalo svjetska društvena mreža. Globalni fenomen koji je izazvao pravu revoluciju u komuniciranju među ljudima. Mreža se zove Facebook i danas ima preko pet stotina milijuna članova, a Mark Zuckerberg je najmlađi milijarder u povijesti Amerike. To bi trebalo biti dovoljno da Zuckerberg postane herojem i idolom generacija. Ali uvijek postoji ono ali...

Amerika od Edisona, preko Bill Gatesa pa do Zuckerberga ima problema sa svojim inovatorima. Većina njih obogatila se do neslućenih razmjera, postali su planetarno poznati i sudjeluju u humanitarnim akcijama, ali ih prati i jedna neugodna sumnja, a to je da su ukrali tuđe ideje. U "Prizemnoj Americi" Iljif i Petrov nazvali su Edisona "najvećim američkim lopovom". Poznato je što su slavni američki "izumitelji poduzetnici" učinili financijski naivnom Tesli. Bill Gates je

višeputno optuživan za krađu tuđeg intelektualnog vlasništva. Međutim, kad se jednom postane milijarder onda nije teško nagoditi se i platiti milijune oštećenim stranama.

Harvard je jedan od nekoliko američkih sveučilišta koji generiraju buduće vladare Amerike i Svijeta. To je prestižni kampus kojeg si mogu priuštiti samo bogataška djeca. Ali nije dovoljno samo upisati se i učiti. Tu se odvija bogat društveni život i to uglavnom putem ekskluzivnih klubova u koje nije lako ući. Mark Zuckerberg bi želio postati članom takvog kluba, ali on je šmokljan (nerd), inteligentni kompjuterski štreber i nije "potencijal" za člana. Zbog svoje emotivne retardiranosti i teško ostvarive komunikativnosti on u stvarnom svijetu djeluje autistički, dok je za kompjuterom u svom elementu. Nakon što je hakerski srušio sveučilišne servere postao je poznat u široj harvardskoj zajednici. Dobio je ponudu od nekoga studenata viših godina da se uključi u njihov projekt kreiranja nove društvene mreže koja bi prvenstveno bila namijenjena studentima. Zuckerberg je prihvatio ponudu, ali ubrzo uviđa potencijal toga

poduhvata, zavlaci s rokovima i istovremeno programira svoj vlastiti kod. Međutim, on nema financijskih sredstava za pokrenuti biznis i u projekt uključuje svojeg najboljeg prijatelja Eduarda Saverina koji ulaže prvi novac u novostvorenu kompaniju. Uskoro, Face-book postaje hit i mreža se počinje nezaustavljivo širiti, dobivajući svaki dan tisuće novih članova. Kako raste Face-book, tako se i najveći dioničar, Zuckerberg, susreće s sudskim tužbama za krađu ideja i intelektualnog vlasništva. Među najvećim njegovim grijesima je svakako izdaja i izbacivanje iz kompanije svojeg najboljeg prijatelja, Saverina.

Scenarij je napisao Aaron Sorkin prema knjizi "Slučajni milijarder" Bena Mezricha.

Redateljski posao obavio je David Fincher, jedan od najvećih američkih režisera današnjice, koji je snimio filmske klasike "Sedam" i "Klub boraca". Izvrsne predstave dali su Jesse Eisenberg kao Zuckerberg i Andrew Garfield kao Saverin. Posebno dobar bio je

poznati pjevač Justin Timberlake u ulozi osnivača "Napstera" Seana Parkera.

Dijalozi u filmu su posebna priča, brzi i inteligentni, puni dosjetki i kratica, svojstveno mladima i starije generacije tu se lako izgube. Mladi glumci s lakoćom su iznijeli sav teret zahtjevnog scenarija i glumačkog izazova.

O fenomenu Facebook-a sve je već rečeno. To je revolucija u masovnom komuniciranju.

Facebook je promijenio, i dalje mijenja, na užas nekih roditelja samo poimanje komunikacije današnje mladeži. Djeca svoju intimu stavljaju na internet, na raspolaganje svima, i ono što je nekad bila privatnost, sada se

dijeli s drugima, s poznatima i nepoznatima. Podaci na Facebook-u nisu baš posebno zaštićeni i prosječni "haker" može s lakoćom preuzeti nečiji identitet te nanijeti štetu žrtvama.

Mark Zuckerberg pokušao je utjecati na autore kad je na čuo da će u filmu biti prilično negativno prikazan. Nije mu uspjelo i jedino ga mogu utješiti silne milijarde koje je u međuvremenu zaradio. Vjerojatno nema ništa protiv slogana kojim se reklamira film: "Ne možeš imati petsto milijuna prijatelja i niti jednog neprijatelja".

V

Za Vilu piše: Nikica Marković

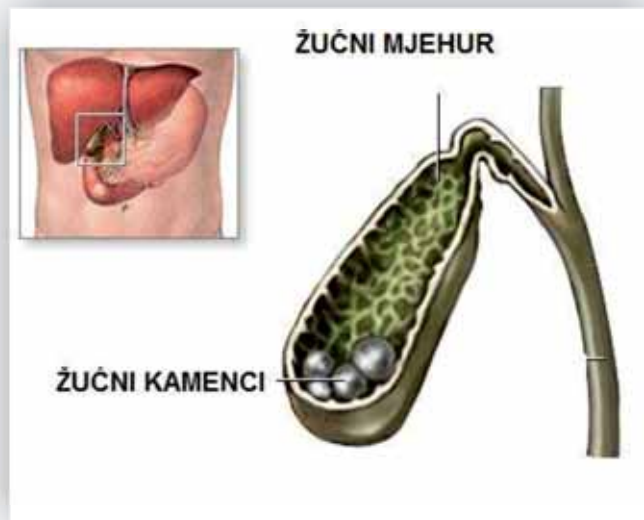
Oprostite,
gospodine doktore ...!

Piše:
dr. sc. Darko Katalinić, dr. med.

Žučni kamenci

Kamenci žučnoga mjehura (žučnjaka) predstavljaju najčešću bolest žučnih puteva i pojavljuju se u oko 10% ukupne populacije. Kod žena su dva puta učestaliji u odnosu na muški spol. Najvažniju ulogu u stvaranju žučnih kamenaca ima prehrana bogata mastima i šećerima te povišena razina masnoća (kolesterola) u krvi. Stoga je i 80% žučnih kamenaca izgrađeno od kolesterola dok je 20% kamenaca tzv. pigmentni tip koje često nalazimo kod bolesnika na dijalizi, s različitim kroničnim bolestima te kod bolesnika s cirozom jetre. Danas se smatra da je rano operativno liječenje žučnih kamenaca najbolja preventiva mogućim komplikacijama koje

ponekada mogu biti vrlo opasne pa i fatalne po bolesnika (upala žučnjaka s gnojnim sadržajem, ruptura žučnjaka, žutica kao posljedica začepljenja žučnog voda s kamenom, upala gušterače te rak žučnjaka).

Simptomi bolesti: Kao i svako strano tijelo, tako i žučni kamenci nadražuju stijenku žučnjaka i zapreka su normalnom istjecanju žuči iz mjehura u tanko crijevo. Preko 50% ljudi koji imaju žučne kamence ili ne znaju za njihovo postojanje ili nemaju nikakve tegobe. Ostale osobe nakon konzumacije hrane koja refleksno dovodi do stiskanja žučnjaka (jaja, paprika, slatko i kiselo zelje, te svaka hrana koja u sebi sadrži veću količinu masti) imaju neki vid

tegoba koje mogu biti u rasponu blaže nalagode u gornjem dijelu trbuha pa sve do neizdrživih bolova praćenih obilnim povraćanjem i slabošću. Ipak, tipični bolesnik se prezentira jakom, konstantnom i muklom boli ispod desnog rebrenog luka sa širenjem u leđa ili u lopatice uz mučninu i po-

vraćanje. Skoro uvijek se saznaje da je bolovima prethodila konzumacija hrane. Tegobe su nekada toliko

ozbiljnija i zahtjeva ostanak u bolnici. Međutim, većina bolesnika nakon dobivanja lijekova protiv bolova i infuzija, otpušta se na kućnu njegu s preporukom što hitnije operacije u smislu odstranjenja kamenaca.

Dijagnoza i liječenje: Često je i sam pogled na bolesnika uz osnovni pregled dovoljno

neizdržive da bolesnik ne može pronaći odgovarajući položaj kako bi smanjio bol, a stanje se može

zakomplicirati i pridruženom upalom gušterače osobito ako bolesnik nije odmah zatražio liječničku pomoć već se sam ispomaže različitim preparatima. Tada je situacija puno

da se postavi sumnja na kamenace u žučnjaku. Najbrža i najpreciznija metoda dijagnostike je ultrazvuk koji sa sigurnošću od 99% može razlučiti da li postoje kamenci ili ne, te ukazati na moguće komplikacije (najčešće je to pridružena gnojna upala žučnjaka i upala gušterače). Postoje i diferentnije metode dijagnostike, ali njih obično nije potrebno učiniti. Liječenje se temelji na ograničenju unosa hrane i tekućine na usta, infuzijama, lijekovima protiv bolova i povraćanja a uputno je odmah učiniti i kirurški pregled ukoliko postoji i najmanja sumnja na neku od komplikacija. Ponekad se kao nus-nalaz u žučnjaku nađu i dobroćudni tumori (polipi) ili pak zloćudni tumori što zahtjeva daljnju obradu bolesnika. Zlatni standard liječenja žučnih kamenaca je operativno liječenje (laparoskop-

pskim načinom) ili klasičnim operativnim rezom kod bolesnika kod kojih je laparoskopija neizvediva, a do same operacije i neposredno iza nje treba se pridržavati posebnog režima prehrane (tzv. „žučna dijeta“) kako bi se napadi žučnih bolova izbjegli ili sveli na minimum.

Prehrana se mora temeljiti na niskom udjelu masnoća, crveno meso treba zamijeniti nemasnim bijelim purećim ili pilećim mesom, jesti što više voća i povrća (bez kožice i ljuske, u vidu kompota), ne konzumirati žumanjak jajeta i paprike te slatko i kiselo zelje, prženu hranu treba zamijeniti kuhanom hranom, izbjegavati slatkiše. Treba jesti češće, a da niti jedan obrok ne bude obilan.

V

Za Vilu piše: dr.sc.Darko Katalinić, dr.med.

Vjerujem da ste u ovom broju na zadnjoj stranici i uz neke oglase primjetili novi simbol sa čudnim kvadratićima. To je novi sustav identifikacije proizvoda i usluga. U njemu su sadržane neke informacije koje možete saznati na slijedeći način:

- ako imate "pametni" mobitel, na njega instalirajte aplikaciju za "QR code", npr. "I-nigma"
- usmjerite mob. kameru prema kodu i program će vas odvesti na upisanu internet stranicu, ili će te pročitati skrivene podatke.

Novi način identifikacije

Piše: Tihomir Marjanović Šima

Piše: prof. Luka Maršić

Gubitak posla možemo promišljati iz različitih perspektiva ljudske djelatnosti, i iz toga donositi razne teorije objektivnog diskursa. Što je to u istinu gubitak egzistencije? Bolni događaj gubitka posla doživljava se kao čisti akt subjektiviteta u odnosu na svoje tijelo i duh. Gubitak posla jedan je od značajnih čimbenika za provociranje stresogenih bolesti. Posebice velika učestalost ovih problema javlja se u vremenima ekonomske krize, kad postoji opće, depresivno razmišljanje, odnosno pesimizam samog društva. Odjednom, refleksno, bez odlaganja, promišljanja, ulazimo u kontrolu nelagode, neprilagođenosti, straha, brige, otvarajući prostor nekom novom svijetu - svijetu neizvjesnosti, nemoći u kontroliranju vlastite egzistencije. Gubeći svoj posao, svoje prirodno pravo, čovjek ulazi u mentalni besmisao postojanja. Njegova kriza se rastvara u svim smjerovima osobnih mogućnosti.

Porast somatskih bolesti (dijabetes, povišen krvni tlak, srčane bolesti) biva posljedicom pogoršanja kako prehrambenih navika tako i psihosomatskih bolesti (model neuraštenije), a osim psihosomatike raste i učestalost bolesti koje su posljedica pušenja duhana, alkoholizma, ovisnosti o kanabisu, sedativima i opijatima. (1)(2)

Danas značajan udio uzroka bolničkog liječenja zbog mentalnih poremećaja čine alkoholizam (23,6%), depresivni poremećaji (9,7%) i reakcije na teški stres uključujući PTSP (8,9%). Porast hospitalizacija zbog PTSP-a raste sa odmakom od masovnih traumatskih događaja, tako da je primjerice najveća stopa bila 3 godine nakon završetka Domovinskog Rata, te su sukladno tome moguće projekcije na trenutnu društvenu krizu, tako da

medicinske proizvode) vidljivo je da je od 2004. do 2008 g. Nastupio porast hospitaliziranih pacijenata zbog poremećaja raspoloženja, te bolesti ovisnosti (alkoholizam, opijati). Dolazi do povećanja potrošnje lijekova koji imaju učinak na živčani sustav, posebice sedativi (benzodijazepini) u kako u vanbolničkom, tako i u bolničkom tretmanu. Ovi parametri ukazuju na krizu koja je vidljiva kroz medicinski sustav već unazad nekoliko godina,

GUBITAK POSLA I MENTALNE BOLESTI

najveći val porasta stresom uzrokovanih mentalnih i psihičkih bolesti možemo očekivati iza 2012/2013. godine.

Ekonomska kriza, odnosno ekonomski slom, može provocirati i epidemije suicida (najpoznatiji primjer je kod brokera za vrijeme Velike depresije 1929.g. koji su nakon iznenadnog gubitka novca i posljedično moći, u velikom broju skakali u ponor sa visokih zgrada u poslovnom centru Manhattan u New York-u).

Stopa suicida je u RH bila najviša 1991-1992, upravo u kriznim vremenima (rat i tranzicija). Taj fenomen javlja se rano, u početnim fazama društvene krize.

Depresija, odnosno anksiozno depresivni poremećaj, tipičan je model reakcije na društveno kriznu situaciju. Kroz medije se to dodatno potencira i (pre)uveličava.

Zanimljivo je da u suvremenom zapadnom društvu kao oblik bijega od krize vrlo rijetko vidimo neurotske konverzivne reakcije, odnosno histerične poremećaje.

Da li je tome „krivnja“ (odnosno „zasluga“) sve veća medikalizacija bilo u vidu anksiolitika ili antidepresiva, teško je reći. Prateći epidemiološke podatke, te uspoređujući stope pojavnosti bolesti, učestalost hospitalizacija s jedne strane i s druge strane podatke o potrošnji lijekova (Izvešća Agencije za lijekove i

budući da se kriza prvo odražava na čovjeka, posebice vulnerabilne (ranjive) pojedince, ranije nego što je to vidljivo na nivou populacije. Nivo potrošnje lijekova koji djeluju na CNS (psihoaktivni lijekovi) prema zadnjim podacima od 2004. do 2008. godine porastao je za 6,5% te potrošnja psihoaktivnih lijekova, koji čine oko 15,6 % ukupne potrošnje svih lijekova u RH sada čini iznos od preko 650 milijuna kuna (oko 90 milijuna eura)! Očekuje se da će taj iznos i dalje rasti.

Društveni pesimizam dodatno, otežava svakodnevni život u (pre)zaduženim obiteljima. Stres iščekivanja gubitka posla, pogotovo ako zahvaća kompletan (proizvodni) sloj dodatno povećava tjeskobu i posljedične somatske bolesti, pogotovo ako ne postoji mogućnost prilagodbe (prekvalifikacije) što je povijesno gledano, često rezultirao masovnim štrajkovima (primjer štrajk rudara u Velikoj Britaniji koji je bio ugušen od stranke premijerke Margaret Thatcher). Kriza u slojevima radnika (posloprimca) rezultira reakcijama depresivnosti ali i bijesa, pa i agresivnih ispada kod većeg broja pojedinaca. Otvara se direktni neposredni kontakt sa nesigurnošću onog sutra koje više ne dolazi smo po sebi kao njemu pripadajućem. Sutra pripada nekom drugome, promišljajući sebe iz te pozicije, čovjek otvara u sebi, nažalost, onaj prostor koji je još zdrav, prostor unutrašnje „slobode za

bolest i patologiju“. Ljudi ostali bez posla nisu bolesnici. Struka se treba čuvati psihijatrizacije, zbog sklonosti trenutačnoj sekundarnoj dobiti (bolovanje, umirovljenje), a dugoročno gubitak motivacije za uključnje u sličan ili drukčiji posao.

Masovna otpuštanja predstavljaju stres za čitave zajednice. U susretu dvaju patologija one društvene i individualne, lomi se prag identiteta osobnosti, rađa se bol kao simbol unutrašnjeg propadanja, a krik i nemir se preljevaju uličnim pragovima nepravičnosti. Oslikavajući činjenicu o ne postojanju javnog uma u društvu, koje je trebao biti zadužen za distribuciju pravičnosti i pravdnosti. Svaka kriza, kolikogod bila stresogena, egzistencijski je ugrožavajuća u fizičkom i psihosocijalnom smislu.

Osim povlačenja pojedinca koji je izgubio posao, osim u depresiju često se javlja i bijeg u sredstva ovisnosti – u Europi u kriznim periodima od 18 stoljeća to je najčešće alkohol, a od 80 – tih godina 20 stoljeća i opijati. Ipak, promatramo li klasične ekonomske krize, u zapadnim zemljama primjećuju se novi prilagodbeni mehanizmi.

U novije vrijeme trend pokazuje da u krizama rastu i masovne igre na sreću (klađenje) kao i svi oblici crne i sive ekonomije, što dovodi posljedično i do porasta društvene agresije.

Preosjetljivi pojedinci, bilo oni koji su ranije bolovali od mentalnih bolesti, bilo oni koji su bili u početnim ili klinički nezamjetnim fazama, često se dekompenziraju. Ovo je primitivni obrambeni mehanizam „bijega u bolest“. (3)(4)

Daljnji problem u kriznim vremenima svakako je problem dostupnosti zdravstvene zaštite. Kriza je istovremeno prigoda za rast, redefiniranje vrijednosti, vlastitih sposobnosti, socijalne mreže (dakle "rast iz negativnog"). Može otvoriti prostor za kreativnost, kako pojedinca tako i nove kreativne društvene odnose. Novi pozitivni primjer je „politika nade“ i reforme zdravstvenog sustava koja se trenutno provodi u Sjedi-

njenim američkim državama, a prije ekonomske krize, godinu dana unazad, bila bi nezamisliva.

(Ne)postojanje centara za mentalno zdravlje i psihijatrije u zajednici svakako modulira i moderira procese koji se odvijaju. Prepušteni sami sebi, pojedinci pokušavaju otkriti „meki trbuh“ društva u ostvarenju svojih „prava“, što počesto dovodi do kolapsa sustava socijalne skrbi. Tada sama agresija može biti usmjerena prema „onima koji imaju“ i dolazi posljedično do veće militarizacije društva, odnosno društvo se brani uspostavom „policijske države“, koja može biti odgovor na razvoj menta-

ročnost u promišljanju ideje dobra, pravednosti, pravičnosti.

Utjecaj gubitka posla odražava se na drugu, pa i na treću generaciju. Poznati su slučajevi cijelih zapadnih zajednica (radničkih obitelji) koje već u dvije ili tri generacije nisu imali zaposlene članove, te žive od socijalne pomoći. Taj model datira još od vremena Rimskog Carstva (od kuda i izreka „Panem et Circenses“ – kruha i igra). „Igre“ su danas transformirane u elektronske medije, ali princip je ostao isti.

Otopljenje društvene oštrice kod nezaposlenih kanalizira se u gledanje „televizijskih sapunica“ i u svijet

liteta da „netko drugi treba rješavati naše teškoće“ odnosno pasivizacije pojedinca ogrezlog u konzumerizam koji je spreman u situacijama ekonomske krize pristati na gubitak slobode.

Svijet možemo promatrati iz uske i široke misaone perspektive, gledajući u okvirima javnoga uma. Kod nas je naglasak na uskoj i kratkoročnoj razini u usmjeravanju javnog djelovanja u duhu brzoga zaborava i ne poštivanja forme uma, tj. zakona. U okvirima uske misaone postavke promišljana vlastite uloge u društvu i njoj participaciji moći javlja se izrazita egocentričnost i kratko-

kompjutorskih igara. Posljedično se javlja pasivnost i letargija, koji vode u depresiju. Identitet koji je do momenta spoznaje istine (gubitak posla), na koju nije mogao utjecati, bio čisti subjekt određenosti svoje slobode u nastojanja da bude homo faber, postaje objekt lošeg javnog uma i puka statistika za frizirane polu-informacije kroz javne suptilno kontrolirane medije, koje su ga pripremale za neizvjesnost što ga čeka i nemoć koja mu sada neupitno pripada.

Za Vilu piše: prof. Luka Maršić

Kabel servis

poduzeće za izgradnju, trgovinu i usluge d.o.o.

T. +385 1 369 60 81
F. +385 1 369 60 82
M. +385 98 454 945
E. kabel-servis@zg.t-com.hr

Vlado Prpić - Prpa

Prijevoj STARA VRATA

Baške Oštarije

Stara vrata i Kubus danas

Lako je za pretpostaviti da su prvi ujedno i najstariji putovi preko Velebita vodili upravo preko Oštarijske visoravni koja je oblikovana na dodiru dviju orografskih cjelina i de facto razdvaja srednji od južnog djela Velebita. Povoljna konfiguracija tla omogućavala je ilirskim plemenima koja su na ovim prostorima obitavala pred više od tri tisuće godine lakši prelazak na drugu stranu planine.

Ova razmeđa ujedno je prostor najnižeg i najužeg djela Velebita. Od Ličkog polja do morske obale zračna udaljenost je svega desetak kilometara. Brušanska duliba koja se prostire do pod samu Konjevaču i Veliki Sadikovac tvori struk Velebita baš na njegovu središnjem djelu i polazište je za putove i prometnice prema Oštarijama od prapovijesti do danas. Ugaženim velebitskim stazama ilirskog plemena Japoda koji su živjeli na

*Stara vrata.
U pozadini Oštarijska visoravan*

širokom području Like putovali su i rimski osvajači u kasnijoj antičkoj dobi. Već u prvom stoljeću nakon osvajanja istočne obale Jadrana počeli su graditi naselja i kolne putove prema zaleđu Velebita. Tako je Karlobag postao važno trgovačko i prometno središte koje je cestom bilo povezano sa zaleđem. Ostatke jedne takve rimske ceste preko Velebita koja je nekadašnji Vegium preko Starih vrata na Oštarijama spajala s Likom otkrio je 2002. god. Vlado Prpić, autor ovog članka. To je prva čvrsto građena prometnica za kolni promet preko ove planine. Kolotrazi u živim stijinama, nekropole, gradine, keramika, uklesani napisi i različita zdanja, materijalni su dokazi koji govore o

Stara vrata sa urušenim burobranskim zidom

Greben koji zatvara Oštarijsku visoravan prema zapadu

značaju ovog prostora još iz daleke prošlosti. Zbog reljefne i geografske pogodnosti i u novijoj prošlosti preko oštarijske zavale napravljene su još čak tri ceste, dvije u 18. st. i jedna u 19. st. Dvije od njih vode kroz Stara vrata koja se nalaze na najnižoj točki (924 m n/v) stjenovitog grebena koji spaja Basaču i Debelu kosu. Zbog geomorfoloških karakteristika naziv im je sasvim logičan i vjerojatno datira još od prvih ljudskih prelazaka ovuda. Stanovnici Velebita općenito su uske prolaze između stijena ili brda nazivali vratima. Spomenuti greben s izrazitom pojavom pokrivenog i polupokrivenog krša zatvara zavalu Oštarijskog polja sa zapadne strane i čini ujedno granicu između krševite primorske padine i pitomije zaravni Oštarijskog polja. Usjek odnosno vrata na prijevoju gradnjom cesta mijenjala su svoju formu. Zasigurno su i rimski graditelji kolne ceste već u 1. st. makar djelomice promijenili njihov izgled. Ova stara prometnica bila je duboko usječena u velebitske padine što je dobro vidljivo po njenim ostacima. Druga ali znatno šira Karolinska cesta građena je oko 1735. god. s prolazom kroz ista vrata, koja su ovaj put

znatnije proširena. Još jedna t.zv. Terezijanska cesta pravljen je u istom stoljeću, 1786. god., ali ne preko Starih vrata već kilometar južnije s druge strane Debele kose na dodiru s Jelarijem. Treća saobraćajnica preko Starih vrata napravljena je polovicom 19. st., točnije 1846. god., preko iste znamenite točke koja kulminira na 924 m n/v. Njezin graditelj Josip

Tunel pod Starim vratima

Kajetan Knežić obilježio je taj prijevoj podizanjem kamenog kockastog spomenika na nešto višljem položaju kao spomen na gradnju ceste. To je Kubus – ili lokalno poznatiji kao Ura – koji je

gotovo izbrisao staro ime ovog lokaliteta. Danas malo tko znade gdje su Stara vrata na Baškim Oštarijama, ali za Kubus svi znaju. Nisu samo prometnice devastirale ovo sedlo, prije oko 70 god. izvršeno je tu i ukopavanje vodovodne instalacije što se s Oštarije spušta u Karlobag. Napokon je 1968. god. ispod vrata prokopan i tunel, tako da je ona arhaična slika Starih vrata nepovratno nestala. Koliko je prijevoj prometno i vojno oduvijek bio značajan govore i danas dobro vidljivi ostaci bunkera i rovova iz prošlih ratova s obje strane ceste. Zbog iznimno jakih udara bure vrata su s istočne strane zaštićena zidom visine 2,5 m. Sada je veći dio tog zdanja urušen i ružna je slika za posjetitelje spomenika. Otvor na zidu nema veze sa nazivom lokaliteta. Stijene uz cestu na Starim vratima nastale su taloženjem mulja i pune su različitih ljuštura i kućica organizama koji su tu živjeli prije 200 milijuna

godina u doba donje jure na plitkom morskom dnu. Ovi se sedimenti dobro vide i prostim okom. Od krških geomorfoloških pojava u neposrednoj blizini prijevoja dojmjljiva je duboka

ponikva ili vrtača zvana snježnica. Ime je dobila zbog dugotrajnog zadržavanja snijega. Dno je na oko 880 m n/v i ujedno je najniža točka oštarijske visoravni. Velika je vjerojatnost da su ovdje u prošlosti ponirale vode koje su dotjecale sa okolnih padina.

Danas

Stari krak Knežićeve ceste koji je dug oko 1 km koriste samo izletnici i znatiželjnici kako bi se popeli do spomenika odakle se

pruža jedinstven pogled na more ali i na okolne vrhove Velebita. Osim što je zapuštena i devastirana, ovu dionicu ceste kvare i željezni branci koji se tu nipošto ne uklapaju. Popravkom burobranskog zida i postavljanjem kolobrana vratilo bi se cesti bar donekle staro ruho a čitav bi prostor Starih vrata dobio na povijesnom i turističkom značaju. Sam spomenik zajedno s postamentom i prilaznim stepenicama bio je također u stanju raspadanja, međutim, sve je obnovljeno još

2003. god. veli-kim zalaganjem članova HPU „Prpa“ iz B. Oštarije.

Graditelj ceste je po nekim saznanjima na ovom mjestu dao napraviti sunčani sat pa otuda u narodu i naziv ura. Ostataka ure već odavno ne-ma, ali kad bi se napravila nova, zasigurno bi to bila atrakcija. Kao jedan od najvjetrovitijih ali i najposjećenijih prijevoja u Hrvatskoj uveličala bi i ruža vjetrova, smjerokazi, informativna tabla, geološki stup, prikladna suvenirnica, uređeni parking i drugo. Širi prostor je osobito prikladan za kraće ili duže šetnice, primjerice do povijesne Terezi-janske ceste, Debele kose, Male i Velike Basače, a tu su i livade Prpić polja i još toga. Planinari Hrvatske a i drugi počeli su posjećivati ovo mjesto pred više od sto godina a ne bez razloga. Putnici su se ovdje oduvijek obavezno zaustavljali, jer se pred njima otvarao novi krajobraz ma sa koje god strane doputovali. Mnoštvo je razloga koji navode na to da se Stara vrata pomnije istraže i da ih se očuva na dobrobit hrvatske prirodne i kulturne baštine.

V

*Za Vilu piše: Vlado Prpić - Prpa
Fotografije: Karin Gazarek*

dstavili sve gradove i općine Ličko-senjske županije te Nacionalni Park Plitvička Jezera, ponosno i plemenito. Nije na odmet reći da ih je u tom nastupu posjetio i Otočki gradonačelnik dipl. ing. Mario Barković, ponoseći se svojom Gackom dolinom i studentima koji su predstavili njegov kraj. Istog dana otočka ekipa studenata u Otočcu je organizirala predavanje gosp. Eduarda Kušena u na temu razvoja turizma i stvaranja strategije koja bi omogućila buđenje potencijala naših krajeva.

Studenti su svoju svestranost i širok opseg djelovanja pokazali i nastu-

Studentski Zbor Gacke Snaga mladih Ličana

Mladi Ličani iz Otočca, grupa ambicioznih mladića i djevojaka, 09. listopada 2009. godine osnovala je prvu studentsku udruhu u Ličko-senjskoj županiji pod nazivom «Studentski Zbor Gacke». Svoju udruhu nazvali su prema nadaleko poznatoj rijeci Gacki, ponosu grada Otočca i Gacke doline. Nitko nije očekivao od ove u početku veoma male udruge, velika djela koja su kasnije napravili, ali oni su zaista skromno od starta hrabro krenuli bez ijedne kune na poslovnom računu.

Prvi projekt bio je Adventski Sajam u Otočcu 2009. godine, kada su se studenti prvi puta okupili u većem broju i kao jedna od rijetkih udruga nastupili sa domaćim proizvodima od svojih bližnjih. Prvi nastup je bio veoma zapažen pogotovo jer su odmah napravili prvo humanitarno djelo doniravši Domu za starije i nemoćne osobe dio proizvoda za Božićne blagdane, i sve to im je dalo, kako kažu, mnogo snage za nastavak. Krenuli su s prvim većim projektima, „Zabava ličkih studenata“ pokazala se kao pun pogodak, zatim gostovanje gosp. Ante Radonića u Otočcu na temu astronautike i svemira... sve im je mirisalo na dobro. Organizacija se širila, a predsjednik Udruge Ante Fumić svakim danom tražio je sve

više od mladih i za mlade.

Najveći projekt koji je organizirao Studentski Zbor Gacke, bila je prva Lička noć za studente u Zagrebu. Događaj je posjetilo preko 1000 studenata i mladih Ličko-senjske

pom na natjecanju u kuhanja kotlića „EKO ETNO GACKA 2010.“. Osvojili su 3. mjesto od 27 ekipa na iznenađenje svih posjetitelja. Kažu da su kuhari studenti Edi Šop i Goran Sekula odradili izvrstan posao.

županije i veoma se ponose odrađenim. Nisu mladi samo za organiziranje zabava, a to su i mnogo puta pokazali.

Tako su dana 29. svibnja u centru Zagreba nastupili na projektu „Tko smo? Što smo? Odakle smo?“ te pre-

Nedavno su studenti u Otočac pozvali don Anđelka Kačunka, te tim činom poklonili kulturni sadržaj građanima na temu „Novi mediji i nova nepismenost?“. Zadovoljni predavanjem, koje je bilo jako dobro posjećeno od strane mladih, odlučili

su pozvati don Kaćunka u Zagreb, što je on objuručke prihvatio. Sada najavljuju predavanje na istu temu 08. prosinca u kinu Forum, u sklopu studentskog doma Stjepan Radić. Što

brojne projekte, kojih je bilo četrnaest a dva su još u pripremi, recimo da su studenti prvi puta pokazali ono što se od njih očekuje u budućnosti. Razvoj, želja, ambici-

dosad krenulo, ne sumnjamo da će ih dobra filozofija dosadašnjeg vodstva predsjednika Ante Fumića, Upravnog odbora koji čine Maja Bukovac i Franjo Kolak, te dopredsjednik Josip Šimatović- „Red, rad, disciplina“ i „Res, non verba“, dovesti u još veće i još zahtjevnije uspješne projekte.

Na kraju recimo kako je Studentski Zbor Gacke primjer velike organizacije Ličko-senjske županije koja bi trebala biti podržana od svih Ličana koji vide svjetlo na kraju tunela. Krenuvši od onih starijih jer su mladi budućnosti društva, a završivši s mladima jer od njih već sada mogu mnogo toga naučiti. I ovim putem željeli su se zahvaliti svima koji su im dali donacije za projekte, brojim ljudima dobrih namjera, a najviše svim studentima koji su odradili veliki posao. Također i pozivaju sve studente Ličko-senjske županije na uključivanje u Udrugu i njen rad. Svi koji se žele uključiti

reći osim - ONI IDU DALJE!. Kako ne bi više nabrajali njihove

oznost i težnja napretku, dala je rezultata. Rezultati pokazuju da je Studentski Zbor Gacke jedna od najaktivnijih Udruga u Ličko-senjskoj županiji, a vjerojatno i jedina koja svoje djelovanje širi na Grad Zagreb. Pohvalili su nam se i da Riječkih studenti žele i na tom području pokrenuti djelovanje i projekte. Njih još čekamo, a kako je

mogu im se javit na E-mail studentski.zbor.gacke@gmail.com. Budimo svi ponosni na Studentski Zbor Gacke!

V

Za Vilu piše: Franchette

GRADITELJ SVRATIŠTA

Graditelj svratišta d.o.o.

za graditeljstvo, trgovinu i uvoz - izvoz

HR - 10 000 ZAGREB, Ivana Česmičkog 16

Tel: +385 (0)1 4501 - 450

Fax: +385 (0)1 4572 - 829

E-mail: info@graditeljsvratista.hr

GRADITELJSTVO

izgradnja, rekonstrukcije, adaptacije

ODRŽAVANJE I UPRAVLJANJE OBJEKTIMA

Facility Management

TRGOVINA

boje i lakovi, alati i okovi

TELEKOMUNIKACIJE

izgradnja i održavanje

ZIMSKA SLUŽBA

održavanje prometnica

Svi govore o BUDUĆNOSTI, mi je stvaramo,
a POVIJEST poštujemo.

www.graditeljsvratista.hr

ELKRO KUP 2010.

Već tradicionalni turnir „ELKRO KUP“ se održao i ove godine. Iako se najavljivalo loše vrijeme popraćeno kišom, to se ipak nije dogodilo. Po oblačnom vremenu, od ranih sati, Josip Milinković i Ivica Đidara krenuli su u završnu organizaciju turnira. Naime kao i svake godine do sada, turnir se igrao na prekrasnom gruntu, nedaleko od Jastrebarskog. Josip je to mjesecima dogovarao, i stvarno se može reći da je to opet bilo

savršeno orga-nizirano. U pomoć mu je priskočio veliki prijatelj i susjed, koji je bio zadužen za kotlić. Naime subota je bila poprilično sportski dan i u Hrvatskoj jer se igrao vječiti derbi Hajduk-Dinamo, ali i finale vaterpolskog EP između Hrvatske i Italije. Organizator turnira je na sve mislio pa je bio organiziran prijenos. Na turniru je nastupalo 9 ekipa: ELKRO, GRUNTOVČANI, GRADITELJ SVRATIŠTA, PONDELJAK, HEP, ELLABOTIM, KABE-

LTORPEDO, PODRAVKA.. Kao i prijašnjih godina veliki favoriti su bili GRUNTOVČANI i GRADITELJ SVRATIŠTA, i svi su ih već vidjeli u

finalu, ali ove godine nisu sve momčadi tako mislile. Očito je svakoj momčadi stalo do ovog turnira, pa su se za ovu godinu dobro pripremali, što dokazuju tvrde i neizvjesne utakmice. Naime najveće iznenađenje se dogodilo u polufinalu kada je debitant na turniru PODRAVKA izbacila prošlogodišnjeg pobjednika, GRADITELJA SVRATIŠTA. U drugom polufinalu su se sastali prošlogodišnji finalist GRUNTOVČANI i PONDELJAK. GRUNTOVČANI su potvrdili ulogu favorita i zasluženno se plasirali u finale gdje ih je čekala opasna momčad PODRAVKE. U borbi za treće mjesto momčad PONDELJAK je pobjedila

GRADITELJA SVRATIŠTA, i tako došla do velikog uspjeha, dok je momčad GRADITELJA ipak vidno razočarani napuštali igralište, ipak su bili glavni favoriti turnira. U finalu

odlična momčad GRUNTOVČANA je odmah u prvom napadu povel preko mladog Rimca, i rutinirano privela utakmicu kraju, i zaslužno pobijedila. Nakon utakmice je mogla početi velika fešta, koju su upotpunili tamburaši. Slavlje je nastavljeno dugo, dugo u noć. Sada nam preostaje čekati iduću godinu i novi „praznik nogometa“ zvani ELKRO KUP.

uls kolektivne svijesti potaknut varijskom
inoću kanalizirao prema jedinstvenom cilju.
taj je harmonični entuzijazam brzo splasnuo
rogim negativnim pojavama u društvu. Ne-
trolirana situacija na ulicama i stadionima
ekcija je tih pogubnih utjecaja iz prošlosti.
izalost djelomično i sadašnjosti.
ovijesti vandalizma vezanog uz kritiku
fitva za divljanje, od kojeg istinski sp
ubijeni i pravi navijači naviskrnu
lečke se spominju neslavni uz
tanaje odakle je kra
ual huligana, i
me
pski
tencio
Adidas
nije i
ry, A
nsdak
igredi
iltra
turini i man
u nekog upa
šivanje ank
vlad čovk
rijan, podsi
le crni ja ni
and
rtek
bnoj
dim
sigur
atema sela, ja mo
wk koji radi ima 30g na
ogod radi i sluša čaču i mater
) je mišljenje u pogledu širenja casla
hrvatsku huligansku svakodnevicu, d
ogled Debelog Prca, sadionika jednog narpa
og internetskog foruma. Suvremena sociologija
itenzivno se bavi ovom nasilnom supkulturnom
i nikako ne može dokačiti zašto se zapravo ti
udi mlade.

znatosti...
- Nemam pojma. Možda je tabava. Mladi se
zabavljaju, a ako i nekog od nas dobivate bit će
da nam je loše pao grah. Fakat nemam pojma
o čemu se tu radi, u životu se nisam potukao i
čini mi se da ni neću.
bejernim razmišljanjima televizijskog rubo-
strenog voditelja Kreše Mišaka može se
znatno seriosniji pristup čovjeka
ono dobro potači, ali među
umskog
ka
stadion
strane
bravo
pečina i
uk u grupi je
nrohodno
se da zavo
vntao u kra
ne mladi
znati ta
uistika i
u Engleskoj i
pacije (notorna je li
- ne, um
na ulica)
Scotland
suse
vski
na se
vez nada skakav
u klau
policija teško prečkaš tela
na kraj i serijozno razarašućim tlošim

Umjesto nekog dosadnog teksta, **OVDJE** može biti **VAŠA REKLAMA !**

Zakupite oglasni prostor u časopisu koji u tiskanom izdanju ili internet formatu čitaju mnogi u Hrvatskoj i izvan nje !

Oglas za vas mogu izraditi i naši dizajneri iz tima uredništva

E-mail: urednistvo@vila-velebita.hr

Za Vilu piše: Hrvoje Milinković

Zločin u Tovarniku **Borba za istinu**

Vojislav Stanimirović:
**«Marijan je ratni zarobljenik,
 ja ga moram predati i poslat ću po njega»!**

'91.

Predsjednik SDSS-a Vojislav Stanimirović svjedočio je u petak na glavnoj raspravi za ratni zločin i genocid počinjen u Tovarniku. Reкао je da poznaje sve optužene, neki su mu i rođaci, ali on ne zna što su radili za vrijeme rata, osim Jove Janjića, za kojeg nakon skoro 20 godina zna da je pucao u Marijana Popovića, što po svjedočenju Slavice Popović ne odgovara istini.

Bivši zatočenik Đuro Dominiković 11. veljače 2011. godine na sudu svjedoči da je upravo Vojislav Stanimirović dolazio u „plavu sobu“ u kući dr. Cvejića, u prostoriju gdje su tukli zarobljene osobe. On je došao i utvrdio smrt Ante Markanovića, koji je umro od batina 1. listopada 1991. godine oko 8 sati. U svom svjedočenju, međutim, Stanimirović iznosi da je njegova žena Leposava konstatirala smrt Ante Markanovića, dok je on nju vani čekao. Taj dan je

Slavica Popović davno je prijavila Vojislava Stanimirovića policiji za odvođenje supruga Marijana Popovića.

deset ljudi odvedeno iz kuće dr. Cvejića i svi su ubijeni. Govorio je o slučaju ranjenog hrvatskog branitelja Marijana Popovića, te je pred sucem i odvjetnikom i ostalim nazočnima, istaknuo da on s tim nema ništa.

Imamo informaciju od Slavice Popović da su optuženi Stevo Srdić i jedan vojnik iz Šida početkom listopada odveli njenog supruga autom prema Ilači, istjerali ga van i pucali u njega, te ga pogodili u predjelu vrata. Marijan se nakon toga ranjen dovukao do svoje obiteljske kuće u Tovarniku. Supruga svjedoči da ga je nekoliko dana skrivala. Onda je došao Vojislav Stanimirović, koji je u to vrijeme bio rezervni oficir JNA i „šef saniteta i glavni za zdravstvo za područje zapadnog Srema“ i rekao: **«Slavice, gdje ti je Marijan, mi ga već tri dana tražimo, on je ratni zarobljenik, ja ga moram predati i poslat ću po njega.»**

Slavica svjedoči da su poslije došla četvorica iz njihove milicije i odvezli njenog supruga ranjenog hrvatskog branitelja Marijana Popovića. Nakon određenog vremena Ivan

Pavlešević pronašao je mrtvo tijelo na njivi u blizini pravoslavnoga groblja i tu su ga mještani privremeno zakopali. Nakon progonstva 1997. godine Vladin Ured za zatočene i

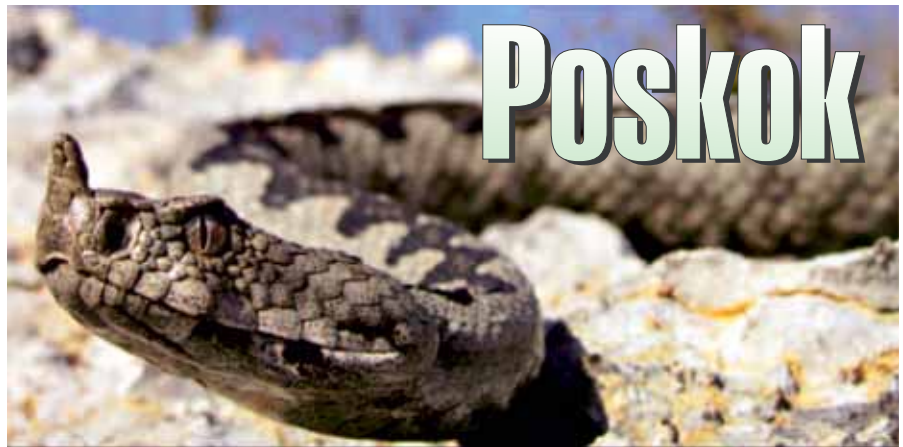
nestale na čelu s pukovnikom Ivanom Grujićem, pokušao je pronaći tijelo žrtve Marijana Popovića, ali ga nije našao. Tijelo je u međuvremenu preseljeno na nepoznato mjesto, tako da i dan-danas obitelj ne zna gdje je tijelo i grob.

V
Za Udrugu
dr. Ante Starčević – Tovarnik
Antun Ivanković, predsjednik

Karikatura: Miljenko Lekić

Piše: Vlado Prpić-Prpa

Poskok

...Hrvatska gujo pod kamenom tko nate mržnjom stane
past će mrtav od otrova tvoga...

Zlatko Tomičić

Predgovor

Niti jedna životinja ne izaziva toliko straha kod ljudi kao zmije, pa stoga i ne čudi da su one često i najomraženija živa stvorenja. Kod većine ljudi stvara se velika neugoda već pri samoj pomisli na zmiju kao na hladnu, ljigavu i otrovnu beštiju. Od postanka je čovjeku zmija predstavljala simbol zla, a duboko usađena mržnja prema njima ograničavala im je slobodu življenja. Odnos prema zmijama nažalost se ni do danas nije promijenio, iako znamo da su one važna karika u biološkom lancu. Ma koliko god bili opterećeni strahom i predrasudama, moramo priznati da zmije jednostavno imaju pravo postojati i da o njihovom mjestu u prirodi, makar sićušnim djelićem, ovisi i naš opstanak na planetu. Nevjerojatno je koliko je u čovjeku duboko usađen strah i mržnja prema zmijama, valjda su se već od samog njegova postanka u njemu počeli taložiti nepodnošljivost i antagonizam koji mu ne dozvoljavaju da napokon promijeni taj negativan stav. Ako je u pitanju strah od ugriza od kojeg se može umrijeti, gdje su onda ostale životinje koje mogu predstavljati jednaku takvu opasnost, a nisu na lošem glasu? Danas mnogi ljudi odlaze u prirodu s dozom straha i predrasuda, a za volan automobila veselo sjedaju i nemilice gube živote držeći da je to posve normalno. Čega se mi to onda bojimo? Zmija! Kojih zmija? Od petnaest vrsta koje žive u Hrvatskoj, samo su dvije opasne za čovjeka: riđovka i poskok. Riđovka zbog male količine otrova ne može usmrtniti zdravu odraslu osobu, dakle od svih je preostala samo jedna čiji otrov može uzrokovati smrt, a to je poskok. Njega se s razlogom možemo pribojavati, a najviše oni koji o njemu baš ništa ne znaju. Svrha je ove knjige upravo da vas upozna s najotrovnijom zmijom Hrvatske, onakvom kakva ona uistinu jest, da o njoj saznate sve na jednome mjestu i da sudjelujete u zaštiti zmija jer su i one dio prirodnog bogatstva ove naše lijepe zemlje.

Vrste zmija koje žive u Hrvatskoj

Danas je na svijetu poznato oko dvije tisuće sedamsto vrsta zmija, u Europi živi svega jedan posto, dok se naša zemlja može pohvaliti s velikim brojem zmijskih vrsta. Većina ih pripada porodici guževa (Colubridae), njih 12, a 3 su iz porodice ljutica (Viperidae). Na popisu bi trebala biti i crvolika sljeparica (*Typhlops vermicularis*) iz porodice Typhlopidae, međutim, zbog skrovitog načina života gotovo da je se ne viđa. Guževi su neotrovni, osim dvije vrste koje su blago otrovne i to samo za svoj plijen. To su crnokrpica

(*Telescopus fallax*) i zmajur (*Malpolon insignitus*). Imaju dugačko vitko tijelo i brzo se kreću. Oči su im velike i sve osim crnokrpice imaju okruglu zjenicu. Neke vrste iz ove porodice dobile su nova znanstvena imena.

Porodici guževa (Colubridae) pripadaju:

- ♦ Bjelica (*Zamenis longissimus*), syn. *Elaphe longissima*
- ♦ Četveroprugi kravosis (*Elaphe quatuorlineata*)
- ♦ Velika ili žuta poljarica (*Dolichophis caspius*), syn. *Coluber jugularis caspius*
- ♦ Šara poljarica (*Hierophis gemonensis*), syn. *Coluber gemonensis*, *C. laurenti*
- ♦ Crvenkrpica (*Zamenis situlus*), syn. *Elaphe situla*
- ♦ Crna poljarica (*Hierophis viridiflavus*), syn. *Coluber viridiflavus carbonarius*

- ◆ Ribarica (*Natrix tessellata*)
- ◆ Bjelouška (*Natrix natrix*)
- ◆ Smukulja (*Coronella austriaca*)
- ◆ Šilac (*Platyceps najadum*), syn. *Coluber najadum dahlia*
- ◆ Zmajur (*Malpolon insignitus*)
- ◆ Crnokrpica ili pržac (*Telescopus fallax*)

Porodica ljutica (*Viperidae*) u Hrvatskoj je zastupljena s tri vrste, sve su otrovne, a otrovni aparat s kojim raspolažu smatra se najsavršenijim u životinjskom svijetu. Otrovni aparat im je izuzetno složen pa su, ukupno gledano, evolucijski ispred ostalih zmija svijeta. Građa tijela im je karakteristična za otrovnice pa ih je lako prepoznati. Manje su od neotrovničkih guževa, robusnije su građe, s kratkim repom i dobro izraženom trokutastom glavom. Imaju okomitu zjenicu oka. Najopasniji za čovjeka je poskok, suveren među hrvatskim i europskim zmijama.

Porodici ljutica (*Viperidae*) pripadaju:

- ◆ Poskok (*Vipera ammodytes*)
- ◆ Riđovka (*Vipera berus*)
- ◆ Planinski žutokrug (*Vipera ursinii macrops*)

Poskok (*Vipera ammodytes*)

Opis

Od svih zmija koje žive u Hrvatskoj poskoka ćemo najlakše prepoznati. Osobitost mu je karakteristični roščić na vrh nosa koji nema niti jedna naša druga zmija. Nije dugačak kao naše najveće neotrovnice (*Colubridae*). Odrasli primjerci rijetko su duži od sedamdeset centimetara, a tijelo im je zdepasto odnosno zbito, čak robusno. Rep im je

kratak i tanak, a dobro izražena glava trokutasta ili srcolika. Boja im je siva ili svijetlosiva, često smečkasta, a rijetko crvenkasta ili žućkasta. Na čitavoj dužini gornje strane tijela ističe se crna, gotovo pravilna cik-cak šara. Trbušna strana im je uglavnom siva, sivosmeđa ili smeđežuta. Zjenica oka je okomita, što znači da poskok vidi i po noći. Ime je dobio po narodnom vjerovanju da skače, što je netočno.

Rasprostranjenost i staništa

Na europskom kontinentu poskoci žive u južnoj Austriji, sjevernoj Italiji, Hrvatskoj i na čitavom Balkanskom poluotoku i u Rumunjskoj, a u Aziji su rašireni preko Turske i Sirije sve do Kavkaskog gorja.

U Hrvatskoj je poskok rasprostranjen cijelim obalnim područjem, po nekim većim otocima i na kontinentalnom dijelu, tamo gdje god ima pogodnih staništa.

Na Velebitu je izuzetno raširen i čest, gotovo da nema takvog tipa staništa na kojem ne obitava, od morske obale preko podgorja do najviših vrhova, pa sve do Ličke zaravnj.

Zadržava se na sunčanim, ali i na zaklonjenim sjenovitim stranama brdskog masiva, po dolinama, kamenitim vrletima, zapuštenim selima, šumama, grmoliko-krševitim padinama, u blizini vode, šikarama, uz putove i drugdje. Ako su pogodni uvjeti, dugo ostaje na odabranom staništu.

Način života i ponašanje

Poskok se polagano kreće, čak i onda kada je prisiljen na uzmicanje, pa se slobodno može reći da je najsporiji među zmijama. Zbog svoje tromosti lako ga se može uhvatiti i izloženiji je stradavanju. Nije plašljiv, pa prilikom susreta s čovjekom najčešće ne bježi, ostaje

nepomičan ili se samo sklopča u obrambeni, odnosno napadački položaj. Može ga se promatrati i snimati iz neposredne blizine bez straha da će nas napasti, ali kad je uznemiren povlači se u obližnje sklonište od kojeg se inače puno ne udaljava. Ako je ozbiljnije ugrožen, onda na prekide vrlo glasno puše i hoće ugristi, odnosno ubosti. Poskok se često penje na drveće i do nekoliko metara visine, da bi se ohladio ili ugrijao. Dobro podnosi hladnoću, tako da se u proljeće pojavljuje vrlo rano, kad temperatura zraka jedva dosegne petnaest stupnjeva, a na zimsko spavanje (hibernaciju) odlazi tek u kasnu jesen s nadolaskom snijega. Ne voli velike vrućine, pa se za ljetnih žega povlači i spava ljetni san (estivaciju).

Poskok ne odlazi u potragu za hranom, svoje obroke strpljivo dočeka na jednom mjestu. Hrani se sitnim glodavcima, gušterima, katkad i pticama, a plijen ubija otrovom. U ljetnim mjesecima češće se hrani noću jer su tada i miševi u potrazi za hranom. Lovinu guta čitavu, tek onda kad je siguran da je mrtva. Kao i ostale zmije poskok može progutati puno veći plijen nego što bi se naizgled moglo pretpostaviti, jer zbog nedostatka čeljusnog zgloba i rastezljive kože može jako zinuti. Bez hrane može preživjeti i nekoliko mjeseci.

Razmnožavanje

Parenje poskoka počinje u proljeće nakon hibernacije, prvih obroka i presvlačenja kože. Mužjaci poskoka znaju se međusobno boriti za ženku. Dvoboj više nalikuje međusobnom guranju, a slabiji mužjak se na kraju povlači. Kao i ostale naše otrovnice poskok spada u živorodne (viviparne) vrste, što znači da ženka leže žive mlade, za razliku od neotrovnica koje su oviparne i legu jaja. Potomci se rađaju krajem ljeta, izvlače se iz mekane opne u kojoj su rođeni i odmah se razilaze. Mladunci poskoka dugački su do osamnaest centimetara, odmah su opremljeni otrovnim zubima i mogu zadati neugodan ugriz.

Presvlačenje

Presvlačenje kože za zmiju je biološki vrlo važan proces, a odvija se periodično nekoliko puta godišnje. Sam postupak skidanja stare kože traje oko dva tjedna. Kad se primakne vrijeme presvlačenja, zmija prestaje jesti i povlači se u svoje skrovište jer je tada, zbog razdvajanja kože od tijela i

tekućine između starog i novog sloja, gotovo slijepa. Trljanjem o hrapave površine svlačenje počinje od vrha glave prema natrag, sve dok se na kraju zmija doslovno ne izvuče iz svoje kože u jednom komadu. Zajedno s kožom zmija presvlači i očne kapke.

Otrovni aparat

Sve naše otrovnice pripadaju porodici ljutica (Viperidae) koje se svrstavaju u kategoriju zmija s najrazvijenijim sustavom otrovnog aparata. Prvo mjesto među njima po veličini i otrovnosti zauzima poskok (Vipera ammodytes). Otrovni aparat sastoji se od dva pokretna zuba koja su smještena u prednjem dijelu gornje čeljusti, srpasto su savijeni unatrag i šuplji poput injekcijske igle kojima direktno ubrizgava (aplicira) otrov u tijelo žrtve. Kad nisu u upotrebi, savijeni su pod nepce i skriveni u naborima sluznice, a osim njih tu su još dva otrovna zuba koja po potrebi nadomještaju stare ispale. Ovisno o starosti zmije mogu biti dugački do jednog centimetra. Otrovnice žlijezde koje se nalaze ispod i iza oka preobličene su žlijezde slinovnice i svaka za sebe je izvodnim kanalom spojena sa zubom. Otrovnost prema van potiskuju mišići žvakači.

Ugrizi poskoka

Od svih zmija otrovnica koje žive u Hrvatskoj i Europi poskok je najveći i najotrovniji predstavnik, ujedno raspolaze s najvećom količinom otrova. Pripada porodici ljutica (Viperidae) koje imaju najsavršeniji

otrovni aparat. U našoj zemlji ujedi poskoka su česti, a najviše stradavaju ljudi koji su životom i radom vezani za zemlju: ruralno stanovništvo, izletnici, šumski radnici i turisti. Samo jednim ugrizom poskok izlučuje 20 mg suhog otrova, a smrtna doza za zdravog čovjeka je 15 mg, što pokazuje visoku toksičnost otrova. Važno je napomenuti da poskok ne skače i ne napada, on se ugrizom isključivo brani i to samo onda kad je u životnoj opasnosti. Računa se da su

oko 30% svih ugriza tzv. prazni ili suhi ugrizi, što znači da zmija nije ispuстила otrov u tijelo žrtve. Čovjek mu nije potencijalni plijen, pa je pretjerani strah veći nego što bi trebao biti u odnosu na opasnost.

Važno je naglasiti da se poskok brani ugrizom i ubodom, razlika je vrlo bitna i može biti presudna u spašavanju ugrizene osobe. Kod ugriza poskok u većini slučajeva ispušta otrov, dok pri ubodu znatno manje ili ništa. Ugrizi se događaju iz neposredne blizine, primjerice kad nogom stanemo na poskoka ili ga se drži u rukama, a glava i vrat su mu slobodni. U ovakvim i sličnim situacijama kad se osjeća ugroženim, obavezno ujeda s oba ili samo jednim zubom, ovisno o kutu i blizini. Duboko zabija zube i tako ih drži do trenutka oslobađanja, te na ovaj način ispušta sav otrov.

Ubodi se događaju također s male udaljenosti, jer se poskok iz napadačkog stava može odbaciti samo za dužinu svoga tijela. Ako je isprovociran od čovjeka ili neke životinje, strelovito se odbacuje prvom polovicom tijela, jako razjapi usta i ispruženim čeljustima poput ostiju nastoji ubosti izazivača. Ubodi mogu biti višestruki, ovisno

o razdražljivosti zmijske. Ako im je svrha upozorenje, onda ne moraju biti otrovni (suhi ubodi).

Najčešći ubodi su za ruku i nogu. Uz na vrijeme pruženu prvu pomoć ni ubodi ni ugrizi nisu smrtonosni, dok ugrizi u blizini glave i krvnih žila to mogu biti.

Simptomi trovanja

Ako je i uz sav oprez došlo do ugriza zmijske, važno je vidjeti je li to otrovnica ili ne. Može se dogoditi da zmija ugrize, a da je ne opazimo, zato je dobro znati razlikovati njihove ugrize. Ugriz poskoka isti je kao kod svih ljutica. Njihov ugriz lako ćemo prepoznati po dvije ranice (ponekad samo jedna!) koje mogu biti duboke do jednog centimetra i koje obavezno krvare. Zajedno s krvi iz

ranica se pojavljuje i otrov koji je gust i žučkaste je boje. Neotrovnice ostavljaju mnoštvo ranica u obliku izdužene potkove koje isto tako krvare. Ugriz poskoka je znatno bolniji, približno kao ubod injekcije ili kakovoga trna. Prvi simptomi trovanja počimaju se javljati već nakon pet do deset minuta. Mjesto ozljede zatim lagano natiče i širi se prema ostalom dijelu tijela. Nakon pola sata počinje blaga nesvjestica i žeđ, a bolovi se pojačavaju. Kroz jedan sat javlja se nemoć, žestoki abdominalni bolovi, povraćanje i proljev. U opće simptome još ubrajamo i nastanak šoka, glavobolju, motorički nemir, znojenje, porast temperature, pad krvnog tlaka i drugo. Slika ujeda naših i ostalih europskih otrovnica je slična, ali je od poskoka najteža. Ako nije došlo do oticanja ugrizenog mjesta, znači da zmija nije ubrizgala otrov ili se radi o ugrizu neotrovne zmijske.

Otrov

Otrov poskoka pripada skupini najjačih otrova europskih zmijske porodice ljutica (Viperidae), glavna funkcija mu je usmrćivanje lovine i njezina priprema za probavu, a služi mu isto tako i u obrambene svrhe. Otrovnost poskoka je viskozna, vodenasta, bezbojna do lagano žučkasta tekućina (do 90% vode) izuzetno složenog sastava. Otrovnost predstavlja složene smjese biološki vrlo

aktivnih komponenti s različitim mehanizmima djelovanja. Smrt žrtve nastaje upravo uslijed različitih toksičnih komponenata otrova koje djeluju na vitalne procese, kao što je funkcija živaca i mišića, srčana akcija, cirkulacija krvi i dr. Različite enzimske komponente iz otrova unesene (injicirane) u žrtvu razvijaju duboke nekroze (odumiranje tkiva) nakon čega nastupa potpuno raspadanje žrtve i njezino lakše probavljanje. Prah otrova (suhi otrov) dobiven sušenjem pod vakuumom ili na ledu ne mijenja svoje otrovno svojstvo desetljećima. Količine zmijskog otrova izračunavaju se prema količini suhe tvari koja se sastoji od 90% proteina i polipeptida koji uzrokuju većinu toksičnih efekata. Postoje različiti faktori koji uzrokuju različitost sadržaja otrova kod zmija iste vrste. Sastav otrova ovisi o starosti zmije, spolu, godišnjem dobu, životnom prostoru, načinu prehrane i dr. To je i razlog da se kliničke slike ugriznenih osoba mogu razlikovati od slučaja do slučaja, premda se radi o istoj vrsti zmije otrovnice.

Prva pomoć

Važno je napomenuti da se dosada u literaturi pojavljivalo mnoštvo kontradiktornih uputa u vezi davanja prve pomoći ugroženima od zmije. Pokazalo se da su mnoge od njih zastarjele, neefikasne i besmislene. Pružanju prve pomoći pristupa se istoga trenutka kad je došlo do ugriza, bilo da osoba sama sebi pruža pomoć, ili joj to čini netko drugi. Ukoliko utvrdimo da se radi o zmiji otrovnici, redosljed

pružanja prve pomoći je sljedeći:

1. Odstraniti zmiju koja nas je ugrizla. U nekim situacijama otrovnica se zbog velikih zakrivljenih zubi teško može sama osloboditi od zagriženog mjesta, što joj omogućava ispuštanje velike količine otrova.
2. Utvrditi radi li se o otrovnom ugrizu (pozitivan ugriz). Ako na mjestu ugriza ne dođe do oticanja (nakon 5 do 10 minuta), znači da zmija nije ubrizgala otrov (ili se radi o zmiji neotrovnici).
3. Odmah skinuti prstenje, narukvice, cipele i drugo, jer se obujam ugriznenog ekstremiteta povećava do tri puta.
4. U najkraćem mogućem roku, iza mjesta ugriza za početak čvrsto podvezati nečim najbliže dostupnim, vezicom za cipele ili slično.
5. Odmah započeti s istiskivanjem otrova kroz ranice koje su nastale od jednog ili oba zuba. Na ovaj način možemo se osloboditi i do pedeset posto unesena otrova, a znatno više ako ranice proširimo ubodima igle ili špicom noža. Zajedno s otrovom izlazi i krv što ne predstavlja problem.
6. Povez sada popustiti kako ne bi ometao krvotok, svrha mu mora biti usporavanje širenja otrova. Svakih dvadeset minuta pomičemo ga dalje od rane po nekoliko centimetara. Na duže vrijeme prejako stisnut povez može izazvati (gangrenu)?
7. Poslije ovako pružene prve pomoći unesrećenoga odvesti u najbližu medicinsku ustanovu, najbolje u bolnicu.
8. Potrebno je na sve načine izbjegavati paniku i nastanak šoka. Bolesnika po potrebi utoplit.
9. Ranu ne treba privijati.
10. Osim vode unesrećenome ne treba davati ništa drugo.
11. Davanje antiseruma najbolje je prepustiti liječniku, osim ako je ugrizena osoba udaljena više sati hoda od prve medicinske ustanove.

Kako se zaštititi od ujeda

Od petnaest vrsta zmija koje žive u Hrvatskoj svega su tri otrovnice, a dvije mogu biti opasne po čovjeka. Na prvome mjestu je poskok (*Vipera ammodytes*) koji je najotrovniji, zatim riđovka (*Vipera berus*) čiji otrov vrlo rijetko izaziva smrt, te žutokruga (*Vipera ursini macrops*) koji je vrlo rijedak i za čovjeka realno ne predstavlja opasnost.

Na području gdje postoji velika vjerojatnost da ćemo naići

na poskoka ili riđovku potreban je oprez. Prije svega, čovjek mora biti adekvatno odjeven. Visoke cipele, duže čarape i dugačke hlače dobra su zaštita nogu koje su često izložene ubodima otrovnica. Gornji dio tijela čuvamo odjećom dugačkih rukava. Ako se radi na kakvoj sanaciji terena, dobro je nositi rukavice jer su ugrizi za ruke najčešći. Mnogi se ljudi sami dovode u opasnost pokušavajući uloviti ili usmrtniti zmiyu; najbolje ih je ostaviti na miru. Poskoka ćemo često zateći na grani ispod koje se provlačimo, i tu je potreban naročit oprez. Ruke su najizloženije ugrizima kad beremo različite plodove, npr. šparoge, kupine, drenjine, maline, pri penjanju po stijenama i općenito u situacijama kad dobro ne vidimo ono za što se hvatamo. Poskok u pravilu voli skrovita mjesta pa se lako može dogoditi da se zavuče u ruksak, šator ili vreću za spavanje. Za odmor trebamo birati otvoren i pregledan prostor. Najbolje ćemo se zaštititi od zmija otrovnica upoznamo li njihov način života i ponašanja.

Protuotrov (antitoksin - konjski)

♦ Protuotrov ili antiserum ili antitoksin jedino je efikasno sredstvo za liječenje ugriza zmija otrovnica. Proizvodi ga Imunološki zavod iz Zagreba. Zbog svoje kvalitete svrstava se među najbolje antiserume na svijetu. Proizveden je od otrova poskoka, a štiti od otrova svih europskih zmija otrovnica iz porodice ljutica (*Viperidae*). Proizvodnja antiseruma temelji se na postupnoj imunizaciji konja, a dobivena hiperimuna plazma prerađuje se daljnjim procesima pročišćavanja. Preparat sadržava antitoksične globuline koji neutraliziraju otrove:

- ♦ poskoka (*Vipera ammodytes*)
- ♦ riđovke (*V. berus*)
- ♦ žutokruga (*V. ursinii macrops*)
- ♦ talijanske ljutice (*V. aspis*)
- ♦ levantske ljutice (*V. lebetina*)
- ♦ palestinske ljutice (*V. xanthina*)

Antitoksin se smije upotrebljavati samo za liječenje nakon ugriza spomenutih zmija, protiv ostalih nije djelotvoran. Kad se antitoksin primjenjuje odmah nakon ugriza zmije injicira se intramuskularno. Injekciju treba dati u što veću mišićnu masu. Doza za odrasle i djecu je ista 10 ml, jer količina antitoksina nije ovisna o veličini osobe. U hitnim slučajevima antitoksin se primjenjuje

intravenski i to ako je od ugriza otrovnice prošlo više od 4 sata ili ako je ugriz bio u veću krvnu žilu, područje glave ili neko dobro prokrvljeno mjesto, tada je potrebno dati 20-40 ml. Prilikom primjene antitoksina protiv otrova europskih zmija (konjskog), u organizam unosimo strani protein koji može izazvati reakciju preosjetljivosti pogotovo kod osoba koje su ranije primile ovaj preparat konjskog podrijetla. Simptomi preosjetljivosti su: bolovi u mišićima, mučnina, nagla vrućina, crvenilo itd. Reakcija na protuotrov može se manifestirati kao anafilaktička reakcija koja može u krajnosti izazvati i smrt. Jedna od reakcija je i serumska bolest. Kod trudnica i dojilja antitoksin se ne primjenjuje.

Još ponešto od osobnih zapažanja

Najveći poskoci koje sam našao na Velebitu bili su dužine oko 90 centimetara i na nadmorskoj visini većoj od devetsto metara. Jedan takav primjerak na srednjem Velebitu u napuštenom selu Mliništu (1000 n/m) bio je modrikasto siv, drugi, na 1100 n/m pod brdom Ljuljačka kod sela Radlovca, isto tako na srednjem Velebitu, bio je izrazito žute boje tako da mu se ledna šara jedva nazirala, a jedan primjerak na Baškim Oštarijama bio je crven poput cigle. Boja tijela poskocima na Velebitu nije bila redovito prilagođena prostoru na kojem žive.

Nalazio sam poskoke na Velebitu skoro obavezno uz različita nakupljališta vode: uz potoke, kamenice, bunare, i na močvarnim tlima. Isto tako sam ih znao zateći visoko na stijenama Dabarskih kukova, ne sjećam se, međutim, da sam poskoka ikad vidio za ljetnih vrućina na izrazito ljutom kršu kad je temperatura prelazila 25°C.

Na sunčanoj primorskoj padini Velebita viđao sam poskoka usred zime, što bi moglo značiti da na toplijim prostorima rasprostranjenosti ne hibernira.

Poskoci koje sam držao u terariju nisu htjeli uzimati hranu, ponuđenog miša bi samo usmrtili, od njih pedeset samo je jedan uzeo obrok. Poskoci doneseni u terarij odmah bi iz sebe izbacili svu probavljenu i neprobavljenu hranu kako si se lakše izvukli van kroz kakvu usku pukotinu. Neki odrasli primjerci su mi tako pobjegli kroz otvor širine svega 8 mm što je naizgled neizvedivo. Za deset ugriza poskoka koje sam zadobio isključivi sam krivac, dva su bila žestoka i zamalo su me stajala glave, ostali osim malo izgubljene krvi nisu ostavili posljedica.

Za izvlačenje otrova iz tijela s ugrizenog mjesta meni se dobro pokazala šprica od injekcije kojoj je odrezano dno. Povlačenjem unatrag stvara se vakuum neusporedivo jači od ostalih sredstava i dobar je kao priručni alat za pružanje prve pomoći.

Kratki podsjetnik

Poskok je:

- ▶ kao i ostale hrvatske zmijske zaštićen Zakonom o zaštiti prirode.
- ▶ je najveća hrvatska i europska zmijska otrovnica.
- ▶ je najotrovnija zmijska Hrvatske i Europe.
- ▶ posjeduje najveću količinu otrova od svih ljutica (Viperidae) u Europi.
- ▶ posjeduje najsavršeniji otrovni aparat.
- ▶ kao i ostale otrovnice leže žive mlade (viviparna životinja).
- ▶ je kao i svi gmazovi promjenjive tjelesne temperature, ovisne o temperaturi okoliša (poikilotermna životinja).
- ▶ vidi i po noći pa spada ne samo u danje (diurnalne), već i noćne (nokturnalne) životinje.
- ▶ kao i ostale zmijske nema pokretne kapke pa ne može zatvoriti oči.
- ▶ kao i ostale zmijske nema slušnoga aparata, ali dobro «čuje» vibracije s tla koje se prenose pomoću donje čeljusti koja je povezana sa srednjim uhom.
- ▶ nije agresivna zmijska, ugrizom se brani isključivo u samoobrani.
- ▶ u oko 30% ugriza ne ispušta otrov
- ▶ glasno puše kad je u životnoj opasnosti, to je ujedno posljednja, ali džentlmenška opomena da bi mogao napasti. Čegrtuša to isto čini svojom «zvečkom» na repu, a kobra širenjem vrata.
- ▶ ne skače, a ime je dobio po krivom vjerovanju u narodu da to čini.
- ▶ često se penje na nisko drveće.
- ▶ spava zimski san (hibernira), a za dugih ljetnih žega spava ljetni san (estivira).
- ▶ ima otrov koji mu je uglavnom hemotoksičan.
- ▶ ugriz mu je smrtonosan u svega nekoliko postotaka od ukupnog broja ugriza.
- ▶ smrtnost može nastupiti i zbog pojave šoka nastalog zbog cirkulacijskog šoka.
- ▶ ima otrov koji osušen može biti stabilan desetljećima.

Ovo je samo dio iz knjige «Poskok i ostale zmijske Hrvatske - knjiga 2» autora Vlade Prpića objavljene u samostalnoj autorskoj nakladi.

Fotografije: Hrvoje Čop, Biljana Janev Hutinec, Boris krstinić, Dragan Pelić, Ivo Peranić, Vlado Prpić, Konrad Mabert.

©Sva prava pridržana.

Dijelovi ovog teksta ne smiju se reproducirati ili koristiti u bilo kojem obliku bez pisane dozvole autora.

www.hotel-velinac.hr

WELLNESS

Fitness, Jacuzzi, Sauna

Otvoreno non-stop kroz cijelu godinu!

Hotel - Restoran - Wellness **Velinac** KARLOBAG

53288 Karlobag, Trg F. Tuđmana 1 – Tel./fax: +385 53 694 008 – mob.: +385 98 470 569
www.hotel-velinac.hr – E-mail: velinac@hotel-velinac.hr

Poštovani čitatelji!

Objavljujemo neke od hrvatskih domoljubnih pjesama napisanih između 1831. i 1941. godine čiji su autori poznati Hrvatski pjesnici. Većina pjesama nikad nije ušla u školske udžbenike poslije 2. svj. rata u vrijeme komunističkog režima.

HRVATSKA DOMOVINA

Hrvatsko rodoljubno pjesništvo

Tiskano u Zagrebu, 1942.

Stara pjesma

O, ta uska varoš, o, ti uski ljudi,
O, taj puk, što dnevno veći sljepac biva,
O, te šuplje glave, o, te šuplje grudi,
Pa ta svakidašnja glupa perspektiva!

Čemu iskren razum, koji zdravo sudi,
Čemu polet duše i srce, koje sniva,
Čemu žar, slobodu i pravdu kada žudi?
Usred kukavica čemu krepost diva?

Među narodima mi Hrcati sada
Jesmo zadnji, robovi bez vlasti,
Osuđeni pasti i propasti bez časti.

Domovino moja, tvoje sunce pada,
Ni umrijeti za te Hrvat snage nema,
Dok sam stranac, majko, tihu propast sprema

Antun Gustav Matoš

Zavjet

Ne ljubiti tebe mučenički dome,
Za tebe ne dat isti život svoj,
Oj kak' bih mogo, kad na tlu tvome
Sa mlijekom majke duh usisah tvoj?

Da, ljubim tebe, al ljubavi sila
Ne da mi gledat da robuješ ti;
Već sjeća me, da i u moji' žila
Prevruća krvca za osvetom vri.

Al mladom brzo skršili bi krila,
Jer dosuđeni joj nij' došo čas
Al nij' daleko, domovino mila,
Pa sunce Božje grijat će i nas.

A kad se narod na osvetu sjati,
I ja ko sinak ustati ću tvoj,
Pa s milim Bogom, s milimi Hrvati
U osvetnički pohrlit ću boj.

Tad vrele krvce poteći će mnogo,
A smrt će harat, čudit će se svijet;
Nu tko tad smrti bojat bi se mogo,
Kad za dom mili slatko je umrijet.

Pa makar pao - za te past ću milu,
Slobodno mrijet ću - ne ko crni rob,
A ti tad, majko, u slobodnom krilu
Poginulom ćeš sinku dati grob.

Silvije Strahimir Kranjčević

Šime Starčević povezao Hrvate i Francuze

Francuski ataše za kulturu u RH na poziv Društva „Naš red“ i Udruge „Vila Velebita“ posjetio Karlobag

Dana 19. ožujka 2011. održan je u organizaciji Društva „Naš red“ iz Zagreba u Karlobagu radni sastanak s djelatnicima ureda za kulturu francuskog veleposlanstva. Sastanku su bili nazočni g. Jean Maiffredy kulturni

ataše francuskog veleposlanstva i njegova suradnica gđa. Nathali Blečić, a iz Društva „Naš red“ članovi Savjeta društva i predsjednik

hrvatskom jeziku i velikog promicatelja ideja francuske revolucije u bivšim ilirskim pokrajinama. Tijekom boravka u Karlobagu s gostima

Jean Maiffredy

Sa prvog sastanka o suradnji u hotelu Sheraton u Zagrebu

g. Milan Vrkljan. Tema sastanka bila je inicijativa g. Tomislava Zorića o pokretanju ljetne škole francuskog jezika za učenike osnovnih škola Ličko-senjske županije. Ova je inicijativa na tragu prijašnjih aktivnosti Udruge „Vila Velebita“, na afirmaciji djela fra. Šime Starčevića, pisca prvog hrvatskog pravopisa na

iz francuske običen je obližnji Samostan u kome je fra. Šime Starčević živio i radio, te njegov obnovljeni i ponovno postavljeni spomenik ispred crkve Sv. Karla Boromejskog. Upravo je ta inicijativa obnavljanja spomenika pokrenuta i realizirana od strane Udruge „Vila Velebita“.

Ručak u restoranu «Velinac» u Karlobagu

Jedna od 4 natpisne ploče ugrađene u spomenik

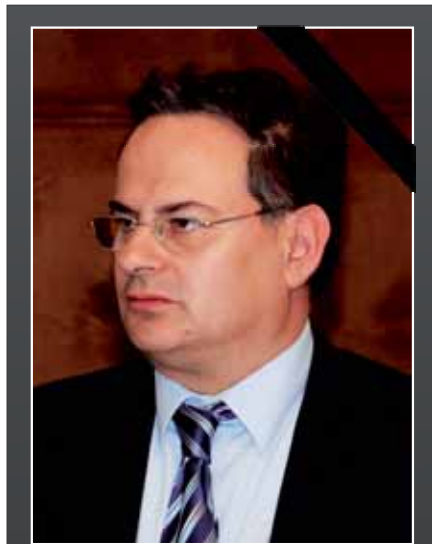
Na radnom sastanku koji je uslijedio dogovoreno je da će veleposlanstvo Republike Francuske u Hrvatskoj dati službenu potporu cijelom projektu i tako podržati i potpomognuti Društvu „Naš red“ u organizaciji ljetne škole francuskog jezika u Karlobagu za učenike Ličko-

U obilasku Kapucinskog samostana

senjske županije. Članovi Društva „Naš red“ podržali su ideju da cijeli projekt zaživi upravo u Karlobagu mjestu rada i života fra Šime Starčevića. Isto tako dogovorene su i ostale aktivnosti koje je potrebno provesti u cilju pokretanja ljetne

škole. Ukoliko se ove godine ovaj vid suradnje uspije realizirati otvara se cijeli niz novih mogućnosti i inicijativa. S tim u vezi razgovarano je i o mogućnosti razmjene učenika i studenata iz Republike Francuske i Republike Hrvatske. Ta suradnja dodatno bi razvijala i obnovile veze između Hrvata i Francuza čije temelje je još u 19. stoljeću postavio fra Šime Starčević.

g. Tomislav Zorić istaknuti član «Vila Velebita» i Društva „Naš red“ bio je glavni pokretač i nositelj ove inicijative.

Na žalost preminuo je samo 5 dana nakon ovog druženja u 48. godini života.

Neka mu je vječna slava i hvala!

Za Vilu piše: prof. Tomislav Mlinarić

400 milijuna eura u vjetroelektrane kod Otočca

Prema najavama gradonačelnika Otočca Maria Barkovića talijanski investitori su spremni uložiti 400 milijuna eura u postavljanje vjetroelektrana na području Otočca.

Gradonačelnik Otočca Mario Barković obavio je razgovore sa predstavnicima i konzultantima talijanskog društva 'Quintae-nergia' d.o.o. čije je sjedište u Rijeci o načinima i mogućnostima Izrade elektrostudije, a vezano za pripreme radnje postavljanja vjetroelektrana na području Grada Otočca.

'Dogovor je da se postave dva 80- metarska mjerna stupa kako bi se obavili poslovi ispitivanja jačine vjetra, statički programi, projektne radnje, izrade studije utjecaja na okoliš, nakon čega bi se i krenulo u konkretnu realizaciju programa izgradnje vjetroelektrana. Ovaj projekt vrijedan je oko 400 milijuna eura bi se trebao realizirati u iduće dvije-tri godine, a u sklopu istog bi se izgradilo oko stotinjak vjetroelektrana ukupne snage 350 MW. Realizacija programa započela bi nakon dobivanja energetske suglasnosti od strane nadležnih ministarstava', kazao je gradonačelnik Otočca Mario Barković.

Prema prostorno planskoj dokumentaciji vjetroelektrane bi trebale biti postavljene na lokacijama Dabar i Ramljani.

Dražen Prša, tportal.hr

elkro ELKRO d.o.o. ELEKTROTEHNIČKO PODUZEĆE, ZAGREB
 ELEKTROINSTALACIJE • TELEFONSKE INSTALACIJE • KOMPJUTORSKE INSTALACIJE
 PROTUPROVALA • VATRODOJAVA • VIDEONADZOR • ATESTIRANJE EL. INSTALACIJA

Josipa Lončara 2h
 Zagreb - Jankomir

Tel.: 01/6180 132
 Fax: 01/6180 134

www.elkro.hr

E-mail: elkro@elkro.hr

- montaža i popravak električnih instalacija i postrojenja svih vrsta i namjena, telefonskih, kompjutorskih, razglasnih i signalizacijskih instalacija, zvučne i svjetlosne signalizacije
- izvedba svih vrsta elektromontažnih i instalacijskih radova jake i slabe struje
- izvedba gromobranskih instalacija
- proizvodnja raznog elektro pribora
- remont, popravak, održavanje i servisiranje električnih strojeva i ostalih elektro-tehničkih aparata
- protuprovala, vatrodojava, videonadzor
- izrada, sklapanje i montaža elektro razvodnih ormara
- atestiranje elektro instalacija

Drago mi je da smo zajedno sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje krenuli u ovaj program i vjerujem da će dati korisne rezultate. Ovih dvanaest mjeseci ovdje kod nas imat ćete priliku odraditi i poslije toga položiti i stručni ispit, a mi ćemo se potruditi da najboljem osiguramo i stalno zapo-

Milan Trenčev, Irena Blažević i Željka Šilj.

Njima je Grad u suradnji sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje osigurao jednogodišnje zaposlenje i time omogućio da steknu neophodno radno iskustvo odnosno odrade pripravnički staž i nakon toga polože stručni ispit koji je u većini slučajeva

Šest senjskih volontera prvi dan na poslu u Grad

Grad u suradnji sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje osigurao jednogodišnje zaposlenje i time omogućio da steknu neophodno radno iskustvo odnosno odrade pripravnički staž i nakon toga polože stručni ispit

sljenje. U svakom slučaju nakon godine dana staža i stručnog ispita imat ćete glavni uvjet za zaposlenje koji traži većina poslodavaca. S naše strane osigurani su svi potrebni preduvjeti da bi se vaš rad mogao obaviti na kvalitetan način. Imat ćete priliku upoznati i djelatnost Gradske uprave, ali i svih ostalih naših javnih ustanova. Iskoristite priliku. Sad je na Vama da dokažete i opravdate povjerenje koje smo vam ukazali. Kakvi će biti rezultati vašeg rada vidjet ćemo za dvanaest mjeseci i u tom razdoblju vjerujem da ćemo dobro surađivati, rekao je senjski gradonačelnik **Darko Nekić** na susretu sa šestero volontera s višom i visokom stručnom spremom koji su u Gradskoj upravi odradili svoj prvi radni dan.

To su sveučilišni prvostupnici **Sanja Tomljanović, Vladimir Tomljanović** i **Ivana Lopač**, te mag. oec.

i uvjet da bi mogli konkurirati za posao u struci.

Grad je priliku ovim mladim ljudima odlučio dati iskoristivši novu mjeru Zavoda za zapošljavanje koja visokoškoloanim ljudima do 29 godina starosti pomaže u stjecanju pripravničkog staža. Pritom im poslodavac omogućuje godinu dana stažiranja i plaća propisane doprinose, a Zavod za zapošljavanje isplaćuje 1.600 kuna mjesečne naknade. Za sada je primljeno šest volontera različitih usmjerenja ekonomske struke, a gradonačelnik je najavio će se u Gradsku upravu pod istim uvjetima uskoro primiti još dvojica. Osim Gradske uprave volonteri će imati prilike upoznati način funkcioniranja i u gradskim ustanovama i poduzećima.

Svečana sjednica Skupštine DVD-a "Bag"

Karlobag

Svečanom sjednicom u vijećnici Općine Karlobag, obilježena je 10-godišnjica DVD-a Karlobag. Karlobaškim vatrogascima na sjednici su se pridružili i uvaženi gosti: Zamjenik Načelnika Općine Karlobag Boris Smojver, Ivan Marković-tajnik županijske vatrogasne zajednice, Ivica Radošević-zapovjednik županijske vatrogasne zajednice i Miroslav Grabašnjak-predsjednik DVD-a Perušić.

Tajnik županijske vatrogasne zajednice Ivan Marković pozdravio je sve okupljene i čestitao DVD na uspješnom radu te izrazio nadu kako će se u skoroj budućnosti u Karlobagu izgraditi vatrogasni dom.

Zamjenik načelnika Općine Karlobag u svome govoru je najavio kako će vatrogasni dom biti izgrađen na Laktincu u Karlobagu, te je istaknuo kako je DVD Bag pohvaljen prilikom sudjelovanja u vježbi BAG 2010.

Nakon održane sjednice Skupštine Društva prisutnima se obratio zapovjednik Zvonko Bačić, zahvalio se prisutnima na doprinosu unutar Društva, te upoznao okupljene o radu DVD-a kako u prošloj tako i u proteklih 10 godina.

V
Za Vilu piše: *Dorotea Prpić*
Foto: *Dorotea Prpić*

H.J.

Marijan Matijević

«Oživljavanje» lika i djela junaka iz Like

Posjet izaslanstva Udruge Ličana «Vila Velebita» iz Zagreba Županji, mjestu u kojem je prije 60 godina pokopan Marijan Matijević, svjetski poznat najjači Ličanin

U ovoj 2011. godini približava se datum 60 godina od smrti Marijana Matijevića junaka iz Like. Udruga Ličana „Vila Vele-

bita“ iz Zagreba u svom Programu rada i djelovanja uključuje se u obilježavanje značajnih poznatih Ličana koji su svojim radom, djelom ili na drugi način promovirali s ponosom svoju Liku i svoju nacionalnu pripadnost i to ne samo na prostoru bivših država iz 19 stoljeća već i diljem cijelog svijeta. Jedan od takvih s ponosom bio je Marijan Matijević.

Na inicijativu Predsjednika „Vile Velebita“ gosp. Ivana Radoševića, dipl. ing. el., člana Izvršnog odbora Josipa Milinkovića, ing. el. i člana „Vile Velebita“ Željka Šplajta, dipl. iur u svibnju mjesecu 2010.

godine poslano je Pismo namjere gradonačelniku grada Županje Davoru Miličeviću, dipl. iur i direktoru Komunalac d.o.o. Županja Iliji

Lešiću, dipl. oec.

Nakon što je Pismo namjere zaprimljeno dogovoren je radni sastanak kod gradonačelnika grada Županje koji je organizirao prijem gore navedenog „izaslanstva“ Vile Velebita. Prije održavanja radnog sastanka uz nazočnost direktora Komunalca d.o.o. i njegovih suradnika i ostalih nazočnih zapljena je svijeća sjećanja na grobu Marijana Matijevića koji je sahranjen na mjesnom groblju odnosno gradskom groblju u Županji dana 21.12.1951. godine.

Nakon toga nastavlja se radni dio sastanka uz nazočnost grado-

načelnika i njegovih suradnika gdje smo predložili, a gradonačelnik prihvatio slijedeći dnevni red:

a) Osnivanje Odbora za obilježavanje obljetnice od smrti Marijana Matijevića u kojoj bi se imenovali

predstavnicima grada Županje: Komunalac d.o.o., Udruge Ličana „Vila Velebita“ iz Zagreba i Podružnice iz Županje, predstavnicima Gradskog muzeja grada Županje te predstavnicima

donatora odnosno sponzora

b) Pokretanje inicijative za izradu spomen obilježja izradom skulpture odnosno spomenika, izložbe, publikacije i sl. s nositeljima aktivno-

sti i rokovima izvršenja

c) Dogovor oko zatvaranja financijske konstrukcije od donacija pravnih osoba, građana i drugih

subjekata kako na nivou grada Županje, tako i na višoj regionalnoj odnosno državnoj razini.

Ocjena je „izaslanstva „Vile Velebita“, a što je i gradonačelnik grada Županje prihvatio da se on osobno i kao gradonačelnik uključuju u predložene aktivnosti i da će grad Županja sudjelovati u predloženim financijskim aktivnostima prema

financijskim mogućnostima proračuna grada Županje.

Komunalac d.o.o. kao tvrtka zadužena je za održavanje gradskog groblja pa se i od navedenog trgovačkog društva mogu očekivati konkretni rezultati na predloženim aktivnostima., a naročito u djelu koji se odnose na prava nasljednika na grobno mjesto pokojnog Marijana Matijevića.

Iz ovih nekoliko navoda vidljivo je da su pred „Vilom Velebita“ veliki zahtjevi, ali smo si dali zadaću da možemo u ovim teškim recesijskim vremenima dostojno obilježiti 60. godišnjicu od smrti Marijana Matijevića. Stoga ćemo predložiti na sjednici Izvršnog odbora „Vile Velebita“ osnivanje jedno operativnog tijela s predstavnicima koji će u kontaktu s predstavnicima grada Županje i ostalih nastaviti pokrenute aktivnosti. Naglašavamo da je jedna godina vrlo kratko vrijeme za ispunjenje svih predloženih aktivnosti, ali ako ima vjere i ljubavi ima i načina da se i ovaj zadatak s ponosom uradi na zadovoljstvo svih Ličana lijepe naše pa i ostalih ma gdje bili. S ponosom građani grada Županje imat će jedno trajno sjećanje na lik i djelo koje je godinama pronosio junak iz Like Marijan Matijević.

Nakon radnog dijela gosti iz Zagreba ugodno su se osjećali u Županji praćeni poznatom slavonskom dobrodošlicom i ljubaznošću. Probali smo i uživali u slavonskim specijalitetima do kasno navečer kad smo se zadovoljni i sretni uputili u Zagreb.

V

Za Vilu piše: Željko Šplajt, dipl.iur

ELEKTROPROMET

DIONIČKO DRUŠTVO ZA TRGOVINU I USLUGE

Kuća Vašeg povjerenja!

www.elektropromet.hr

Naši članovi - pjesnici!

Miroslav Marjanović - Gonza

Rođen je u Prnjavoru Čunčićkom kod Petrinje 1959. godine od oca Ivana i majke Ane (r. Radošević).

Nakon osnovne škole i gimnazije završio pedagošku akademiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Do 1990. radio kao razredni nastavnik u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, a nakon toga isti posao u Austriji gdje i sada živi i radi. Još od osnovne škole bio je literalno aktivan preko raznih predstava i natjecanja. Sve emocije stvorene životnim događanjima akumulirali su se podsvjesno u glavi, te nakon dugo vremena preko ruke i olovke pretvoreni u poeziju na papiru. Napisao je više od 500 pjesama svih tematika te nekoliko prozних izričaja koje su nastale u vrlo kratkom vremenu te će uskoro biti objavljene.

Neke od njih ekskluzivno predstavljamo u našem časopisu.

BESPUĆE

*Slijepi putnici smo na brodu
Slijepu kartu ostavljamo rodu
U tmušoj magli brodimo
Besciljno tumaramo
Bespućima se vodimo*

*Zalutali na planeti
Bogovi nam mrtvi, sveti
Stidljiva dobrota krije se od ljudi
Vražji smijeh bijesom ori
Svatko svakom za sve sudi*

*Mrtvi oprost uskrsnuće čeka
Stoka ljudska, ni duša joj meka
Traži nadu, vrelo spasa
Na izdisaju radost hropće
Sve tišeg je vedrina glasa*

*Ne daj rode svjetlo da nam
zgasne!
Ponekad ni zvijezde nisu jasne
Vjeruj svjetlu i kad tinja samo
U krilo bijelo vječnost nas prima
Tako malo o životu znamo*

SANJAM

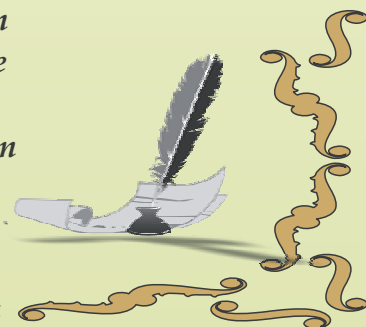
*Sanjam djetinjstvo
Opojne mirise jeseni
Spavanje na sjenu
I plavu kosu njenu*

*Rominjanje kiše po crijepu
Dječaćku zagledanost u oblake
Seoske idole
I leksikon iz škole*

*Sječu kličaka na brijegu
Razgrtanje kratorovina
Kopanje u zadnju ruku
I pijetlove što se tuku*

*Sanjam da sam mali
Da se veselim narančama
Da se plašim mraka
O vilama da mi priča baka*

*I još uvijek sanjam
Snove nedosanjane
Često budan
Od sanjanja trudan*

Pripremio: Davor Jutriša

Jure Karakaš

JEDAN MIRISNI VRT

Ja uvijek odlazim u jedan mirisni vrt
i gledam kako se cvjetovi vole.
Jedan čitavi mali svijet
miriše od ljubavi.
Odlazim pun topline
tražeći u svom svijetu mirisni cvijet.
Moj svijet nije mirisni vrt.

(Podlavec/Podlavec, 1969.)

SIVI PRLJAVI DANI

Zašto su ovi dani tako sivi, prljavi, pusti,
Kad ima mnogo stvari koje im mogu dati
svjetlije tonove?
Vuku se
Vuku
Kao kišni oblaci iza planina
I tko zna otkud, iz kojih daljina
Donose magle, tuge, praznine i boli
I sile čovjeka da utapa svoja sjećanja u vinu.
Ti prljavi, pusti, sivi dani.

(Podlavec, Podlavec, 1969.)

SOM

Ulomak iz romana «Ratnik»

Na visokoj strmoj klisuri iznad šumne Kupe bijeli se poput elegantnog labuda grad Ozalj. Opasan debelim zidinama s brojnim okruglim kulama, siguran i čvrst čuva u svojim brojnim zgradama mirne i krotke stanovnike zaokupljene svakidašnjim poslovima. Stražari i vojnici u kulama budno motre okolinu, posluga neprekidno nešto radi, dotjeruje, majstori uvijek imaju posla oko sitnih popravaka, a djeca se deru i trčkaraju između zgrada najviše se zadržavajući u golemom dvorištu ili na travnatom prostoru između grada i gradskih zidina. Zidine su toliko visoke da ih nijedno dijete ne može prebaciti kamenom. A ako bi i htjelo baciti kamen, odozgo bi mu priprijetio stražar i sve ih potjerao natrag u dvorište. Među tom brojnog djecom su i dvije razigrane djevojčice Ane Katarine Zrinski: malena šestogodišnja Aurora Veronika i ozbiljna jedanaestogodišnjakinja Judita Petronela.

Dok su se djeca naganjala između visokih čvrstih zidina po njegovanom travnjaku, duboko dolje ispod klisure sjedili su na ribičkim sjedalicama uz obalu nabujale Kupe stasit, lijep dvadesetjednogodišnji mladić i desetogodišnji dječak. Obojica su držala duge ribičke štapove i pecali. Voda je dosta brzo odnosila plovke nizvodno, a njih su ih dvojica polako vraćali i opet puštali. Pokraj njih je bila košara u kojoj se praćakalo nekoliko srebrnih riba.

- Krsto, - prvi je progovorio dječak – reci mi pošteno, je li te strah kad sa nađeš u bitki? Kad vidiš da prema tebi juri na konju strašni Turčin i urla!

- Ha, ha, ha! – nasmija se mladić. - Pa naravno da me strah. Samo se lud čovjek ne boji. Otkud su ti sad pala na pamet takva pitanja? Pazi, plovak ti je potonuo! Vuci k sebi!

Dječak trgnu štapom a iznad vode se zakoprca ribica ne veća od dječakova dlana. I upravo kad je htjede povući na obalu, izbacila se golema riba, proguta i ulovljenu ribicu i udicu, snažno trznu štapom i nestade. Dječak razočarano stade gledati u štap na kojem je visila tanka uzica s plovkom, bez udice.

- Jesi vidio, Krsto!

- Štuka! – mladić, također iznenađen, pomilova dječaka po kosi. – nema prokletije ribe u našim vodama!

- Ima, ima! – dječak se povratio od iznenađenja i razočaranja. – Som! I taj napada sve što je manje od njega.

- E ne bi se reklo da je prokletiji od štuke. Ona ti je pravi razbojnik. Daj da ti privežem novu udicu.

Nastavili su pecati. Imali su dosta sreće i košara se polako punila.

- Krsto, mama kaže da si kao mali bio jako miran i da

nikad nisi plakao, i da je baka Uršula govorila kako ćeš biti veliki junak...

- Ma daj, Ivane, nemoj joj vjerovati svaku. Ona me najviše čuvala kad sam bio mali i tako me dobro pazila da vjerojatno nisam ni imao razloga za plač. To je ona razglasila kako je naša mama govorila da ću biti veliki junak. Znaš, tvoja mama ima razvijenu maštu. Znaš li ti da ona piše i pjesme.

- Kako ne bih znao! Pa ja ih joj pomažem prepisivati...

Razgovor je prekinuo snažan brkat čovjek u zelenoj odjeći, sa šojkinim perom zataknutim za lovački šešir i lukom s tobolcem prebačenim preko ramena. Prešao je čamcem Kupu s druge obale, privezao ga za korijen vrbe i prišao iznenađenim ribičima:

- Gle, gle, slavni markiz Fran Krsto Frankopan i njegov u budućnosti ne manje slavni nećak Antun Ivan Baltazar Zrinski.

- Ho, ho, ho! Črt Podolšek od Metlike, veliki lovac na puhove i jazavce i čuveni majstor za liječenja rana puhovom i jazavčevom masti. Koje dobro, Črte!

Golemi brkonja iz svoje lovačke torbe izvadi crvenu jabuku i daje je dječaku:

- Uzmi, mali Baltazare, i ne ljuti se što ti je štuka odnijela lovinu, ha, ha, ha! Vjeruj mi, puno sam toga u životu prošao, li sam tako što rijetko kad viđao. Pa tako, lovim neke lovokradice koji prelaze Kupu s vaše strane i love u šumama moga grofa. Vidio sam vas pa rekoh, hajde da za svaki slučaj nešto više saznam. Jeste li možda vidjeli kakve ljude da prelaze na našu stranu?

- Nismo, Črte. I u našim šumama čine goleme štete...

- A nosim i dvije posudice puhove masti grofici Katarini. To sam joj obećao kad smo se prošli tjedan sreli u lovu. Sjećaš se, mali Antune, ti si joj nosio neku knjigu...

- Nije mama išla u lov, što je tebi, Črte. Pratila je tatu i dok je on lovio, mi smo čitali...

- To je bi «Putni tovaruš», je li – upade mu Krsto u riječ.

- Ne znam. Znam samo da su bile neke molitve... To je meni bilo dosadno, uf...

- Dobro, dobro, što odmah povisuješ glas. Evo ti posudica pa ih odnesi mami – nasmiješi se brkonja u zelenom.

- Da ne bi! Nosi ih sam. Mama će biti sretna ako joj kažeš kakvih novosti s kranjske strane. Ujo i ja ćemo ti čuvati čamac dok se ne vratiš.

Lovac odmahnu glavom mrseći nešto sebi u brk i uputi se prema pomičnom mostu koji je bio spušten, a vrata u bedemima zatvorena.

- Reci da te ja šaljem! – viknu za njim Krsto.

- Ujo, hajdemo uzeti čamac i loviti na sredini rijeke! Možda više ulovimo.

- Hajde, neka ti bude! Dok se Črt vrati, mi ćemo uživati. Ovu košaru ćemo podići gore na vrbu da je ne odnese kakva životinja ljubiteljica ribe, a torbu s udicama i plovcima ćemo ponijeti u čamac..

Krsto je uzeo košaru i podigao je na jednu visoku granu, zatim su obojica sjela u čamac, odvezali konopac i polako zaveslali uzvodno. Zaustavili su se blizu suprotne obale gdje je struja bila vrlo spora i zabacili udice.

- Ujo, ujo, evo jedne! – Antun je jako trznuo i na udici se zakoprcala sitna ribica.

- Čekaj, Ivane, čekaj malo! Promijenit ćemo udicu! – Krsto skine s udice ribicu i baci je u čamac do svojih nogu. – Staviti ću ti trokuku i čvrst predvez. Nešto mi je palao na pamet – izvadi iz torbe trokuku s predvezom i pričvrsti je na dječakov štap s vrlo dugim povrazom, zatim na trokuku nabode još živu ribicu.

- Ne! – dječak skoro zaplaka. – To ribicu boli! – htjede oteti Krsti ribicu i baciti je u rijeku, ali je bilo kasno. Trokuka s ribicom već se našla u vodi. Vidjelo se kako ribica pokušava svim silama pobjeći pa je plovak poskakivao na površini.

- E, moj Ivane, tako ti je to u animalnom svijetu. Sve što je živo, u času izgubi glavu ako je neoprezno. I tvoja je ribica bila neoprezna...

- Nije! – dječak nastavi žaliti. – Kako si je mogao onako probosti...

- A kako si je ti mogao vući kad joj se udica zakvačila za usta! Misliš da to nju nije boljelo? I ti si okrutan. Kažem ti, to je animalni svijet...

- Što to znači animal... - dječak nije ni izgovorio, kad nešto tako povuče štapom da je skoro odletio iz čamca onako obučen. Čvrsto ga stegnu objema rukama i povuče natrag. Štap se savi do same površine, a dječak se prodera: - Ujo, ujo, što je ovo! – i zategnu još jače.

Krsto se bio pozabavio svojom udicom i kad je spazio što se događa, brzo priskoči dječaku u pomoć.

- Čvrsto drži, ne daj se! – prihvati dječakov štap pa su sad obojica napeto gledala u zategnuti povraz.

Čamac je počeo kliziti sad na jednu, sad na drugu stranu rijeke, a njih dvojica su čas popuštala uzici, čas zatezala pazeći da se štap ne prelomi.

- Ujo, ujo, što je to! Da nije velika štuka! – dječak je sav treperio.

- He, he, Antune moj, danas imaš vrašku sreću! Vidjet ćeš i sam kad se izbaci.

- Isuse dragi, pa ona vuče čamac! – dječak je razrogačenih očiju gledao u vodu, ali je vidio samo povraz koji se sad diže prema površini, sad opet spušta. – A što ako prekine uzicu?

- A, ništa! Ostat ćemo bez ulova. Zato pazi da ne traž jako.

- Ujo, ujo, evo se diže na površinu

- Vidim, što se dereš! – Krsto se zagleda u dubinu, ali spazi samo golemu vijugavu sjenku koja se opet izgubi u dubini pa se udalji od čamca nizvodno.

- Gle, ujo, evo vuče čamac nizvodno! Hoće li nas daleko odvući?

- Ne boj se! Sad nailazi kamenito i plitko dno pa neće moći dalje. Vratit će se natrag.

- Gle, ujo, evo nas vuče uzvodno! Pa kad će već jednom stati.

- E, moj Ivane Antune Baltazare. Ta ne staje lako. Jedino nam preostaje da je izmorimo.

Obojica su čvrsto držala štap pazeći da ne trzaju naglo. Malo su popuštali povraz pa opet zatezali. Dječaku su ruke već gotovo klonule.

- Ujo, ja ne mogu više...

- Ne puštaj štap! Izdrži još malo!

- Eheeeej, Krstoooo! – začuo se glas kranjskog lovca. – Dolazi! Tebe i malog

zove grofica da dođete gore! Eheeeej!

- Isusek, pa Črt se već vratio! Pa kako je mogao brže otići gore u grad i vratiti se! – stenjao je dječak.

-Nije to već, moj Ivane, mi se prilično dugo navlačimo s ribetinom. Pazi, pazi,

evo se diže.

Još nije ni izgovorio do kraja, kad se ribetina izbaci točno uz rub čamca i poprska ih obojicu. Dječak od straha ispusti štap i pade na leđa u čamac, ali Krsto ostade priseban.

- Što se to događa? – na obali se nađe Črt pa kad spazi golemu ribu, baci se u vodu onako obučen, dopliva do čamca i prihvatila se štapa koji je Krsto jedva držao.

- Vidim da si na izmaku snaga, markiže.

- Tko, je l' ja! To ti se samo čini. Ima u mene snage ako treba i do noći se navlačiti s ovom nemani.

- Neće trebati! – veselo će Kranjac. – Evo se već umorio.

- Som! Ujo, je li da je som? – dječak se podiže s dna čamca pa i on prihvatila štap. Sad su ga sva trojica čvrsto držala. – Ujo, od čega je ovaj povraz kad je ovako čvrst?

- Krsto, diži ga! – Črt se naže nad vodu.

Krsto pažljivo, malo po malo počeo namotavati povraz oko sebe i podizati plijen. Iz vode se pokazala golemo ružna glava prevelikih otvorenih usta kraj kojih su visjeli debeli brkovi. Črt ga objema rukama uhvati za škrge i svom snagom povuče u čamac. Ribetina poklopi dječaka i on se opet nađe na dnu čamca, ali se izmigolji i stade veselo skakati. Krsto odmota povraz i pusti ga u čamac

- Som! Jesam rekao da je som! Uzbuđeno je skakao dječak.

- Ivane, smiri se! – opomenu ga Krsto i istog se časa naglavačke izvru u vodu. Som ga je raspalio repom tako snažno, da je izgubio ravnotežu i pljusnuo preko ruba.

- Ha, ha, ha! – Črt se stade smijati. – Vidi ga kako je bezobrazan. Ne poštuje njegovo gospodstvo markiza Frana Krstu Frankopana, sram ga bilo! Ho, ho, ho!

- Ujo, ujeo, jesi dobro! Daj ruku! – usplahiri se dječak.

Krsto stade polako plivajući gurati čamac prema obali, a Črt se prihvatila vesla pazeći da riba ne iskoči..

- Ivane Antune, grofici mali, čuvaj se da te ne opali repom. Drži za svaki slučaj povraz i zaveži ga za ovaj обруč – pokazala Črt željezni обруčić za koji je bio pričvršćen konop za vezivanje čamca

- Dječak ga poslušao. – Sad se može bacakati koliko hoće, ali neće majci izaći iz čamca! – dječak se veselo zagleda u ribetinu čudeći se brkovima i golemim ustima.

Črt je doveslao do vrbe s košarom, a Krsto je doplivaao za njim i privezao čamac za korijen vrbe. Dječaku se sad košara činila bezvrijednom, premda je u njoj bilo podosta lijepih i pozamašnih riba.

Izvukli su soma na obalu i promatrali ga. Još je samo povremeno mlatio repom. Kad se dječak sagnuo da ga bolje pogleda, som se iznenada trznuo i bacio uvis okrenuvši se u zraku prema vodi.

- Ujo, ne daj! – viknu dječak, a Črt i Krsto baciše se na ribetinu zabivši joj prste u škrge i odvukoše što dalje od vode.

- To su mu posljednju trzaji! – Krsto se diže zadihan i mokat. – Kako ćemo to odvući gore u grad? Hoćeš nam pomoći, Črte?

- Žao mi je, Krsto, ali se moram žuriti natrag. Već će netko naići. – Črt odveza čamac, baci na obalu njihov pribor za pecanje, sjede i odvesla na drugu stranu. – Gospodo, doviđenja! Vidimo se nekom drugom prilikom! Krsto, ako što saznaš o krivolovcima, javi mome grofu! Doviđenja! – i začas se nađe na drugoj obali.

Za Vilu piše: Jure Karakaš

U organizaciji Udruge Ličana „Vila Velebita“ iz Zagreba, 16. godinu u nizu održana je tradicionalna Lička večer. Tog petka, 3.12.2010. godine u 19.30, u hotelu „Laguna“ u Kranjčevićevoj ulici 29 u Zagrebu, započelo je još jedno ličko slavlje i veselje za preko 400 gostiju i

uzvanika. Voditeljica večeri ličanka Ljubica Ilievska je, osim vođenja kroz program uz najave sudionika i zahvale sponzorima, tijekom večeri citirala razne prigodne stihove ličkog kraja što je okupljene opetovano (raz)veselilo. Domaći lički ugođaj i atmosferu su do kraja upotpunili nastupi 30-ak članova (različite generacijske dobi) Zavičajnog društva „Sinac“, kao nosioca najvećeg doprinosa cijelom programu, koji su pjesmama i izričajem obogatili i uljepšali večer svim prisutnima. Čuvari starih ličkih narodnih napjeva, pjesama, kola i izvornih običaja Gacke doline i Like, izvornog tradicijskog izričaja ličkog folklora i ličke glazbene baštine svojim su četveroglasjem zasluženo zavrijedili najveći pljesak svih okupljenih. Osim raznovrsnog prigodnog ličkog programa Zavičajnog društva „Sinac“, glazbeni sastav „Plavi val“

je kroz cijelu večer izvodio pjesme širokog spektra, od Like preko cijele Lijepe naše. Kako i priliči za vrijeme cijele večeri, uz svu tu veselu i živu atmosferu, obilato se jelo i pilo. Počelo je s hladnim predjelom od kuhane šunke, kuhane vratine, svježeg kravljeg sira i hrena, da bi poslije toga uslijedio jedan topli lički specijalitet, gusta lička juha. Potom su na stol došli kao glavno jelo i mnogi drugi lički specijaliteti pa se tako jelo ličku pečenu janjetinu, lički pečeni odojak, pole od krumpira, složenu salatu sa zeljem i mladim lukom, te na kraju večeri vinski srneći gulaš. Uz sve to jelo od početka se pilo razne vrste aperitiva, kako domaćih ličkih (šljivovice, travarice, itd.) tako i raznih drugih, da bi se kasnije prešlo na bijelo vino i Velebitsko pivo, kao i običnu i mineralnu vodu, te razne vrste sokova. Za između obroka tu su bile razne vrste ukusnih domaćih kolača. Tijekom večeri je održana i tombola s raznovrsnim i bogatim nagradnim fondom koji su omogućili razni sponzori. Kako Lička večer traje od večernjih pa do jutarnjih sati preuzimanje nagrada tombole je

večer ličanke, ličani i njihovi prijatelji kreću jedni do drugih kako bi se pozdravili, te međusobno upoznali, pa divane i pivaju, bilo za

nekog od članova Zavičajnog društva „Sinac“. Na sve je strane pjesma pa se tako pleše osim na plesnom podiju i uz/oko stol/stolova i u predvorju i za

stolom/stolovima ili pored istih, ili pak za šankom u predvorju koji uz sve bude i mjesto gdje se zapjeva

šankom. Budući je sve stalno u pokretu i priči i pjesmi, veselje i ugodno domaće ličko okruženje je u svakom krajičku i svakom trenutku Ličke večeri. Kud god se pogleda sve odiše blagošću i dragošću uz obilje smijeha koji se svako malo ovdje ondje prolama i traje i traje bez prestanka. A kad se veselo i radosno ličko društvo počme polako svom domu zapućivati, svaki gost uzima sa sobom kao trajnu uspomenu na opisanu Ličku večer lijepi privjesak koji je dobio, na kojemu je s jedne strane grb Udruge Ličana „Vila Velebita“, dok s druge strane piše Lička večer 3.12.2010.. Očekujemo i Vas na slijedećoj Ličkoj večeri, kako i Vas starijih generacija, tako i Vas mlađih generacija, svi Vi koji volite Liku ste pozvani i dobro došli, a do tad Vam želimo svako dobro. Bog!

samo jedan od razloga za kretanje tijekom te duge zabave. Tako se cijelu

paralelna pjesma, bilo od strane gostiju, bilo od strane ili uz pomoć

Za Vilu piše: Mario Vrkljan

Donosimo ulomke iz monografije Hrvatska policija u Domovinskom ratu objavljene krajem ožujka 2011. u nakladi Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske.

U dijelovima monografije koji govori o ulozi i značaju Prvih hrvatskih redarstvenika u stvaranju i obrani nove hrvatske države svoja sjećanja na te dane iznosi i Vlado Marić, istaknuti član Udruge Ličana „Vila Velebita“

Hrvatska policija u Domovinskom ratu

PRVI HRVATSKI REDARSTVENIK

„Vi trebate biti čuvari mirnog sna naših građana, čuvari blaga naših ljudi, ali i čuvari ustavnog i pravnog poretka Republike Hrvatske. Pred vama je velika i odgovorna zadaća. Vi morate ovladati i ne samo vještinom i znanjem svoga posla, vi morate biti pravi predstavnici nove demokratske i suverene vlasti Republike Hrvatske. Vi morate zadovoljiti na službi, ali morate zadobiti povjerenje naših ljudi, svakog našeg čovjeka, od djeteta, žena, do muškaraca i čitavoga naroda. „

dr. Franjo Tuđman, Prvim hrvatskim redarstvenicima 5. kolovoza 1990.

U novijoj povijesti nije poznato da je igdje u svijetu policija odigrala tako značajnu ulogu u stvaranju i obrani svoje države kao što je to učinila hrvatska policija. Pred dvadeset godina 5. kolovoza 1990. na prostorima Policijske akademije u Zgrebu postrojene su dvije bojne s ukupno 1698 pripadnika, polaznika tečaja „Prvi hrvatski redarstvenik“. Puni domoljublja i samopouzdanja, ti dragovoljci, prvi hrvatski redarstvenici tada su bili spremni na žrtvu, bespogovorno služenje svome narodu, na obranu reda i mira nove, demokratske hrvatske države koja se tek budila.

Time su prvi hrvatski redarstvenici polaznici tečaja „Prvi hrvatski redarstvenik“ postavili temelj i bili začetak, najzaslužniji su za stvaranje današnjih Hrvatskih oružanih snaga i hrvatske policije. Postrojbe iz sastava Prvog hrvatskog redarstvenika već tijekom rujna 1990. godine suzbile su pobunu dijela srpskog stanovništva na Banovini (Petrinja, Glina, Kostajnica, Dvor na Uni).

Hrvatski policajci i redarstvenici, pripadnici te postrojbe ujedno su bili jezgro formiranja Antiterorističke jedinice Lučko, Jedinice za posebne namjene Rakitje koja je prerasla kasnije u 1. gardijsku brigadu HV-a, vojne policije na Tuškancu te mnogih specijalnih postrojbi MUP-a i prvih brigada ZNG-a, a upućeni su i u policijske uprave i postaje diljem Hrvatske u obavljanje redarstvenih poslova i zadaća. Pripadnici Prvog hrvatskog redarstvenika hrabro su sudjelovali u svim akcijama i operacijama tijekom Domovinskog rata, posebice 1990. i 1991. godine. Ponajbolji stručnjaci današnjih hrvatskih oružanih snaga i policije potekli su, bili su prvi hrvatski redarstvenici. Stoga su prvi hrvatski redarstvenici, istinski i iskonski hrvatski branitelji koji su dali neizmjeran doprinos velikoj hrvatskoj pobjedi u Domovinskom ratu, stvaranju naše današnje neovisne i demokratske hrvatske države.

Povijesne okolnosti u kojima su se okupili Prvi hrvatski redarstvenici

Od druge polovice 1989. i u Jugoslaviji je postojala deklarativna suglasnost da se izvrši demokratizacija društva i uvede politički pluralizam, a pod utjecajem raspada komunizma i socijalizma od tadašnjeg Sovjetskog saveza od zemalja njegova istočnoga europskoga bloka. Događaji koji su pratili zakonodavna i ustavna rješenja toga pitanja u bivšoj Jugoslaviji, u stvari, titoističkoj diktaturi nesumnjivo su govorili kako srpski vladajući politički krugovi neće olako pristati na konfederalne odnose unutar te i takve Jugoslavije u kojoj su oni, Srbi živjeli svi u jednoj državi i temeljem toga koristili mnoge privilegije. Stoga poglavito nikako nisu pristajali na osamostaljivanje pojedinih ex-jugoslavenskih republika.

Približavanjem prvih višestranačkih izbora nakon desetljeća komunističkog jednonumlja, opća situacija u pojedinim dijelovima Hrvatske postajala je sve napetija. Tako su neposredno pred prve višestranačke izbore osvanule i prve barikade u selu Berak u vukovarskom kraju koje su postavili mještani Srbi, a s ciljem ometanja izbora. Nakon što je na prvim višestranačkim izborima pobjedu odnio HDZ-a na čelu s predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom, tijekom primopredaje vlasti u Zagrebu kao demonstraciju sile tadašnja JNA je na "redovnu vojnu vježbu" uputila padobranski puk koji se smješta u Zračnu luku Pleso. Već tijekom lipnja i srpnja te 1990. srpski politički predstavnici u Hrvatskoj javno i nedvosmisleno su odbacivali prijedloge Amandmana na Ustav tadašnje još Socijalističke Republike Hrvatske (SRH) dajući novoj hrvatskoj vlasti jasno do znanja da će upotrijebiti sva sredstva, pa i nepolitička, za ostvarivanje svojih ciljeva, ne prihvaćanja nikakve hrvatske države kao svoje domovine.

U takvim okolnostima početkom srpnja 1990. godine Predsjedništvo, još uvijek SRH, donosi odluku o formiranju lojalne oružane sile, kao garanta provođenja političke volje legalno izabrane nove hrvatske vlasti. No, trebalo je riješiti pitanje legalnosti i legitimnosti takve oružane sile, kako prema tadašnjim republičkim, tako i prema savezним zakonima. Slovenski model jačanja

Teritorijalne obrane u Hrvatskoj nije mogao biti sproveden zbog činjenice da je tijekom svibnja 1990. Hrvatskoj oduzeto oružje TO pa bi svako naoružavanje bilo nelegitimno, a također i zbog dvojne odgovornosti TO, kako republičkim organima, tako i tadašnjem Saveznom sekretarijatu za narodnu obranu. Uporište za formiranje hrvatske oružane sile, prvih hrvatskih redarstvenika ipak je mudro pronađeno u čl. 25 ondašnjeg Zakona o unutrašnjim poslovima u kojem je zakonodavac davao ovlast republičkom sekretaru za „unutrašnje“ unutarnje poslove da po potrebi društvene situacije, odnosno političkog stanja formira onolik broj jedinica posebne namjene, koliko

ocjeni da je potrebno. Josip Boljkovac, tadašnji republički sekretar za „unutrašnje“ unutarnje poslove tijekom srpnja 1990. izdao je zapovijed o ustrojavanju takve oružane sile u vidu uspostave tečaja za redarstvenike.

Tako je već 21. srpnja 1990. godine objavljen formalni natječaj za prijem djelatnika u tadašnji Republički sekretarijat za unutrašnje poslove RH - RSUP. Iako je RSUP pokušao djelomično sprovesti prijem i preko tadašnjih Općinskih sekretarijata za unutrašnje poslove, oni su mahom ignorirali tu odluku i u potpunosti je sprječavali.

Jedini kriterij prijavljenima za odlazak na tečaj bila je dragovoljnost i domoljublje. Jedinica je tako, na tim načelima uspješno okupljena samo u desetak-petnaest dana. Zadaću formiranja zapovjedništva dobio je Marko Lukić, tadašnji zamjenik zapovjednika jedinice za posebne namjene RSUP-a. Kriteriji za zapovjednike i satnija i bojni, kao i instruktore, bio je prvenstveno profesionalnost i dobrovoljnost u vršenju dužnosti. Tako su 5. kolovoza 1990. godine na prostoru današnje Policijske akademije u Zagrebu postrojene dvije bojne u sedam satnija s ukupno oko 1800 pripadnika. Smotru jedinica izvršio je predsjednik RH dr. Franjo Tuđman 8. kolovoza 1990. održavši povijesni govor. Stoga su u tadašnje vrijeme postrojbu oni koji nisu željeli Hrvatsku nazivali „Tuđmanovcima“.

Samo devet dana kasnije. 17. kolovoza 1990. , tri helikoptera MUP-a RH s pripadnicima prvih redarstvenika presreli su borbeni zrakoplovi JNA iznad prostora Like i zapovjedili im, pod prijetnjom rušenja, vraćanje na polazno uzletište, odnosno u Zagreb. Isti dan osvanule su i barikade na prometnicama u okolici Knina te Benkovcu i Obrovcu. Milan Babić proglasio je "ratno stanje" i taj dan se općenito uzima kao dan početka Domovinskog rata. Od toga trenutka, umjesto obuke, svih 15 satnija Prvog hrvatskog redarstvenika izvršava vojno-redarstvene zadaće u policijskim postajama diljem Republike Hrvatske.

Tijekom rujna 1990. postrojbe Prvog hrvatskog redarstvenika suzbijajući pobunu dijela srpskog stanovništva na Banovini u Petrinji, Glini, Kostajnici, Dvoru na Uni pokazale su istinsku hrabrost, herojstvo odupirući se daleko nadmoćnijem neprijatelju i po cijenu vlastitoga života. Tako se prema podacima Udruge prvi hrvatski redarstvenik broj 103 poginulih i nestalih prvih hrvatskih redarstvenika tijekom Domovinskog rata. Kao takvi upisani oni su velikim slovima u hrvatsku povijest.

Vi ste začetak, samo srce braniteljske buktinje

Okupljanje hrvatskih redarstvenika u prvu hrvatsku obrambenu postrojbu pokazalo je tada svima kako Hrvati žele živjeti u svojoj samostalnoj državi, kako žele živjeti svoji na svome, kako žele biti dio demokratskog i civiliziranog svijeta. Nošeni svetim idealima domoljublja, puni entuzijazma krenuli su ponosno prvi

hrvatski redarstvenici u izvršavanje vojno-redarstvenih zadaća kao bi se suprotstavili započetoj srbočetničkoj agresiji, „balvan revoluciji“ koju je potpomagala tzv. JNA. Kao istinski hrvatski branitelji Prvi hrvatski redarstvenici dali su neizmjeran doprinos velikoj hrvatskoj pobjedi u Domovinskome ratu, slavnoj pobjedi u VRO „Oluji“. Prvi hrvatski redarstvenici, prvi hrvatski branitelji omogućili su sadašnjost i budućnost hrvatskome narodu, svim građankama i građanima Hrvatske.

Povodom ovogodišnje 20. obljetnice postrojavanja Prvih hrvatskih redarstvenika ministar MUP-a Tomislav Karamarko je upućujući im čestitke i zahvalnost rekao:

„Vi ste začetak, samo srce braniteljske buktinje u kojoj je izgorjela neprijateljska iluzija o zatiranju Hrvatske, o stvaranju nekih velikih Srbija ili malih Jugoslavija. Niste se dali impresionirati ni slikom niti zastrašujućom famom o četničkoj kokardi i crvenoj zvijezdi petokraki. Vi ste, kao i tisuće hrvatskih branitelja, izborili i stvorili novu, autentičnu Hrvatsku. Hrvatsku pomirbe, hrvatsku demokracije i potpune slobode za sve. Hrvatsku novih vrijednosti sukladnu vrijednostima slobodnog, demokratskog svijeta. Ta Hrvatska nije kontinuitet nikakvih „izama“, ni crvenih niti crnih, niti je odlomljeni dio raznih državnih tvorevina naših tamnica, niti kontinuitet njihovih ideoloških supstanci i pripadajuće ikonografije. Domovinski rat je prijelomni i najvažniji trenutak cjelokupne hrvatske povijesti.“

Udruga Prvi hrvatski redarstvenik

Pripadnici postrojbe Prvi hrvatski redarstvenik danas se okupljaju u Udruzi Prvi hrvatski redarstvenik osnovane 23. kolovoza 1993. prvenstveno s ciljem zaštite i brige za svoje članove, njihove obitelji kao i njegovanja, čuvanje digniteta Domovinskog rata. Tijekom godina udruga upriličuje prigodna obilježavana važnih obljetnica, posjećuje grobove suboraca i obitelji poginulih. Organizira i česta druženja članova bilo na sportskim ili inim susretima. Potpomaže i sufinancira publiciranje tekstova, knjiga, snimanje dokumentarnih filmova te pohranjivanje dokumentarističke građe o Domovinskome ratu. Tako su 2003. izdali hvale vrijednu knjigu Prvi hrvatski redarstvenik čiji je autor Davor Runtić. Predsjednik RH i vrhovni zapovjednik OS RH dr. Ivo Josipović ove godine udruhu je odlikovao visokim državnima odličjem „Red kneza Domagoja s ogrlicom“.

Sjećanja:

Bili smo odabrani da iznesemo teret stvaranja hrvatske države

Prvi hrvatski redarstvenici Drago Dražetić, danas policijski službenik, vođa sektora u I. Policijskoj postaji PUZ-a i Vlado Marić, umirovljeni bojnik MORH-a dozivaju sa sjajem u očima, radošću i ponosom u sjećanje 5. kolovoza 1990. kada su se obojica bili u Ševetošimunskoj među 1800 prvi put postrojenih hrvatskih redarstvenika. Taj dan pamte kao i dane

Drago Dražetić

Vlado Marić

provedene u Domovinskome ratu za cijeli život.

Njihove su priče slične utoliko što su obojica te 1990. bili dvadesetogodišnjaci tek izašli iz tadašnje tzv. JNA. Doživjevši i vidjevši tamo što se sprema hrvatskome narodu i državi, a odgajani u hrvatskim obiteljima s puno domoljublja, bez dvojbi, znali su što žele, odazvali su se zovu Domovine i postali prvi hrvatski redarstvenici.

Drago nam otkriva kako je iz svog Pougjarja mjesta između Travnik i Jajca u BiH s prijateljem došao u Zagreb na liječnički pregled, potom na Policijsku akademiju. Otac, je kaže, zbog njega imao i problema tada u Bosni, spočitavali su mu kolege na poslu zbog sina, koji je otišao u Zagreb među „Tuđmanovce“. No Dragu ništa nije moglo pokolebati u nakani da postane hrvatski redarstvenik. Posebno ističe kako je među svima njima dragovoljcima, polaznicima tečaja tada vladala ljubav, jedinstvo i zanos, kako ih ništa nije moglo spriječiti u odlučnosti da budu hrvatski redarstvenici.

žali se, u policijskom poslu u ovih dvadeset godina obavljao je s lakoćom razne policijske poslove i zadaće. Pri kraju je i studija upravnog prava, obiteljski je čovjek, otac triju kćeri. Kao dragovoljac Domovinskog rata, branitelj u svoje slobodno vrijeme vrlo je aktivan član Udruge prvi hrvatski redarstvenik, naime predsjednik je podružnice te udruge za Grad Zagreb i Županiju zagrebačku.

Vlado Marić, podrijetlom Hercegovac iz Čajkovaca kod Slavenskog Broda također se živo sjeća kao su hrvatski mladići u tenisicama, trapericama s hrvatskom pjesmom na usnama, puni domoljublja, zanos, odlučnosti za stvaranjem i obranom hrvatske države kao prvi hrvatski redarstvenici dolazi pred Policijsku akademiju tog 5. kolovoza 1990. Autobusima okićenim hrvatskim barjacima stizali su oni iz svih hrvatskih krajeva, navlastito mnogi iz Hercegovine, Slavonije, iz cijelog svijeta. I sada su pred njim te žive slike: „Svima njima

osnovni i jedini motiv kao i meni osobno prijave na tečaj Prvi hrvatski redarstvenik bilo je domoljublje. Ništa nas više nije moglo zaustaviti, niti pokolebati, kao da su se u nama skupila sva ta stoljeća hrvatske povijesti, kao da smo mi bili odabrani da iznesemo teret stvaranja naše hrvatske države tih devedesetih“, govori Vlado i nastavlja, „Moram reći kako su nas novo pridošle hrvatske redarstvenike stari „milicioneri“ koje smo zatekli na Policijskoj akademiji ismijavali i nazivali poštarima, jer nismo imali „njihovo komunističko znakovlje“, mnogi od tih „milicionera“ su kasnije otišli i na drugu stranu, jer nisu vidjeli perspektivu u okviru

U spomen na tečaj «Prvi Hrvatski redarstvenik» u Policijskoj Akademiji u Zagrebu

hrvatske države.“

Kako je Vlado sanjao je o tome da postane vojnik, ubrzo je već 7. rujna 1990. postao i pripadnik ATJ Lučko, prve hrvatske oružane postrojbe. Sa svojim kolegama specijalcima iz ATJ Lučko sudjelovao je aktivno u svim akcijama do svog teškog ranjena u akciji Medački džep.“ Mi pripadnici ATJ Lučko razmišljali smo jedino o tome što možemo dati Hrvatskoj, bili smo kao jedan, za nas nije nikada ništa bilo teško i neizvedivo“, ističe. Pripadnik elitne postrojbe ATJ Lučko bio je do 1. ožujka 1994. te je poslije rehabilitacije odlučio prijeći u MORH gdje je radio na poslovima sigurnosti i bio aktivan sudionik i VRO „Bljesk“ i „Oluja“. Sve do 2001. iako šezdeset postotni invalid bio je djelatna vojna osoba s činom bojnika, a obnašao je dužnosti brigadira te je zbog zdravstvenih problema otišao u mirovinu. danas je obiteljski čovjek, otac dvije kćeri i sina. No, ne miruje, na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu radi na magisteriju iz političkih znanosti smjer Hrvatska i Europa. Istaknut je član Udruga ATJ Lučko 90, Specijalne policije i Prvi hrvatski redarstvenik. Od ove godine kao takav u Savjetu je Predsjednika RH za branitelje. Taj savjet broji 8 članova, tumači Vlado, a čine ga ljudi koji su stvarno bili na ratištu, visoki časnici, kako bi svojim angažmanom pridonijeti što boljem statusu branitelja u našem društvu. Žao je Vladi što se po nekim hrvatskim medijima provlači teza da su hrvatski branitelji Domovinskog rata teret hrvatskome društvu,

da su bespotrebno privilegirani. „To je potpuno krivo, jer se, na žalost, braniteljima bave ljudi koji ne znaju što je proći rat. Svaki hrvatski branitelj ima svoj ratni put i svoju ratnu priču i vrlo se lako može utvrdi gdje je tko bio, u kojoj postrojbi, koja je bila njegova uloga, po tome se treba sve vrednovati“, ističe Vlado. Veseli se posebice svakom susretu sa svojim ratnim prijateljima, druženju s njima i obnavljanju starih uspomena, jer se ratna prijateljstva nikada ne zaboravljaju. Drago mu je što je Udruga prvi hrvatski redarstvenik dobila za 20. obljetnicu postrojavanja pripadnika Prvog hrvatskog redarstvenika zasluženo visoko državno odličje te se nada da će MUP ustrajati na tome da se postrojba Prvi hrvatski redarstvenik i prizna kao postrojba, jer je to po svim dokumentima koji postoje bila formacija, kaže. Bez obzira na mnoge nepravde koje su se dogodile braniteljima u današnjem hrvatskom javnom poimanju, uopće ne žali niti za jednim danom provedenim u Domovinskome ratu, što su mu stradale ruke, zdravlje u cjelini i nastavlja: „Moji porivi su bili domoljublje i borba za Hrvatsku, tako da sam svoju misiju izvršio. Domoljublje je velika vrijednost, važno je i ono mora biti na prvome mjestu svakoj državi i narodu, kao što je to primjerice u Americancima u SAD. Čestita Vlado od srca policiji skorašnji 29. rujna, dan sv. Mihovila, Dan policije. Želio bi da našu policiju uvijek vodi ona nit koja je njih branitelje vodila, a to je domoljublje, da se policija obrazuje, da uvijek bude prema građanima i pravedna i korektna jer tako će uživati sve veći ugled u hrvatskome društvu. Posebice pozdravlja među hrvatskom policijom sve pripadnike Prvog hrvatskog redarstvenika kao i ATJ Lučko, jer su mu oni uvijek u srcu, na prvom mjestu.

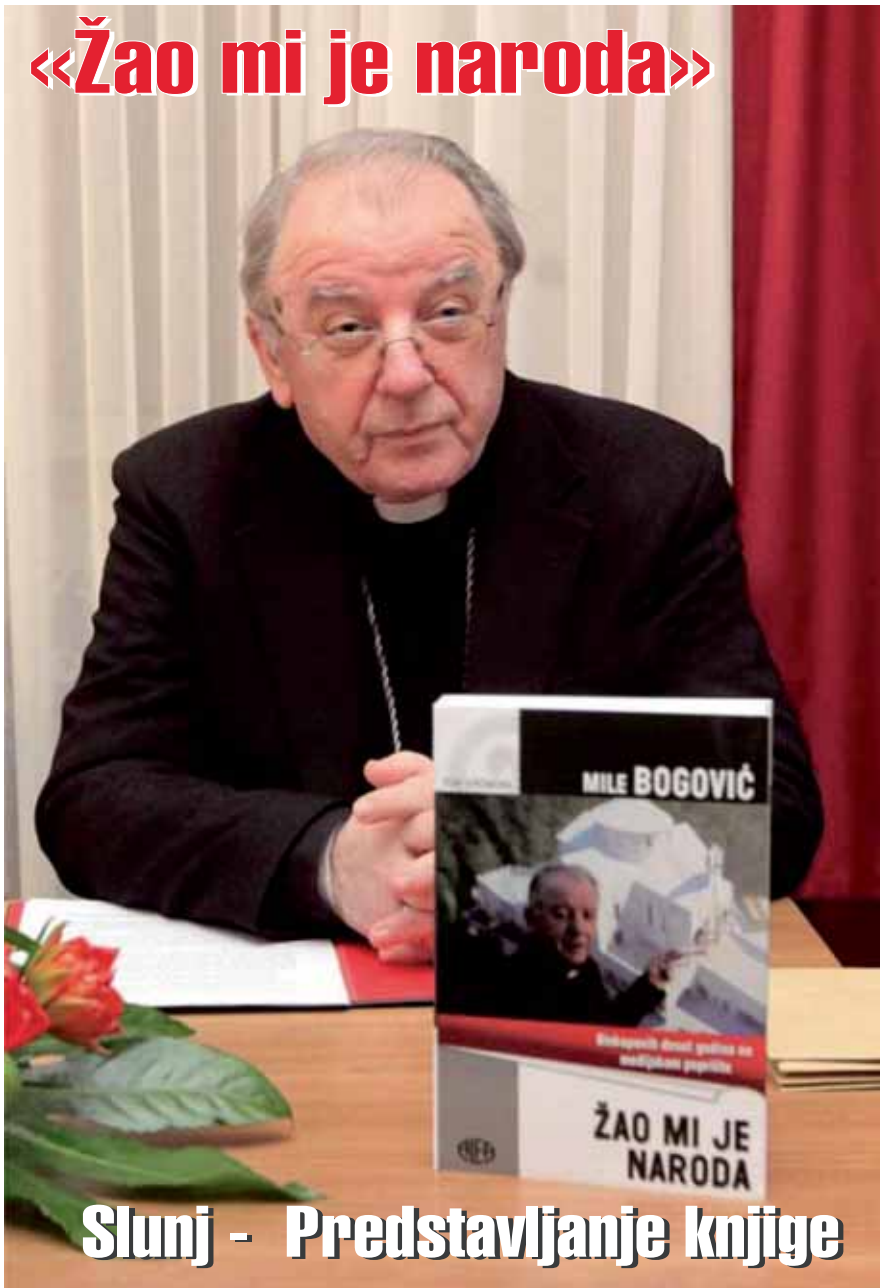
Plitvice, 31. ožujak 2011.

Sa obilježavanja 20-te godišnjice prve žrtve Domovinskog rata Josipa Jovića, prvog Hrvatskog redarstvenika

*Pripremio: Tihomir Marjanović Šima
prema tekstu Biserke Lukan*

«Žao mi je naroda»

Slunj - Predstavljanje knjige

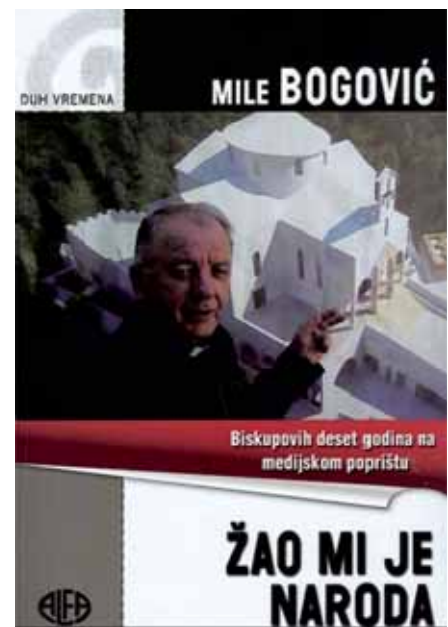
U dvorani Pučkog učilišta u Slunju 26. ožujka 2011. u 18 sati predstavljena je Slunjanima knjiga Gospićko-senjskog biskupa mons. Mile Bogovića pod naslovom "Žao mi je naroda". Knjiga je predstavljena već u dvadesetak mjesta pa je njeno predstavljanje u biskupovom rodnom Slunju pobudilo velike simpatije. Knjigu je i ovaj put predstavila već uigrana ekipa u sastavu Hrvoje Hitrec (književnik), prof. dr. Ante Bežen, priređivač knjige, Božidar Petrač glavni urednik izdavačke kuće Alfa te sam biskup. Kroz program je prisutne vrlo vješto vodila Marina Mrkonja a za glazbeni

ugođaj pobrinuo se župni pjevački zbor pod vodstvom s. Ljubomire. Hrvoje Hitrec govorio je o okolnostima i hrabrosti biskupa Bogovića koji je kao intelektualac u kritičnim razdobljima novije hrva-

tske povijesti kritički promišljao događanja.

Prof. Bežen je istakao da je ideja crkve hrvatskih mučenika na Udbini biskupova ideja koja je ostvarena ili se ostvaruje. Biskup se kritički postavljao prema politici ali nije se svrstavao uz nijednu stranku nego uz narod - istakao je prof. Bežen. Urednik knjige Božidar Petrač istakao je da se u kritičnom trenutku novije povijesti biskup postavljao kao branitelj državnosti. Biskup je upozoravao da politika nije u službi naroda nego stranih interesa. On zastupa državu po mjeri naroda a ne kapitala ili još gore, po mjeri onih koji su se borili protiv Hrvatske. Na kraju je progovorio i sam biskup. Nije lako ući u medijski prostor i braniti istinu -

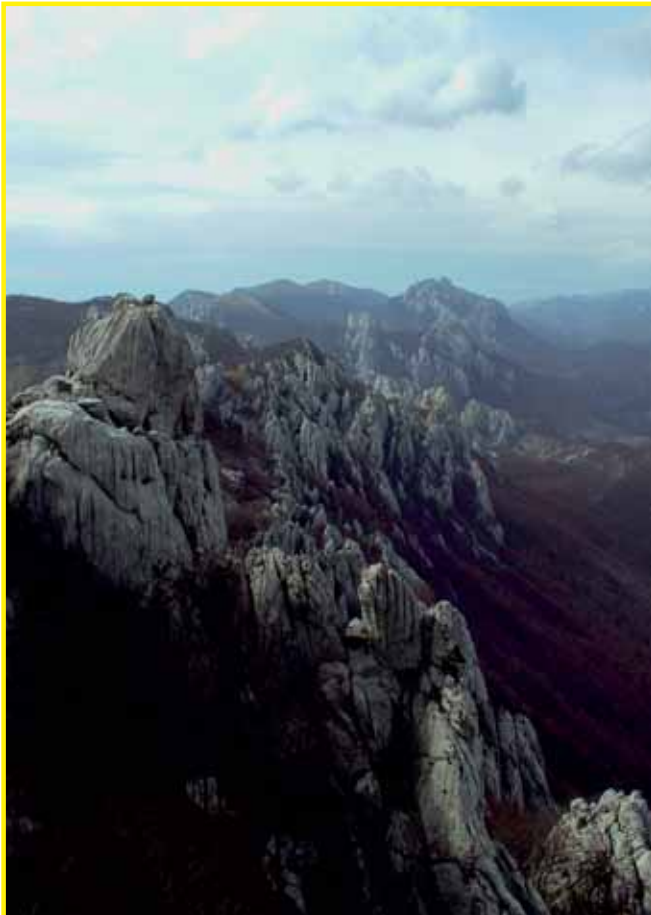
istakao je biskup. Ali strah nas ne smije zaustaviti kad je u pitanju istina. Neki su ga proglašavali desničarem ali desno krilo u nogometu može biti i te kako važno, zapravo jednako važno kao i lijevo. Ovo su samo neke ideje izrečene večaras a sve je to opširnije sadržano u knjizi. Knjigu su odmah mogli kupiti prisutni po cijeni od 100 kuna te dobiti potpis od autora i predstavljača.

V

Preuzeto sa: www.slunj.net/crkva

LIKA I VELEBITSKO PRIMORJE U LISINSKOM

Koncert održan 27. listopada 2010. u organizaciji Udruge Ličana „Vila Velebita“, iz Zagreba pod pokroviteljstvom glavnog odbora i Ličko-senjske županije.

*Hrvatska te jednu ima,
otkad joj se povijest piše.
Tisuć ljeta tisuć zima,
za tebe nam duša diše.*

*Svaki kamen ko da cvate,
širom našeg zavičaja,
Lički sinak misli na te,
za njega nema ljepšeg kraja.*

*Ličko polje, polje Gacko,
slavno polje nam Krbavsko.
S Velebitom plavim morem
to je srce Hrvatsko.*

riječi su poznatog ličkog planinara Ante Rukavine

Voditelji koncerta bili su: Ljubica Ilievska i Mario Sedmak
Scenarij i režiju potpisuju: Katarina Kolaković,
Jadranka Prša i Drago Asić

Bogat i raznolik program održan je s ciljem promocije kulturne baštine Like i Velebitskog primorja glazbenim izričajem zastupljenošću svih skupina: folklornih, zbornskih, klapskih, tamburaških i solističkih. Čuo se lički ojkan, lička samica (dangubica, kuterevka), pjesma uz tambure, a capela, zbornska i klapska, vidjelo se ličko kolo i đikac uz tambure i gluho. Bila je to smotra autohtonih živopisnih nošnji, pjesme i kola, kroz koju se osjetio duh kraja iz kojeg društva dolaze kao najbolji promicatelji tradicije i kulturnog identiteta.

Velike zasluge za uspjeh koncerta nema samo glavni organizator Udruga Ličana „Vila Velebita“, iz Zagreba nego i Ličko – senjska županija na čelu s županom Milanom Jurkovićem, gradonačelnicima i načelnicima općina koji su omogućili društvima svojom fina-

ncijskom potporom dolazak u Zagreb. Na početku koncerta nakon što je izvedena himna republike Hrvatske „Lijepa naša,, uvažanim gostima i cijenjenoj publici obratio se domaćin predsjednik Udruge Ličana „Vila Velebita ,, iz Zagreba gospodin Željko Radošević, poželio im ugodnu večer i zahvalio se svima koji su pomogli da se koncert održi. Pokrovitelj koncerta župan

Ličko-senjske županije gospodin Milan Jurković na početku svog obraćanja nglasio je da Lika nije samo krš i kamen, more i rijeke nego i tradicija, domoljublje, vrijednost i poštenje na koje trebamo biti ponosni. Na kraju je gradonačelnik grada Zagreba gospodin Milan Bandić istaknuo da je Zagreb ponosan na Ličane, a Ličani su kao veliki rodoljubi ponosni na Hrvatsku metropolu, dakle ljubav je obostrana.

Šećer na kraju: pjesmu „Vila Velebita“ koja u hrvatskom narodu ima simboličko značenje poput himne izveli su svi sudionici koncerta zajedno s publikom. Izmamila se i pokoja suza na mnogim licima, a tako pozitivan naboj nije se odavno osjetio na nekoj priredbi.

Publika i izvođači ispunjene duše i srca napustili su dvoranu, a netko reče: trajalo je dugo ali ne i predugo.

Na parkiralištu iza dvorane još se dugo u noć čula pjesma i svirka prije polaska put Like i Primorja s porukom da ne bi trebalo čekati 50 godina da se takav događaj ponovi.

Stoga doviđenja do nekog skorog dobrog koncerta na istu temu.

Broj sudionika je bio imponzantan, 480 izvođača prodefiliralo je pozornicom velike koncertne dvorane Vatroslav Lisinski, pa ćemo ih redoslijedom nastupa i predstaviti:

- Gradski zbor „Vila Velebita „- Gospić
- Ženska klapa “ Senkinje “- Senj
- Muška klapa „ Navalja „- Novalja
- Mješoviti pjevački zbor GPOU Otočac
- Ženska klapa “ Murtelice “- Novalja
- Ivan Dabo i Goran Vidas - Novalja
- Muška klapa „ Luminali „- Novalja
- KUD „Kraljica Katarina „ - Donji Lapac
- LIS “Plješevica “ - Zagreb
- KUD „Lipa „ - Sinac
- HKUD „Vrilo „ - Lovinac
- Tamburaška sekcija GPOU Otočac
- HKUD „Perušić „ - Perušić
- Kulturna udruga „Čuvarice ognjišta „ - Krasno
- KUD „Brinje,, - Brinje
- KUU „Gacka,, Ličko Lešće
- Folklorno društvo „Otočac „ - Otočac
- Zavičajno društvo Sinac - Zagreb
- Folk. ansambl “dr Ante Starčević “- Gospić
- Glazbeno društvo „Vila Velebita „ - Požege

Gost večeri bio je: Stjepan Jeršek - Štef uz pratnju tamburaškog orkestar glazbene škole iz Požege.

Glumac Siniša Ružić svojim duhovitim dosjetkama na temu Ličana i običaja obogatilo je cjelokupni program.

V

Za Vilu piše: Katarina Kolaković

Antuna Radića i Javno priznanje Ličko-senjske županije 1998., Priznanje Grada Gospića 2000., Priznanje Sveučilišta u Rijeci, Visoka učiteljska škola u Gospiću, za

poseban doprinos Visokoj učiteljskoj školi 2003. Dobitnica brojnih priznanja i zahvalnica.

Preminula Manja Mandica Kovačević

U svojoj kući u Gospiću, 06. ožujka 2011. godine iznenada je preminula poznata gospićka profesorica i doktorica znanosti Manja Mandica Kovačević rođena Frković. Manja, kako su je zvale brojne generacije gospićki studenata za učitelje i nastavnike, umrla je u 82. godini. Potječe iz obitelji Frkovića, i to Gucinih iz Gospića i Ličkog Novog.

Osnovnu školu i gimnaziju završila je u Gospiću gdje je maturirala 1949. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala hrvatski jezik 1954. Kratko radi u Gospiću na gimnaziji, zatim godinu dana u Kutini. Ponovno dolazi u Gospić predaje dvije godine

na gimnaziji i na Nastavnom centru izvanrednog studija Više pedagoške škole Zagreb. Za predavača na Pedagošku akademiju u Čakovec odlazi 1962. Godinu dana kasnije izabrana za profesora više škole i dolazi na Pedagošku akademiju u Gospiću gdje je predavala više kolegija na nekoliko studijskih grupa. Doktorirala teoriju književnosti 1980. Prva doktorica znanosti na Pedagoškoj akademiji u Gospiću.

Od 1982. do 1984. član Komisije za obranu doktorske disertacije Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Znanstveni istraživač i savjetnik Republičkog komiteta za znanost, tehnologiju i informatiku od 1986.

Sudjelovala u tri znanstvena državna projekta. Napisala brojne recenzije knjiga i udžbenika, objavila preko 60 radova u znanstvenim i stručnim časopisima. Suradivala u Školskim novinama Zagreb, Ličkim novinama Gospić i brojnim zbornicima. Plaketu Likanala dobila 1976., državnu nagradu Ivan Filipović 1982., odličje Red Danice hrvatske s likom

Objavila je tri knjige:

1. Obrada pejzaža u književnom djelu (1974.),
2. Književno metodička motrišta (2001.)
3. Na najvišem valu (2010).

Posljednji ispraćaj profesorice Manje bio je, u utorak, u 15 sati na groblju Sv. Marije Magdalene u Gospiću.

Izvor teksta: www.licke-novine.hr

Vila Velebita

2005. - 2011.

kronika aktivnosti

Gospić - Kod Biskupa Mile Bogovića

02.12.2005.

Tijekom posjete Vile Velebita Biskupu Mili Bogoviću u Gospiću, predsjednik Udruge doc. Milan Vrkljan predao mu je prigodan poklon. Članovi Udruge posebno su se interesirali za aktivnosti oko izgradnje Crkve Hrvatskih Mučenika na Udbini.

17.02.2006.

Sabor - kod dr. D. Milinovića

Odmah nakon izborne Skupštine, članovima Vile Velebita jedna od prvih aktivnosti bila je i posjeta dopredsjedniku Sabora dr. Darku Milinoviću.

13.04.2006.

Iz tiska izašao 9. broj (101) časopisa

Promocija tematskog broja Vile Velebita posvećena Crkvi Hrvatskih Mučenika na Udbini bila je u starom okupljalištu Ličana, restoranu Stara Poštarica. Domaćin g. Nikola Jurković vodio je brigu da gostima ništa ne nedostaje.

10.07.2006.

Smiljan - 150. godina rođenja Nikole Tesle

U povodu obnove i uređenja kuće Nikole Tesle u Smiljanu Vila je organizirano bila nazočna sa preko 40 svojih članova. Nakon obilaska obnovljene kuće, uživali smo u najboljem škripavcu u Lici koji smo probali u restoranu Potkova.

Iz tiska izašao 10. broj (102) časopisa

SRPANJ, 2006.

05.08.2006.

Knin - dan Domovinske zahvalnosti

Članovi Vile Velebita organizirano su posjetili Knin u povodu Dana Domovinske zahvalnosti. Taj stari kraljevski hrvatski grad ponovno je oduševio naše članove. Tim povodom predsjednik Vile imao je zapažen govor na Hrvatskom Radio Kninu. Nakon posjete navratili smo u obližnji restoran i uživali u pravoj janjetini Dalmatinske Zagore.

Žitnik - Ante Starčević, 110. obljetnica smrti

04.11.2006.

Udruga Vila Velebita organizirala je posjet spomen kući Ante Starčevića. Tim povodom upisali smo se u knjigu sjećanja i kupili par tematskih razglednica. Na žalost u kući nema mogućnost za poblize upoznavanje sa djelom Ante Starčevića. Prilazni put je prilično neprohodan tako da smo autobus morali ostaviti stotinjak metara dalje od kuće.

04.11.2006.

Karlobag - Kapucinski samostan

Udruga Ličana Vila Velebita posjetila je Kapucinski samostan u Karlobagu gdje je početkom 19. st. radio hrvatski jezikoslovac i pisac prve gramatike na hrvatskom jeziku Šime Starčević. Tim povodom Udruga je poslala pismo namjere i želje da se škola u Karlobagu nazove imenom Šime Sarčević.

Iz tiska izašao 11. broj (103) časopisa

PROSINAC, 2006.

08.12.2006.

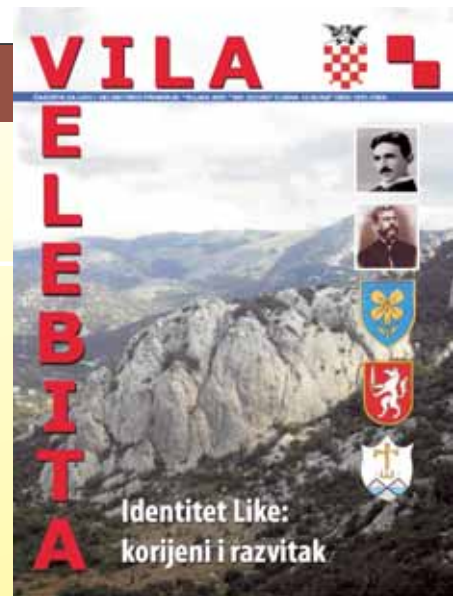
Hotel Sheraton - 12. tradicionalna Lička Večer

Udruga Vila Velebita organizirala je 12. tradicionalnu Ličku večer u hotelu Sheraton. 420 gostiju zajedno s članovima Hrvatske Vlade na čelu sa dr. Ivom Sanaderom veselila se do dugo u noć.

Iz tiska izašao 12. broj (104) časopisa

RUJAN, 2007.

02.10.2007.

Karlobag -Odbor za izgradnju spomenika Šimi Starčeviću

Udruga Ličana "Vila Velebita" na svome sastanku od 02.10.2007. godine donijela je odluku o formiranju Odbora za izgradnju spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu. Natječaj za izgradnju spomenika objavljen je u "Vili Velebita" broj 12 na stranici 65. U Odbor su izabrani i prihvatili su rad u njemu sljedeći uglednici i prijatelji "Vile Velebita":

Branko Jažić - Karlobag, Josip Bošnjak - Zagreb, Martin Pastuović - Zagreb, Tomislav Zorić - Zagreb, Andrija Fiamengo - Zagreb, Stjepan Bergovec - Karlobag, Mile Vranić - Zagreb, Željko Holjevac - Zagreb, Luka Matanić - Rijeka, Mile Borčić - Zagreb, Ivan Bošnjak - Zagreb, Božan Šutalo - Zagreb, Ivan Došen - Rijeka, Luka Maršić - Zagreb, Zorislav Lukić - Zagreb, Manja Kovačević - Gospić, Milan Vrkljan - Zagreb, Željko Radošević - Zagreb, Ivica Francetić - Zagreb, Ivan Krpan - Zagreb, Josip Milinković - Zagreb, Stjepan Bićan - Zagreb, Tomislav Crnić - Zagreb, Nikola Jurković - Zagreb, Damir Miškulin - Zagreb, Nikola Kostelac - Zagreb, Predrag Čudina - Zagreb, Josip Zdunić - Zagreb, Ante Bežen - Zagreb, Tihomir Marjanović - Zagreb, Petar Rajković - Zagreb, Katarina Kolaković - Zagreb, Petar Dolić - Zagreb, Vlado Marić - Zagreb, Ivan Šimunić - Zagreb, Zlatimir Bačić - Zagreb.

06.10.2007.

Gospić - Izložba "Jesen u Lici"

Članovi Udruge posjetili su izložbu "Jesen u Lici". Tim povodom obišli su mjesto pogibije zagrebačkog dragovoljca Dubravka Šake na ličkom ratištu. Na večer bili smo gosti u poznatom ličkom restoranu "Albatros" u Perušiću.

26.10.2007.

Karlobag - Odbor za izbor idejnog rješenja spomenika Š. Starčevića

U Karlobagu se sastao Odbor za izbor idejnog rješenja spomenika Šimi Starčeviću u Karlobagu. Domaćin nam je bio fra Stjepan Bergovec. Nakon pregleda pristiglih ponuda jednoglasno je izabrano idejno rješenje kipara Ivana Golca iz Gospića.

Iz tiska izašao 13. broj (105) časopisa

PROSINAC, 2007.

14.12.2007.

Zagreb - Odluka o uređenju trga ispred Crkve sv. Karla Boromejskog

Nakon uspješno organizirane i provedene donatorske večere u Zagrebu, donesena je odluka da se prikupljenim sredstvima proširi projekt i uredi trg na kome će biti postavljen spomenik Šimi Starčeviću. Arhitekt Ante Pađen dobio je projektni zadatak da osmisli uređenje trga ispred Crkve sv. Karla Boromejskog. Nakon uvida u projekt od strane fra Stjepana Bergovca i članova Odbora projekt je prihvaćen.

Iz tiska izašao 14. broj časopisa

VELJAČA, 2008.

01.03.2008.

Zagreb - U organizaciji Udruge, predstava "Ličko prelo" u kazalištu VIDRA

U Satairičkom kazalištu VIDRA u Zagrebu održan je scenski prikaz starog Ličkog običaja "Ličko prelo"

Još jedna od aktivnosti Udruge je i ova, organizacija Ličkog prela. Oduševljena publika koja je popunila sva mjesta kazališta uživala je u predstavi Folklornog ansambla „dr. Ante Starčević“ iz Gospića, uz voditeljicu i koreografkinju Maju Rukavinu.

14.03.2008.

Krušak - Izvještajna skupština Udruge Ličana - 2008

Udruga Ličana VILA VELEBITA iz Zagreba održala je Izvještajnu skupštinu u prostorijama Šumarske kuće "Krušak"

Članovi Udruge okupili su se u lugarnici Krušak, u mjestu Krušak, 20-ak km južno od Velike Gorice, u prekrasnom prirodnom okolišu. g. Damir Miškulin (upravitelj šumarice V. Gorica), potrudio se da kao domaćin osigura ugodnu radnu i zabavnu atmosferu uz ukusnu večeru i dobru kapljicu.

17.05.2008.

Karlobag - Otkriven spomenik Šimi Starčeviću ispred crkve sv. Karla Boromejskog

U organizaciji Udruga i organizacijskog odbora iz Karlobaga, otkriven je spomenik Šimi Starčeviću u Karlobagu. U besprijekornoj pripremi ovog povijesnog događaja omogućena je službena ceremonija kao i “zakuska” u hotelu Velinac, na kojoj su bili nazočni mnogi ugledni gosti, te oko 400 građana iz bliže i dalje okolice zajedno sa članovima podružnica Udruga Ličana iz cijele hrvatske. Spomenik je otkrio Gospićsko-senjski biskup mons. Mile Bogović.

Iz tiska izašao 15. broj časopisa

SRPANJ, 2008.

Iz tiska izašao 16. broj časopisa

PROSINAC, 2008.

05.12.2008.

"Lička večer" - hotel Laguna u Zagrebu

05. prosinca 2008. godine u hotelu Laguna u Zagrebu, u organizaciji Udruge Ličana "Vila Velebita" održano je tradicionalno okupljanje Ličana i svih prijatelja Like koji su kroz predstavljanje svojih folklornih običaja sačuvanih kroz generacije pokazali da su i te kako povezani sa svojom rodnom likom. Uz zabavu i večeru uz domaće specijalitete ništa nije nedostajalo, osim jedne stvari,.... još 300 mjesta, jer je prijava bilo više nego je ova sala mogla primiti.

12.03.2009.

Osnivačka skupština Udruge Ličana u Slatini

Još jedna Udruga Ličana osnovana je 12.03. ove godine u gradu Slatini u ravnoj Slavoniji. Ova podružnica nosit će isto ime kao i njena krovna Udruga iz Zagreba „Vila Velebita“.

(Ne)očekivan broj više od 150 slavonskih Ličana, budućih članova, čiji su preci prije više od stotinu godina došli iz Like u ovaj kraj Hrvatske, nazočilo je ovom povijesnom događaju osnivanja Udruge u restoranu tvrtke Agroduhana.

14.04.2009.

Osnivačka skupština Udruge Ličana u Virovitici

U gradu Virovitici 14.04.2009 godine, s početkom u 18 sati, restoran Jadran bio je domaćin prvoj osnivačkoj skupštini pod nazivom udruga Ličana „Vila Velebita“ Virovitica.

Osnivačku skupštinu udruge Ličana „Vila Velebita“ vodila je dogradonačelnica grada Virovitice i dipl. pravnik Željka Grahovac.

Iz tiska izašao 17. broj časopisa

TRAVANJ, 2009.

24.04.2009.

Lička večer Udruge Ličana «Vila Velebita» iz Slatine

U restoranu «DUHAN» u Slatini, 24. travnja 2009. godine upriličena je prva Lička večer u organizaciji novonastale Udruge Ličana «Vila Velebita» iz Slatine. Domaćini, «Slavonski Ličani» na čelu s predsjednikom Udruge Đurom Matovinom ugostili su mnoge uglednike s područja Općine i Županije, kao i predsjednika krovne Udruge iz Zagreba docenta Milana Vrkljana. Teško je bilo odoljeti posluženim buncekom kuhanim u kiselom kupusu i palentom kao prilogom. Da se te kalorije ne bi «primile», pobrinuo se tamburaški sastav «Fijaker» uz kojeg su gosti uz ples i druženje dočekali jutro.

13.05.2009.

Sastanak predsjednika Udruge i pjevača Thompsona

Predsjednik Udruge Ličana „Vila Velebita“ doc. Milan Vrkljan sastao se u Zagrebu sa Markom Perković Thompsonom. Na prvom kratkom sastanku dogovorena je obostrana suradnja poznatog pjevača i Udruge.

Doc. Vrkljan izrazio je želju da Thompson bude gost na Tradicionalnoj Ličkoj večeri koja se održava u Zagrebu svake godine u prosincu. Također je iskoristio je ovaj susret da Thompsonu predstavi nekoliko novijih brojeva časopisa „Vila Velebita“, kvartalni list preko kojeg se prenosi Hrvatska riječ kroz životne priče Hrvata iz Like i Velebitskog primorja, a čiji je izdavač upravo Udruga Ličana.

30.05.2009.

Prva godišnjica spomenika Šimi Starčeviću

30. svibnja 2009. godine u Karlobagu je obilježena prva godišnjica postavljanja spomenika Šimi Starčeviću.

Organizator proslave „Vila Velebita“, uz pomoć donatora i sponzora, omogućio je prijevoz članovima Udruge iz Zagreba do Karlobaga kao i ugodan boravak u mjestu uz ručak, druženje i zabavu uz živu glazbu u hotelu Velinac.

12.09.2009.

Dan hrvatskih mučenika na Udbini

Udruga Ličana «VilaVelebita» na čelu s predsjednikom Udruge doc. Milanom Vrkljanom bila je nazočna slavlju povodom Dana hrvatskih mučenika koja je 12. rujna svečano proslavljena na Udbini koncelebriranim euharistijskim slavljem koje je ispred Crkve hrvatskih mučenika u izgradnji predvodio hvarsko bračko-viški biskup Slobodan Štambuk.

03/04.10.2009.

Gospić - Izložba „Jesen u Lici 2009“

Članovi Udruge Ličana «VilaVelebita» iz Zagreba u organizaciji Društva Gospićana, posjetili su i ovu godinu izložbu ličkih i ostalih delicija „Jesen u Lici“. Izložba „Jesen u Lici“, koju organiziraju Ličkosenjska županija i Centar za razvoj poduzetništva Ličko-senjske županije najveći je i najposjećeniji događaj sezone na ovom prostoru. Pokrovitelji su Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva te Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, supokrovitelj je Hrvatska agencija za malo gospodarstvo.

25.10.2009.

Krušak - Izborna skupština Udruge- 2009.

Izborna skupština Udruge Ličana "Vila Velebita" u skladu sa Statutom Udruge održana je dana 25. listopada 2009. godine. s početkom u 11.00 sati u prostorijama šumarske kuće "Krušak" (na cesti Velika Gorica - Kravarsko). Nakon 4 godine mandata predsjednika doc.dr. Milana Vrkljana, jednoglasno je izabran novi predsjednik Željko Radošević, dipl.ing., te novi izmjenjen i proširen sastav Upravnog i Nadzornog odbora.

11. mj 2009.

Sastanak s vlč. Zlatkom Sudcem

Početkom studenog 2009. godine, član Upravnog odbora Udruge Ličana "Vila Velebita" i glavni urednik istoimenog časopisa doc.dr.sc. Milan Vrkljan sastao se s poznatim karizmatikom, svećenikom Zlatkom Sudcem.

Velečasni poznat po svojoj stigmi u obliku križa i seminarima duhovne obnove koje održava u hrvatskoj i izvan nje, izrazio je zadovoljstvo željom Udruge za njegovo uključivanje u razne oblike obostrane suradnje.

Iz tiska izašao 18. broj časopisa

Prosinac 2009.

09. 12. 2009.

Promocija časopisa br. 18 u hotelu Sheraton

Upravni odbor Vile Velebita polovinom mjeseca prosinca upriličio je u hotelu Sheraton u Zagrebu promociju časopisa «Vila Velebita» br. 18.

Uz promociju samog časopisa i njegovog sadržaja, uvažanim gostima među kojima su bile i poznate osobe, predstavljen je i plan daljnjih aktivnosti Udruge u novom 4-godišnjem mandatu novog predsjednika gosp. Željka Radošević, *dipl.ing.el.*

Urednik časopisa i dalje ostaje *prof.dr.sc.* Milan Vrkljan.

Nakon promocije, priređen je i neizostavan domijenak uz slobodno druženje nazočnih.

11.12.2009.

Hotel Laguna - Lička večer 2009.

U hotelu Laguna u Zagrebu, održana je Tradicionalna Lička večer, u organizaciji Vile Velebita.

Među brojnim gostima našlo se i nekoliko Hrvatskih uglednika, prijatelja Like:

Gospićko-senjski biskup mons. dr. Mile Bogović i predsjednički kandidat prof. dr. Miroslav Tuđman koji su održali kratke pozdravne govore. Čest gost na Ličkim manifestacijama je i poznati Ličanin mr. sc. Martin Pastuović.

Ovom prilikom predstavljen je i novi broj (18) časopisa za Liku i Velebitsko primorje „Vila Velebita»

08. 02. 2010.

Kaptol, Predstavljanje knjige o Stepincu

Predstavници Udruge Vila Velebita pozvani su na promociju trilogije »Blaženi Alojzije Stepinac svjedok Evanđelja ljubavi« u dvorani »Vijenac« Nadbiskupskog pastoralnog centra na zagrebačkome Kaptolu.

Trilogiju o bl. Alojziju Stepincu predstavili su dr. Juraj Batelja, dr. Josip Jurčević i dr. Josip Čorić, a program je vodila novinarka Tanja Baran.

29. 05. 2010.

Stolačko kulturno proljeće 2010.

29. svibnja 2010. godine na završnoj večeri Proljeća u posjeti domaćinima u Stocu (u Hercegovini) bili su Željko Radošević, predsjednik Udruge, Katarina Kolaković, članica Upravnog odbora Udruge, dr. Milan Vrkljan, glavni urednik časopisa „Vila Velebita“ i Željko Šplajt, predsjednik radne skupine za izgradnju spomenika. Rad Udruge predstavio je predsjednik Željko Radošević, davši kratak presjek aktivnosti od nastanka do danas. Gđa Kolaković govorila je o životu Šime Starčevića, autora prve gramatike hrvatskog jezika napisane na hrvatskome jeziku, a o podizanju spomenika Šimi Starčeviću, govorio je dr. Milan Vrkljan.

17.06.2010.

Marijan Matijević-junak iz Like, Županja

Članovi uprave Udruge Ličana "Vila Velebita" na čelu s predsjednikom Željkom Radoševićem, dipl.ing., posjetili su grad Županju. Povod je bio oživljavanje lika i djela Marijana Matijevića, "Junaka iz Like", koji je u ovom gradu pokopan.

11. 09. 2010.

Udbina, Posveta crkve Hrvatskih mučenika

Članovi Udruge Ličana Vila Velebita bili su nazočni na svečanosti posvećenja crkve Hrvatskih mučenika na Udbini 11. rujna 2010. godine.

Pozvani od strane Gospićko-senjske biskupije, na ovom posebnom događaju bili su:

- Željko Radošević, dipl.ing, predsjednik Udruge
- Josip Zdunić, dipl.ing, član nadzornog odbora
- Drago Asić, član nadzornog odbora te predstavnik Udruge Gospićana.

25. 09. 2010.

Ličko prelo u kazalištu Vidra

Kao i svake godine «Vila Velebita» je uz druge suorganizatore pripremila predstavu ličkog folklor.

Izvođači su nazočnima predstavili kulturne običaje kroz pjesmu, plesove, napjeve, doskočice, pošalice i čejanje perja kao stari običaj koji još nije zaboravljen.

Svi učesnici su zajedno sa nekim gostima pozvani na večeru u restoran «Stara Poštarica» gdje su okusili prave domaće Ličke specijalitete.

Naravno, ni tu nije nedostajalo plesa uz harmoniku i prekrasne glasove.

27.10.2010.

Lika i Velebitsko primorje, koncert - Lisinski.

Uz glavnog organizatora Udrugu Ličana „Vila Velebita „ iz Zagreba zaslužni su i Ličko – senjska županija na čelu s županom Milanom Jurkovićem, gradonačelnicima i načelnicima općina koji su omogućili društvima svojom financijskom potporom dolazak u Zagreb.

Uz mnogobrojne izvođače soliste, kao što je i poseban gost Stjepan Jeršek Štef, nazočni su uživali u prekrasnim izvedbama ženskih, muških i mješovitih zborova i klapa.

Na kraju su svih 480 sudionika prodefilirali pozornicom velike koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog uz Hrvatsku himnu «Lijepa naša».

03.12.2010.

Hotel Laguna - Lička večer 2010.

16. godinu u nizu u organizaciji Udruge Ličana „Vila Velebita“ iz Zagreba održana je tradicionalna Lička večer. Tog petka, 3.12.2010. godine u 19.30, u hotelu „Laguna“ u Kranjčevićevoj ulici 29 u Zagrebu, započelo je još jedno ličko slavlje i veselje za preko 400 gostiju i uzvanika. Voditeljica večeri ličanka Ljubica Ilievska je, osim vođenja kroz program uz najave sudionika i zahvale sponzorima, tijekom večeri citirala razne prigodne stihove ličkog kraja što je okupljene opetovano (raz)veselilo.

Domaći lički ugođaj i atmosferu su do kraja upotpunili nastupi 30-ak članova (različite

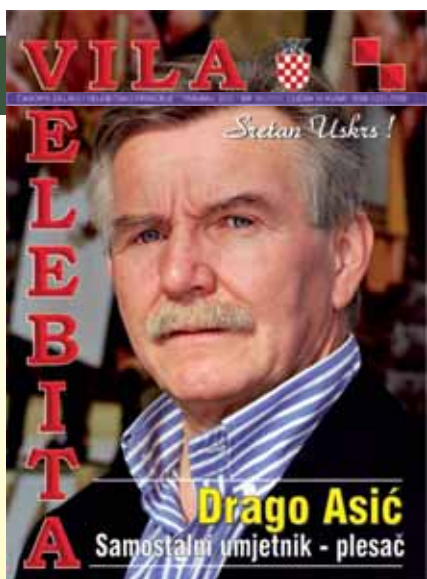

19. 03. 2011.

Karlobag, posjeta Francukog atašea za kulturu

U organizaciji Društva „Naš red“ iz Zagreba u Karlobagu je održan je radni sastanak s djelatnicima ureda za kulturu francuskog veleposlanstva. Sastanku su bili nazočni g. Jean Maiffredy kulturni atašea francuskog veleposlanstva i njegova suradnica gđa. Nathali Blečić, a iz Društva „Naš red“ članovi Savjeta društva i predsjednik g. Milan Vrkljan. Tema sastanka bila je inicijativa g. Tomislava Zorića o pokretanju ljetne škole francuskog jezika za učenike osnovnih škola Ličko-senjske županije. Ova je inicijativa na tragu prijašnjih aktivnosti Udruge „Vila Velebita“, na afirmaciji djela fra. Šime Starčevića, pisca prvog hrvatskog pravopisa na hrvatskom jeziku i velikog promicatelja ideja francuske revolucije u bivšim ilirskim pokrajinama.

Iz tiska izašao 19. broj časopisa

Travanj, 2011.

*vjernim čitateljima, suradnicima na časopisu, članovima Udruge
kao i svim ljudima dobre volje*

Sretan i blagoslovljen Uskrs

želi

Udruga Ličana "Vila Velebita"

Posjetite našu internet stranicu

Udruga Ličana VILA VELEBITA

PRISTUPNICA

za članstvo u Udruzi

Poštovani budući članovi Udruge Ličana "Vila Velebita", ispunite pristupnicu i pošaljite je ovim putem. U najkraćem roku dobit ćete na svoj E-mail koji ste naveli, podatke za uplatu godišnje članarine, kao i popunjenu pristupnicu u pdf formatu. Isprintajte ju, potpišite i pošaljite na dolje navedeni fax.

Tel/fax: 00 385 1 4635888 (0-24)

Molim unesite Vaše podatke (polja pod upozorenjem moraju se popuniti)

IME I PREZIME	JMBG
DATUM ROĐENJA	MJESTO ROĐENJA
ZANIMANJE	ADRESA STANOVANJA
TELEFON ZA KONTAKT	E-MAIL ADRESA
NAPOMENE	

Obrisi unose **Pošalji pristupnicu**

Powered By

GLAVNI IZBORNIK

- Naslovnica
- O nama
- Vijesti
- Aktivnosti
- Kontakti
- Linkovi
- Časopis
- Video
- Učlanjenje
- Brzi pristup sadržajima
- Službeni ulaz za Upravu
- Web administrator

BROJ POSJETITELJA

051909

Danas	66
Jučer	90
Ovaj tjedan	348
Ovaj mjesec	1409

Visitors Counter 1.0.2

TKO JE ONLINE

Gostiju online: 3

PRIJAVA

Registrirajte se besplatno, i imat će te dodatni izbor opcija.

Korisničko ime

Šifra

Zapamti Me

Prijava

Zaboravili ste šifru?
Ako još nemate korisnički račun, možete ga kreirati ovdje.

- Čitajte o aktualnim događanjima u Lici i Hrvatskoj
- Saznajte sve o Udruzi Ličana Vila Velebita
- Uživajte u fotografijama i videu vezano za aktivnosti Udruge
- Propustili ste kupiti neki broj časopisa? - imate ga na stranici!
- Registrirajte se ON-LINE i postanite član Udruge
- Sudjelujte u anketama
- Pogledajte aktualni tečaj kune i koristite kalkulator za konverziju
- ... itd,... itd

19

pivovara

97

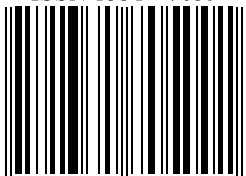

Ličanka

Gospić
Pazarište

ISSN 1331 - 7059

9 771331 705001